

**Role místních komunit
v procesu rozhodování
o hlubinném úložišti
vyhořelého jaderného paliva
a radioaktivních odpadů v ČR**

**Závěrečná zpráva
z kvantitativní fáze výzkumu**

Autoři:

PhDr. Daniel Čermák, Ph.D.

Mgr. Eva Kyselá

Mgr. Martin Ďurdovič, Ph.D.

Mgr. Kateřina Bernardyová

Výzkumná zpráva vznikla v rámci grantu Technologické agentury ČR (č. TD020170), a s podporou na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace RVO: 68378025.

OBSAH

1. Účel výzkumu	3
2. Metodologie výzkumu.....	4
3. Hlavní zjištění	5
4. Zkoumané lokality	10
5. Reflexe projektu úložiště a souvisejících aktivit.....	12
5.1. Postoj k projektu úložiště	12
5.2. Geologický průzkum	22
5.3. Konstrukční a technické aspekty	27
6. Přesvědčení o důsledcích realizace stavby úložiště v lokalitě a percepce rizik	31
6.1. Obavy a rizika.....	31
6.2. Rozvoj lokality	33
7. Komunikace a participace v rozhodovacím procesu	44
7.1. Komunikace.....	44
7.2. Důvěra.....	49
7.3. Aktéři	53
7.4. Participace na rozhodování	58
8. Příloha: číselník	68
8.1. Obyvatelé a lokality	68
8.2. Postoj k projektu úložiště	73
8.3. Geologický průzkum	76
8.4. Konstrukční a technické aspekty	78
8.5. Obavy a rizika.....	79
8.6. Rozvoj lokality	81

8.7. Komunikace.....	85
8.8. Důvěra.....	87
8.9. Aktéři	91
8.10. Participace na rozhodování	95
8.11. Kódovací klíč k otázce KO.2:	100

Proces výběru lokality pro výstavbu hlubinného úložiště pro vyhořelé jaderné palivo a radioaktivní odpady a následná realizace výstavby tohoto úložiště představují v dějinách ČR po roce 1989 nový, jedinečný a vyvíjející se sociální jev. Z historického hlediska je záměr výstavby HÚ svým rozsahem a významem srovnatelný s výstavbou jaderných bloků elektráren Dukovany a Temelín, o nichž se ale rozhodovalo ještě v době komunistického režimu.

Samotné rozhodnutí o místě výstavby HÚ ale ani zdaleka není jen technickou záležitostí. Všech sedm lokalit v ČR, které jsou vytipovány jako potenciálně geologicky vhodné pro výstavbu hlubinného úložiště, se nachází na katastrálním území několika obcí a v každé této lokalitě mají trvalé bydliště tisíce lidí. Mají-li být respektovány demokratické principy a účast veřejnosti na rozhodování, jak ji vyžadují právní normy a politika EU, pak je nutné vést jednání o hlubinném úložišti tak, aby byly zohledněny názory všech, kdo se daným rozhodnutím cítí být dotčeni. Hlubinné úložiště se musí stát nejen technicky, ale také sociálně přijatelným řešením.

K tomu se snaží také přispět projekt Sociální komunikace a budování důvěry v procesu výběru lokality pro hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva a radioaktivních odpadů (2014-2015; identifikační kód: TD020170) podpořený Technologickou agenturou ČR. Předložený text je výsledkem jednoho z výzkumů, které byly uskutečněny v rámci výše zmíněného projektu.

Účelem výzkumu bylo zjistit mezi obyvateli čtyř lokalit (Čertovka, Čihadlo, Hrádek a Magdaléna) zvažovaných pro výstavbu hlubinného úložiště následující údaje:

- Postoje obyvatel k procesu hledání a vyjednávání o lokalitě určené k výstavbě hlubinného úložiště;
- informovanost obyvatel a komunikace mezi nimi o otázkách spojených se zmíněným procesem;
- participace na rozhodování o budoucnosti jejich lokalit;
- jejich znalost aktérů podílejících se na vyjednávání o hlubinném úložišti;
- jejich důvěra k jednotlivým aktérům zmíněných procesů;
- jaké obavy a naopak jaké možnosti si spojují s rozvojem lokality v případě výstavby hlubinného úložiště.

2. Metodologie výzkumu

Otázky byly součástí dotazníku speciálního výběrového šetření ve vybraných obcích lokalit vytipovaných pro výstavbu hlubinného úložiště radioaktivních odpadů. Sběr dat byl realizován na základě standardizovaného dotazníku **metodou osobního rozhovoru** tazatele s respondentem.

Získaná data jsou reprezentativní pro populaci daných lokalit starší 15 let. Pro získání reprezentativního vzorku byla použita **metoda kvótního výběru**. Jako opora výběru sloužily údaje ČSÚ ze Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011. Kvótními znaky byly pohlaví, věk a vzdělání. Rovněž bylo přihlíženo k populační velikosti jednotlivých obcí a jejich částí ve zkoumaných lokalitách.

Velikost výzkumného souboru: 1257 respondentů.

Termín sběru dat: 23. – 31. května 2015.

Postoj k projektu úložiště

Mezi obyvateli všech lokalit převládá nesouhlas s obecným záměrem výstavby úložiště v ČR: s tímto záměrem rozhodně a spíše nesouhlasí polovina (53 %) dotázaných. Mírně až výrazně souhlasná stanoviska byla zjištěna u 28 % respondentů.

Ve všech sledovaných lokalitách byl od posledního průzkumu veřejného mínění v roce 2012 zaznamenán pokles podílu všech nesouhlasných odpovědí s výjimkou lokality Čihadlo, kde se podíl nesouhlasných odpovědí naopak zvýšil. Analogicky k uvedenému poklesu nesouhlasných odpovědí naopak narostl podíl souhlasných odpovědí, ale pouze v lokalitách Čertovka a Magdaléna. Nejvýrazněji se zvýšila míra souhlasu v lokalitě Čertovka, kde narostl podíl souhlasných odpovědí z 22 % v roce 2012 na 34 % v roce 2015. V lokalitě Magdaléna vzrostl souhlas o 2 procentní body a s výstavbou úložiště zde nyní souhlasí 21 % respondentů. V obou dalších lokalitách se míra souhlasu pohybuje kolem jedné čtvrtiny dotázaných. V lokalitě Čihadlo poklesl podíl souhlasících o 12 procentních bodů ve srovnání s rokem 2012 a činí 29 %, v lokalitě Hrádek činí 23 %, jen o 1 procentní bod méně než v roce 2012.

Přímo v lokalitě svého bydliště souhlasí obyvatelé všech lokalit spíše s realizací přípravných fází budování úložiště, tj. s provedením geologického průzkumu a zprovozněním podzemní výzkumné laboratoře, než s vybudováním samotného úložiště.

Geologické průzkumy

Dvě třetiny až tři čtvrtiny respondentů v jednotlivých lokalitách neměly tušení, nebo se špatně dohadovaly, v jaké fázi jsou přípravy na geologický průzkum.

Více než polovina (57 %) dotázaných věděla před zahájením rozhovoru o dodatečných příjmech, které by obec od státu dostávala v průběhu geologického průzkumu (zbytek respondentů, tj. 43 %, o nich nevěděl).

Za rozhodně dostatečnou považovala výši dodatečných obecních příjmů souvisejících s geologickým průzkumem pouze menšina dotázaných. Naopak celkově více než třetina (37 %) se domnívá, že je rozhodně nedostatečná.

Více než polovina (58 %) respondentů se domnívá, že výsledek geologického průzkumu slouží v podstatě jako nezvratné rozhodnutí o výstavbě, tj. je-li lokalita v průzkumu shledána vhodnou, nebude již možné výstavbě zabránit. Třetina (32 %) respondentů s tím nesouhlasí.

Polovina dotázaných (53 %) pociťovala v době dotazování nedostatek informací o provedení průzkumu, čtyři z deseti (40 %) naopak souhlasili s tím, že informací je dostatek.

Konstrukční a technické aspekty

Tři čtvrtiny (76 %) dotázaných se domnívá, že je nutné obyvatele obcí seznamovat s technickými detaily projektu úložiště. Pětina (20 %) je toho názoru, že to nutné není.

Zhruba třetina (32 %) respondentů se domnívá, že by výstavba úložiště život lidí v okolních obcích nezměnila. Na druhé straně necelé dvě třetiny (64 %) jejich spoluobčanů mají opačný názor a souhlasí s tvrzením, že výstavba úložiště by běžný život lidí změnila naprosto. Nejistých svou odpovědí si bylo jen málo dotázaných.

Jen malý podíl dotázaných se domnívá, že povrchový areál úložiště bude malý a nenápadný (27 %). U této otázky je zajímavé, že skoro pětina (18 %) respondentů si není jistá, jaká bude podoba povrchového areálu úložiště, tj. jestli bude, či nebude malý a nenápadný. Rovněž každý desátý si není jist, je-li úložiště možné vybudovat tak, aby bylo bezpečné. Mezi obyvateli všech lokalit převažují ti, kteří se domnívají, že úložiště takto vybudovat nelze (57 %), přičemž opačný názor zastává třetina (33 %) dotázaných. Uvedené údaje naznačují, že lidé mají velmi nejasnou představu zejména o podobě budoucího úložiště.

Obavy a rizika

Nejčastěji uváděnými obavami souvisejícími s výstavbou a provozem úložiště patří poškození životního prostředí, které zařadilo mezi své tři největší obavy 67 % dotázaných, a negativní dopady na zdraví obyvatel, jež řadilo mezi tři největší obavy 49 % dotázaných.

Rozvoj lokality

Z hlediska vlivu úložiště na různé aspekty života v lokalitě očekávají občané pozitivní dopady zejména na materiální a ekonomický rozvoj. Pozitivní efekt je nejčastěji

očekáván v oblasti podpory a dotací ze strany státu – pozitivní očekávání vyjádřilo přes polovinu (53 %) respondentů. Vyjma dopadu na dotace od státu se převaha pozitivních očekávání nad negativními objevuje již jen ve dvou oblastech – zaměstnání pro místní obyvatele, 42 % pozitivních oproti 27 % negativních, a zlepšení občanské vybavenosti, 39 % vs. 27 %¹. Ve třech dalších oblastech, na něž byli respondenti tázáni, tj. zakázky pro místní firmy, příchod investorů a zlepšení dopravní dostupnosti, jsou podíly respondentů s očekáváním pozitivního a negativního vlivu na dané oblasti celkem vyrovnané. V posledních třech aspektech (zvýšení prestiže lokality a podmínky pro mladé rodiny a starší občany) hodnotí většina dotázaných vliv výstavby úložiště jako spíše nebo rozhodně negativní (52 až 61 %). Více než polovina (61 %) respondentů si to myslí o dopadu výstavby na prestiž lokality.

Necelá čtvrtina (23 %) dotázaných považuje výstavbu a provoz úložiště za příležitost. Polovina (53 %) v realizaci projektu vidí omezení a zátěž. Každý pátý (21 %) považuje množství příležitostí a zátěže za stejné.

Většina dotázaných chápe případné poskytování výhod poskytovaných státem obcím v okolí úložiště za náhradu za zátěž a rizika, která s sebou umístění hlubinného úložiště v lokalitě přináší (68 %, z toho 43 % a 25 % spíše). Čtvrtina (25 %) je chápána spíše nebo rozhodně jako odměna za převzetí odpovědnosti.

Komunikace

Celkově by jen málo dotazovaných hodnotilo dosavadní průběh jednání mezi obcemi a státem o hlubinném úložišti známkou výborně (4 %). Naopak nejhorší známku by udělil přinejmenším každý desátý (14 %). Třetina hodnotí komunikaci jako dobrou (známka 3). Průměrná známka od těch, kteří na danou otázku odpověděli, je 3,1.

Jako hlavní důvod svého spíše negativního hodnocení dosavadního průběhu jednání uvedla spontánně téměř jedna pětina (19 %) hodnotících nedostatečnou informovanost občanů i obcí v průběhu jednání a 15 % dojem, že jednání je bezvýsledné, zdlouhavé a trvá již příliš dlouho. Zhruba každý desátý (11 %) uvedl, že nejsou vyslyšeny názory obyvatel či obcí.

¹ Dopočet do 100 % tvoří odpovědi *nevím* a či neutrální odpověď *ani pozitivní, ani negativní*.

Každý pátý respondent (21 %) uvedl, že rozhovor na toto téma vede alespoň jednou za měsíc, k čemuž lze ještě připočítat menšinu (4 %) těch, kteří téma diskutují každý týden. Téměř třetina (31 %) se tématem v diskusi s někým dalším zabývá několikrát za rok a pětina (21 %) sotva jednou ročně. Dalších 23 % dotázaných se k hovoru o hlubinném úložišti nedostane nikdy.

Podle většiny respondentů v komunikaci převažuje vliv emocí a skrytých zájmů (63 %). Více než čtvrtina (27 %) dotázaných si naopak myslí, že převažují racionální argumenty.

Důvěra

Ve vztahu ke státním institucím pojímá nejvíce respondentů důvěru ke svému obecnímu zastupitelstvu (70 %). Naopak nejméně lidí důvěřuje Poslanecké sněmovně (15 %) a médiím (17 %).

Mezi účastníky jednání deklarují respondenti nejčastěji důvěru vědcům a odborníkům (69 %). Mezi důvěryhodné pro nadpoloviční většinu dotázaných patří i celonárodní sdružení na ochranu životního prostředí (58 %) a místní sdružení angažující se v otázce úložiště (56 %). Všem dalším aktérům vyjednávání, tedy SÚRAO, SÚJB, ČEZ, Ministerstvu životního prostředí a Ministerstvu průmyslu a obchodu, již důvěřuje méně jak polovina dotázaných.

Aktéři

Od roku 2012 se o 14 % zvýšil podíl respondentů ve všech lokalitách, kteří znají Správu úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO). Zatímco v roce 2012 byla organizace známá třetině dotázaných (35 %), v roce 2015 to bylo polovině z nich (49 %).

Více než čtvrtina (28 %) respondentů pokládá informování obyvatel své obce ze strany SÚRAO za do jisté míry nedostatečné a podobně si více než každý čtvrtý respondent, který SÚRAO zná, myslí, že podávané informace jsou do jisté míry nepravdivé (27 %). V porovnání s rokem 2012 se snížil podíl lidí, kteří se domnívají, že SÚRAO informuje v určité míře dostatečně a že organizací podávané informace jsou spíše až zcela pravdivé.

Pracovní skupinu pro dialog zná zhruba každý desátý obyvatel obcí ve zkoumaných lokalitách (11 %).

Podle většiny dotázaných (70 %) se zastupitelstvo aktivně zapojuje do jednání, přičemž necelá pětina (16 %) je opačného názoru a obdobná část dotázaných si není jistá, nakolik se zastupitelstvo zapojuje. Že zastupitelstvo hájí postoje samotných obyvatel si spíše či rozhodně myslí více než polovina (55 %) dotázaných. Každý čtvrtý (26 %) s tím spíše či rozhodně nesouhlasí a 18 % dotázaných neví, zda a nakolik zastupitelstvo obhájí postoje obyvatel obce.

Participace na rozhodování

Téměř čtyři z pěti (78 %) dotázaných uvedli, že státní instituce mají na rozhodnutí velmi silný nebo silný vliv. Podíváme-li se na ostatní aktéry, tedy nezávislé vědce a odborníky, obecní zastupitelstva a obyvatele v lokalitách, je jejich vliv ve srovnání se státem vnímán jako zásadně slabší. Žádnému z dalších aktérů nepřisoudilo silný či velmi silný vliv více jak polovina respondentů; konkrétně přisoudilo tento vliv 49 % respondentů nezávislým vědcům a odborníkům, 39 % obecním zastupitelstvům v lokalitách a pouhých 16 % samotným obyvatelům lokalit. Polovina (52 %) dotázaných si naopak myslí, že obecní zastupitelstva mají na jednání slabý či velmi slabý vliv. Totéž si 61 % dotázaných myslí o obyvatelích, přičemž další pětina (21 %) se domnívá, že nemají vliv žádný.

Podle většiny (58 %) respondentů by vliv obcí ve vyjednávání rozhodně nebo spíše posílilo schválení zákona garantujícího práva obcí při rozhodování. Podle poloviny by takový posilující účinek měly také protesty (53 %), aktivita místních občanských sdružení (51 %) nebo celostátních sdružení na ochranu životního prostředí (49 %) a poskytování volně použitelných finančních prostředků (50 %). Poskytnutí finančních prostředků vázaných na zaplacení posudků nezávislých odborníků a vědců a organizace odborného semináře pro zastupitele obcí by postavení obcí ve vyjednávání posílilo podle dvou z pěti dotázaných (39 % a 38 %).

Zhruba každý desátý dotázaný (11 %) se na jaře roku 2015 zúčastnil protestní akce *Den proti úložišti*, z toho se několik podílelo na její organizaci. Téměř třetina (32 %) respondentů o této akci vůbec nevěděla a další značná část (37 %) o účasti ani neuvažovala.

Většina dotázaných vnímá postup státu v procesu rozhodování jako direktivní – 70 % respondentů se domnívá, že stát spíše nebo rozhodně prosazuje vlastní plán řešení. Jen čtvrtina (25 %) si myslí, že spíše nebo rozhodně umožňuje účast veřejnosti.

4. Zkoumané lokality

Vzhledem k rozsahu projektu bylo nutné ze sedmi vytipovaných lokalit pro výstavbu HÚ vybrat čtyři. Jejich výběr proběhl již v předchozí, kvalitativní, fázi výzkumu. Kvalitativní i kvantitativní fáze výzkumu proběhly kvůli srovnatelnosti a ucelenosti poznatků ve stejných čtyřech lokalitách (Čertovka, Čihadlo, Hrádek a Magdaléna). V následujících bodech jsou shrnuty důvody pro výběr zmíněných lokalit:

- Odlišnost lokalit z hlediska převažujícího názoru na přijatelnost úložiště – zde bylo možné se opřít o data z dotazníkového šetření v 7 lokalitách z roku 2012, zejm. o tzv. index souhlasu.
- Příslušnost lokality k různým krajům – s přihlédnutím k citlivé situaci v dané lokalitě byla vyloučena lokalita Kraví hora, která je jednou ze tří lokalit, jejíž obce spadají do Kraje Vysočina a která byla připojena k souboru vytipovaných obcí teprve v roce 2012.
- Vyloučení lokality Březový potok, kde podle stejného šetření z roku 2012 je odpor vůči HÚ nejsilnější.
- Vyloučení lokality Horka, protože v této lokalitě byl na období kvalitativní fáze výzkumu naplánován výzkum Západomoravské vysoké školy v Třebíči a existovalo nezanedbatelné riziko, že si obyvatelé a účastníci výzkumu budou obě výzkumné aktivity zaměňovat a budou se cítit příliš obtěžováni.

S ohledem na zvolenou metodu výběru respondentů byla zajištěna reprezentativita výběrového souboru z hlediska pohlaví, dosaženého vzdělání a věkových kategorií. Ve složení obyvatel dle těchto charakteristik nejsou mezi lokalitami žádné statisticky významné rozdíly. Obdobně se statisticky významně neliší poměry obyvatel ekonomicky aktivních a neaktivních a osob majících či nemajících nezaopatřené děti. V tabulkách 1 a 2 jsou uvedeny struktury dotazovaných v jednotlivých lokalitách dle velikostní skupiny bydliště respondenta a deklarované (tzn. respondentem určené) životní úrovně. Je patrné, že struktura obyvatelstva se s ohledem na obě zmíněné charakteristiky liší – v lokalitách Čertovka a Hrádek tvoří více než polovinu dotazovaných obyvatelé sídel s 500 a více obyvateli. Jedině v lokalitě Čertovka se také nachází dvě sídla s počtem obyvatel nad 1000; na druhou stranu se tam nenachází sídla s 500

až 1000 obyvateli (v tabulce 1 jsou tyto dvě kategorie sloučeny). Naopak v případě lokalit Čihadlo a Magdaléna tvoří polovinu dotázaných obyvatel sídel střední velikosti a v lokalitě Magdaléna jsou výrazně více zastoupeni obyvatelé menších sídel.

Tabulka 1. Zastoupení obyvatel dle velikosti sídla (v %, absolutní četnosti v závorkách)

LOKALITA	velikostní skupiny sídel dle počtu obyvatel			
	< 99	100 – 499	500 >	
ČERTOVKA	13,7 % (43)	26,8 % (84)	69,6 % (187)	100 % (312)
ČIHADLO	17,9 % (56)	50,5 % (158)	31,6 % (99)	100 % (312)
HRÁDEK	8,5 % (27)	36 % (114)	55,5 % (176)	100 % (314)
MAGDALÉNA	34 % (106)	47,4 % (148)	18,6 % (58)	100 % (310)

Většina dotazovaných hodnotila svou životní úroveň jako dobrou. V lokalitě Hrádek a Magdaléna je zastoupení respondentů deklarujících dobrou životní úroveň o 8 až 11 % větší, přičemž tento rozdíl je statisticky významný. Naopak dotazovaní v lokalitě Čertovka častěji uvádějí svou životní úroveň jako špatnou.

Tabulka 2. Zastoupení obyvatel dle deklarované životní úrovně (v %, absolutní četnosti v závorkách)

LOKALITA	deklarovaná životní úroveň			
	Dobrá	ani dobrá, ani špatná	špatná	
ČERTOVKA	61,5 % (192)	26 % (81)	12,5 % (39)	100 % (312)
ČIHADLO	65,1 % (203)	30,4 % (95)	4,5 % (14)	100 % (312)
HRÁDEK	73,2 % (230)	23,6 % (74)	3,2 % (10)	100 % (314)
MAGDALÉNA	72,9 % (226)	26,1 % (81)	1 % (3)	100 % (312)

Uvedené rozdíly jsou zde zmíněny zejména proto, že se mohou odrážet v souvislostech některých proměnných analyzovaných v této zprávě. Při analýze je nutné brát v potaz fakt, že sledovaná populace je do značné míry heterogenní, tedy v každé lokalitě poněkud odlišná, a to jak z hlediska sociodemografických charakteristik, tak s ohledem na postoje zastávané obyvateli.

5. Reflexe projektu úložiště a souvisejících aktivit

V této a následujících sekcích výzkumné zprávy jsou analyzovány odpovědi na otázky položené v dotazníkovém šetření provedeném v dubnu 2015 ve čtyřech vybraných lokalitách zvažovaných pro výstavbu hlubinného úložiště radioaktivních odpadů. Analýzy jsou na některých místech doplněny i o otázky z dalších relevantních šetření. Sekce zprávy jsou členěny tematicky do třech stěžejních celků:

- reflexe projektu úložiště a souvisejících aktivit,
- přesvědčení o důsledcích realizace stavby úložiště v lokalitě a vnímání rizik,
- komunikace a participace v rozhodovacím procesu.

Každá ze jmenovaných sekcí je dále členěna do tematických okruhů otázek pokládáných respondentům tazateli.

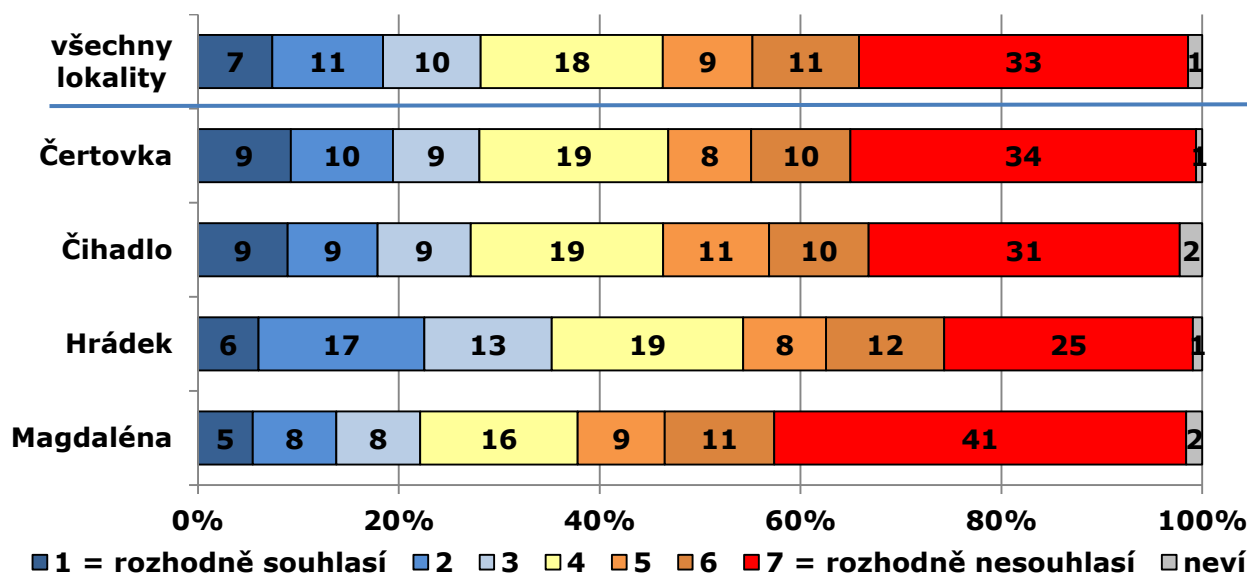
Tato sekce se nejprve zaměřuje na postoje obyvatel jednotlivých lokalit k projektu úložiště obecně (tj. při odhlédnutí od lokality umístění), ale i konkrétně v jejich lokalitě (představy o výstavbě i výsledné stavbě). Další okruhy se věnují otázkám reflektujícím znalosti a vnímání geologických průzkumů v lokalitě a vnímání konstrukčních a technických aspektů výstavby úložiště.

5.1. Postoj k projektu úložiště

Mezi obyvateli všech lokalit **převládá nesouhlas s obecným záměrem výstavby úložiště v ČR** (nechávejte stranou lokalitu respondentů). Jak je patrné z grafu 1, ve všech lokalitách s tímto záměrem rozhodně nesouhlasí třetina (33 %) dotázaných, k čemuž se přidává ještě pětina (20 %) respondentů, kteří vyjadřují mírnější nesouhlasný postoj. Naopak mírně až výrazně souhlasná stanoviska byla zjištěna u 28 % respondentů (součet tří krajních kategorií). Početně velká je i středová kategorie respondentů, kteří nemají jednoznačný názor. Ve všech zkoumaných lokalitách převládají nesouhlasná stanoviska nad těmi souhlasnými, přičemž nejpříznivěji jsou obecnému záměru nakloněni obyvatelé lokality Hrádek, kde souhlasný postoj vyjádřila třetina dotázaných. Naopak nejméně podpory se záměru dostalo v lokalitě Magdaléna, kde s ním více či méně souhlasí jen každý pátý. Odpovědi dotazovaných z lokalit Čer-

tovka a Čihadlo nevykazují statisticky významné rozdíly. Z grafu 1 je rovněž patrné, že zatímco souhlasu dominují umírněné kategorie, pro vyjádření nesouhlasu volila většina takto smýšlejících respondentů krajní možnost.

Graf 1. Souhlas s obecným záměrem budovat úložiště v ČR (v %)²

Respondentky vyjadřují nesouhlas s obecným záměrem vybudovat úložiště v ČR častěji než muži (57 % oproti 49 % u mužů – součet tří nesouhlasných kategorií). Muži naopak častěji vyjadřují souhlas (35 % oproti 22 % u žen – součet tří souhlasných kategorií). V lokalitách Čihadlo a Magdaléna rovněž častěji se záměrem souhlasí respondenti ze sídel s více než 500 obyvateli. Souhlas častěji vyjadřují i obyvatelé, kteří hodnotí svou životní úroveň jako dobrou – zatímco mezi těmito obyvateli souhlasí se záměrem téměř třetina (31 %), mezi těmi, kteří svou životní úroveň hodnotí jako špatnou je podíl souhlasných stanovisek pouze 14 % (ti, kteří hodnotí situaci jako „ani dobrou, ani špatnou“ zvolili souhlasné stanovisko v 26 % případů). Nesmíme však opomenout skutečnost, že respondenti v jednotlivých lokalitách hodnotí svou životní situaci různě. Souvislost lokality a hodnocení životní úrovně je poměrně slabá, což znamená, že skladba obyvatel z hlediska deklarované životní úrovně se mezi lokalitami poněkud liší (statisticky významně), avšak rozdíly nejsou příliš výrazné (viz také sekce 4). Mohou nicméně zprostředkovávat vliv lokality i na postojové proměnné. Jinými slovy tam, kde vidíme preferenci osob s dobrou životní úrovní pro určitý postoj či

² Znění otázky: „Hlubinné úložiště představuje způsob, jak řešit problém s radioaktivními odpady. Zvažovaných lokalit pro vybudování úložiště je v současnosti několik. Necháme-li stranou vaši lokalitu, souhlasíte nebo nesouhlasíte s obecným záměrem vybudovat v České republice úložiště radioaktivních odpadů?“ Varianty odpovědí: škála od 1 = rozhodně souhlasí do 7 = rozhodně nesouhlasí.

odpověď, může jít ve skutečnosti o preferenci osob z lokality, ve které respondenti častěji uvádí, že považují svou životní úroveň za dobrou. Konkrétně v lokalitách Hrádek a Čihadlo neplatí, že lidé deklarující dobrou životní úroveň statisticky významně častěji volí jednu ze souhlasných kategorií.

Jako hlavní **důvod svého nesouhlasu** se záměrem vybudovat úložiště na území ČR vybralo 61 % respondentů s nesouhlasným stanoviskem, že by dali přednost hledání technologických řešení přepracování odpadů. Pětina (21 %) by upřednostnila výstavbu mezinárodního úložiště (není však upřesněno, kde by se mělo nacházet). Jen několik málo (2 %) nesouhlasících by dalo přednost povrchovým úložištím. Necelou desetinu vede k nesouhlasu jiný důvod, dalších 6 % odpovědělo „Nevím“. Výrazná převaha jedné ze tří nabízených možností a malé zastoupení jiných než nabízených důvodů by mohli naznačovat, že respondenti spíše zpětně zdůvodňují svůj nesouhlas, než že by měli důvody jasně promyšlené předem. V takovém případě bychom totiž mohli zřejmě očekávat vyšší zastoupení možnosti „jiné“, neboť tři výše uvedené důvody nejsou rozhodně vyčerpávající. Respondenti zkrátka vybírají tu možnost, o které se domnívají, že bude výzkumníky či tazatelem nejvíce oceněna či pozitivně přijata.

Respondenti s mírně až zcela nesouhlasným postojem vůči úložišti na území ČR častěji považují **tvrzení, že je hlubinné úložiště obecně nejbezpečnějším způsobem dlouhodobého uložení radioaktivních odpadů** za nepravdivé (49 % oproti 22 % z těch, kteří vyjádřili mírný až jasný souhlas s obecným záměrem vybudovat úložiště v ČR). Celkově označily výrok za nepravdivý téměř dvě pětiny (36 %) respondentů, o něco více jich ho považuje za pravdivý (42 %) a zhruba jedna pětina (22 %) si pravdivostí výroku nebyla jistá. Výrok statisticky významně častěji považují za pravdivý muži a obyvatelé lokality Čihadlo. Naopak za nepravdivý ho častěji považují obyvatelé lokality Hrádek. Respondenti z lokality Magdaléna častěji pravdivost výroku neposoudili (označili kategorii „neví“).

Přímo **v lokalitě svého bydliště** souhlasí obyvatelé všech lokalit spíše s realizací přípravných fází budování úložiště, tj. s provedením geologického průzkumu a zprovozněním podzemní výzkumné laboratoře, než s vybudováním samotného úložiště. Ve všech lokalitách vyjádřila určitou míru nesouhlasu s výstavbou přinejmenším polovina dotázaných (49 % v případě lokality Čertovka, graf 2), přičemž nejsilněji zastoupenou kategorií je ve všech lokalitách krajní nesouhlas. S podobně polarizovanými

odpověďmi jsme se setkali i v otázce názoru na záměr vybudovat úložiště v ČR bez přihlídnutí ke konkrétní lokalitě. Při srovnání těchto dvou otázek nacházíme určitou, ne však úplně jednoznačnou, podporu pro koncept NIMBY („not in my backyard“), na jehož základě bychom mohli předpokládat, že odpor vůči stavbě v lokalitě respondentova bydliště bude větší, než nesouhlas s výstavbou někde na území ČR. Ve většině lokalit data platnost tohoto konceptu podporují – v lokalitě Hrádek je určitá míra nesouhlasu s obecným záměrem vyjadřována méně než polovinou respondentů (45 %) a s výstavbou v lokalitě více než třemi pětinami (64 %). Je zde, podobně jako v lokalitách Magdaléna a Čihadlo, také větší podíl těch, kteří v případě výstavby v lokalitě zvolili na škále kategorii jasného nesouhlasu. Názory jsou v případě výstavby v lokalitě všeobecně více polarizované (méně lidí volilo středovou kategorii). V lokalitě Čertovka jsou podíly nesouhlasných stanovisek vůči oběma záměrům vyrovnané a podíl souhlasných stanovisek je v případě záměru výstavby v lokalitě dokonce o něco vyšší. V lokalitách Čihadlo a Magdaléna jsou podíly respondentů se souhlasnými stanovisky k oběma záměrům celkem vyrovnané – stejný podíl lidí vyjadřuje souhlas jak s obecným záměrem stavby, tak s projektem v lokalitě. A to i přesto, že v otázce výstavby v lokalitě je podíl těch, kteří vyjadřují nesouhlas, vyšší. To může značit, že lidé s váhavým postojem vůči obecnému záměru se spíše přikloní k nesouhlasu v případě vlastní lokality. NIMBY tedy svou roli hraje, není však univerzálně platným mechanismem rozhodování o souhlasu či nesouhlasu. Je rovněž zajímavé, že celkově ve všech lokalitách dohromady čtvrtina (25 %) těch, kteří vyjádřili souhlas s výstavbou úložiště v lokalitě, zároveň více či méně nesouhlasila s obecným záměrem vybudování hlubinného úložiště v ČR. Může se jednat o neuvědomovanou názorovou inkonzistenci nebo váhavost, na druhou stranu to však může odkazovat na existenci určité formy rozhodnutí z nutnosti. Někteří obyvatelé lokality s obecným záměrem sice nesouhlasí, považují ale rozhodnutí o výstavbě na území ČR za dané. Protože úložiště někde vybudováno být musí, souhlasí s vybudováním ve vlastní lokalitě, např. kvůli potenciálním přínosům, které výstavba může mít.

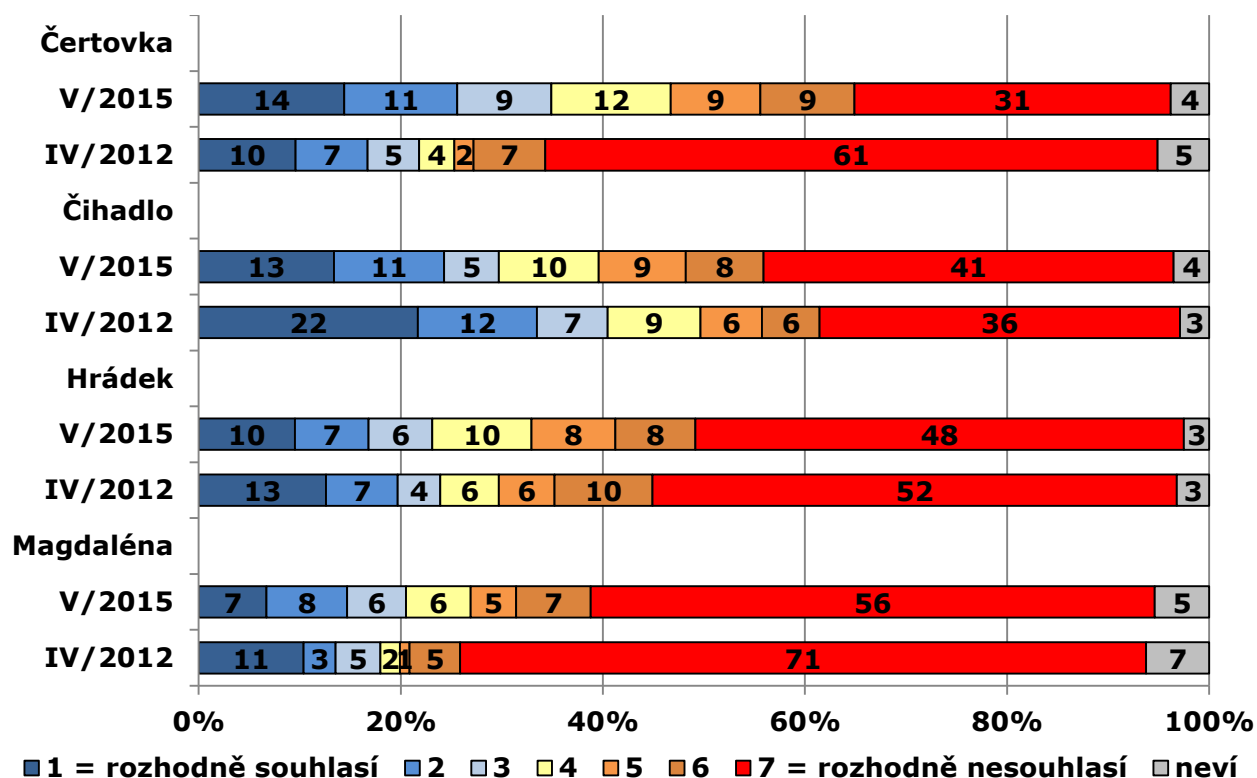
V postojích obyvatel vůči umístění hlubinného úložiště v lokalitě zaznamenáváme v průběhu tří let³ několik změn (graf 2). Zatímco v roce 2012 byly odpovědi ve

³ Odkazovaný výzkum byl realizován v 7 lokalitách: Čertovka, Březový potok, Magdaléna, Čihadlo, Hrádek, Horka a Kraví hora, z nichž analyzovány jsou zde pouze čtyři relevantní. Dotazování byli obyvatelé ve věku 15 a více let. Dohromady bylo ve čtyřech vybraných lokalitách nasbíráno 1245 rozhovorů. Vzorek byl vybrán technikou kvótního výběru s oporou údajů ČSÚ. Pro sběr dat byla použita technika standardizovaného osobního rozhovoru za použití papírového dotazníku. Sběr probíhal v dubnu 2012.

větší míře polarizované, v aktuálním šetření respondenti více využívali středových kategorií a méně často volili kategorii rezolutního nesouhlasu. Celkově **klesl podíl všech nesouhlasných odpovědí ve všech lokalitách s výjimkou lokality Čihadlo**, kde se naopak zvýšil. V lokalitách Magdaléna a Čertovka dokonce kategorie souhlasných odpovědí celkově posílily, přičemž v lokalitě Čertovka v roce 2012 vyjadřovala určitou míru souhlasu s výstavbou pětina (22 %) dotázaných a v aktuálním šetření třetina (33 %). Změna v této lokalitě je nejmarkantnější ze všech zkoumaných lokalit – podíl rezolutně nesouhlasných odpovědí se zmenšil o polovinu (z 61 % v roce 2012 na 31 % v roce 2015).

Příčiny těchto změn mohou být velmi různorodé – v potaz je třeba brát nejen komunikační strategie, aktivity SÚRAO, veřejnou debatu a možný nárůst informovanosti obyvatel, ale rovněž změny demografické (stěhování obyvatel, stárnutí) a změny odehrávající se v politické reprezentaci obce. Se změnou obecního zastupitelstva se může změnit i strategie vyjednávání a tón debaty v obci. Není proto jednoduché určit s přesností faktory, které k těmto změnám přispěly.

Graf 2. Souhlas s výstavbou HÚ v lokalitě (v %)⁴

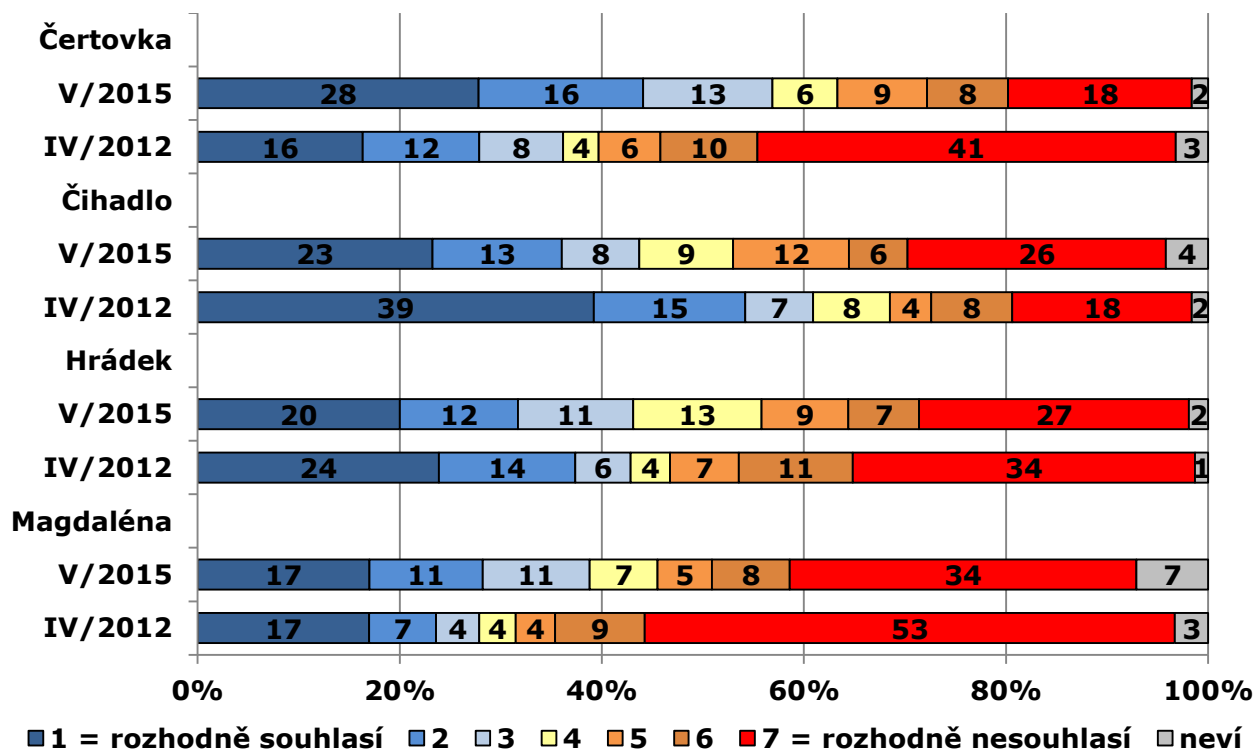

Jak již bylo zmíněno, výstavba úložiště přímo v lokalitě je respondenty odmítána nejčastěji. Odpor vůči **provedení geologického průzkumu** (graf 3) a **zřízení podzemní laboratoře** (graf 4) není zdaleka tak silný, jako v případě stavby úložiště. Geologický průzkum má určitou podporu přinejmenším pětiny obyvatel v každé lokalitě, přičemž v lokalitě Čertovka s ním souhlasí polovina (49 %) dotázaných. Smířlivější postoj vůči průzkumu může být do jisté míry ovlivněn i existencí finanční kompenzace za provedení těchto příprav dotčeným obcím, což podporuje i skutečnost, že častěji vyjadřovali souhlas respondenti, kteří o příspěvcích věděli. Zvláštní výjimkou je v tomto případě lokalita Magdaléna, kde naopak častěji souhlasili ti, kteří o příspěvcích podle svých slov nevěděli. V dotazníku otázky zjišťující názor na tyto dodatečné příjmy, a upřesňující jejich výši, předcházely otázkám sledujícím souhlas s realizací příprav a výstavby, je tedy možné, že tato informace ovlivnila odpovědi respondentů.

⁴ Znění otázky: „Zkuste se nyní celkově zamyslet, do jaké míry souhlasíte, nebo nesouhlasíte s tím, aby ve vaší lokalitě: c) bylo vybudováno hlubinné úložiště, pokud výsledky podzemní laboratoře prokážou bezpečnost lokality?“ Varianty odpovědí: škála od 1 = rozhodně souhlasí do 7 = rozhodně nesouhlasí.

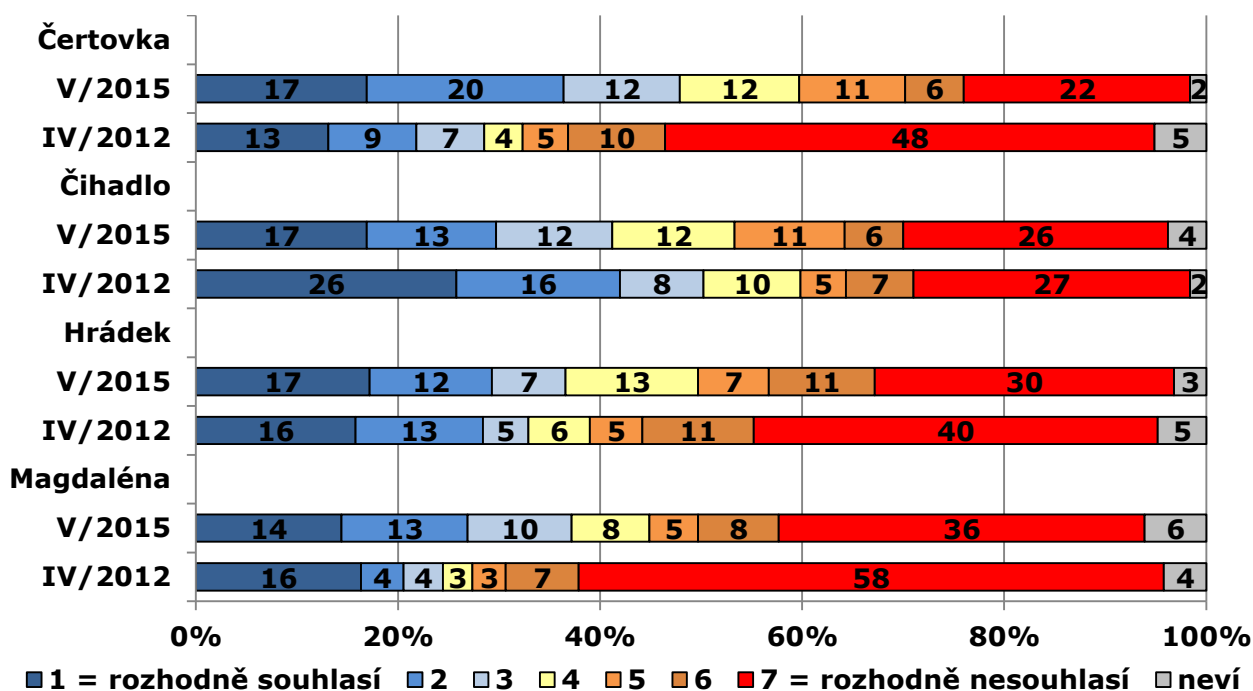
Poloviny dosahuje podíl respondentů s nesouhlasnými postoji v případě zřízení podzemní laboratoře pouze v lokalitách Hrádek a Magdaléna (48 % a 49 %). V případě provedení geologického průzkumu potom dle očekávání v lokalitě Magdaléna (47 %). V ostatních lokalitách jsou nesouhlasící v menšině, byť souhlas převažuje pouze v lokalitě Čertovka. Celkově je struktura postojů k realizaci přípravných aktivit velmi podobná struktuře postojů vůči záměru vybudovat úložiště samotné.

Graf 3. Souhlas s provedením geologického průzkumu (v %) ⁵

⁵ Znění otázky: „Zkuste se nyní celkově zamyslet, do jaké míry souhlasíte, nebo nesouhlasíte s tím, aby ve vaší lokalitě: a) byl proveden geologický průzkum?“ Varianty odpovědí: škála od 1 = rozhodně souhlasí do 7 = rozhodně nesouhlasí.

Graf 4. Souhlas se zřízením podzemní laboratoře v lokalitě (v %)⁶

Ve srovnání s rokem 2012 rovněž došlo k podobným posunům a změnám jako v případě postojů vůči výstavbě úložiště. Je zajímavé, že ve všech třech otázkách můžeme vidět značnou změnu v lokalitě Čihadlo, kterou bychom v roce 2012 mohli mezi čtyřmi zkoumanými lokalitami považovat za tu, jejíž obyvatelé jsou celému projektu nejpříznivěji nakloněni. V aktuálním šetření však toto neplatí. S přispěním pozitivního trendu v ostatních lokalitách je situace v lokalitě Čihadlo do jisté míry srovnatelná s lokalitou Hrádek. Markantní pozitivní obrat v lokalitě Čertovka je rovněž konzistentní ve všech třech otázkách. Čertovka se tak stala lokalitou, kde má projekt úložiště zřejmě největší podporu. Lokalita Magdaléna zůstává ze zkoumaných lokalit tou, jejíž obyvatelé nejčastěji vyjadřují nesouhlas s jakoukoliv aktivitou spojenou s realizací projektu hlubinného úložiště. Celkově však můžeme hovořit o určitém zklidnění názorové polarizace. V žádné z lokalit nejsou oproti roku 2012 jak geologický průzkum, tak podzemní laboratoř naprosto odmítány a, jak se zdá, i v případě výstavby samotného úložiště se v některých lokalitách otevřel další prostor pro diskusi.

⁶ Znění otázky: „Zkuste se nyní celkově zamyslet, do jaké míry souhlasíte, nebo nesouhlasíte s tím, aby ve vaší lokalitě: b) byla uvedena do provozu podzemní výzkumná laboratoř, která by zkoumala možnosti a bezpečnost úložiště?“ Varianty odpovědí: škála od 1 = rozhodně souhlasí do 7 = rozhodně nesouhlasí.

Podobně jako v případě souhlasných stanovisek s vybudováním úložiště někde na území ČR častěji s uvedenými záměry (tj. s výstavbou i přípravnými aktivitami) souhlasí muži a lidé deklarující dobrou životní úroveň. Z hlediska životní úrovně jsou rozdíly patrné i zkoumáme-li je v každé lokalitě zvlášť, s výjimkou lokality Čihadlo a v případě souhlasu s výstavbou úložiště i lokality Magdaléna (v těchto případech deklarovaná úroveň nehraje roli).⁷ Ve všech třech otázkách rovněž roste s rostoucím věkem podíl respondentů s nesouhlasným stanoviskem, přičemž nejvyšší bývá ve věkové kategorii 45 až 59 let (to platí zejména pro nesouhlasné stanovisko s výstavbou úložiště). Mladí lidé ve věku do 24 let rovněž častěji vyjadřují stanovisko váhavé (tj. středovou kategorii). Ačkoliv se v lokalitách Hrádek a Čihadlo zvyšuje podíl respondentů se souhlasným stanoviskem společně s velikostí jejich bydliště, nemůžeme s jistotou říci, že se jedná o obvyklou souvislost – v lokalitě Čertovka je naopak v některých případech podíl souhlasných odpovědí respondentů z největších sídel (nad 500 obyvatel) nižší a v lokalitě Magdaléna je tento podíl nejnižší nikoliv v sídlech s nejméně obyvateli, ale v sídlech střední velikosti (100 až 500 obyvatel). Vzhledem k omezenému počtu sídel a obcí v jednotlivých lokalitách (např. sídla s více než 1000 obyvateli jsou pouze dvě) lze proto předpokládat, že některé z pozorovaných rozdílů nejsou nutně způsobeny velikostí těchto sídel, ale např. tím, že obyvatelé konkrétní obce či její části zastávají extrémnější názor.

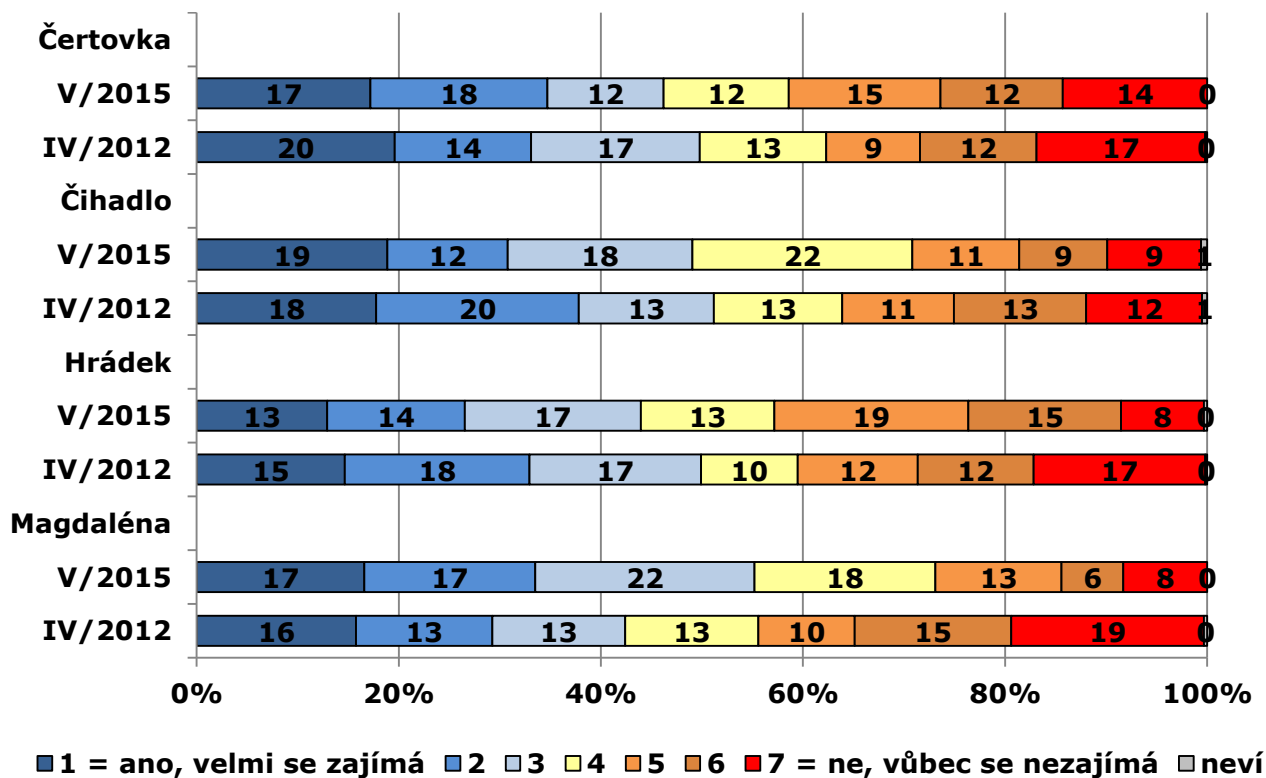
Přesto, že se během posledních tří let proměnila struktura postojů k projektu úložiště, **zájem o toto téma** se v podstatě nezvýšil (s výjimkou lokality Magdaléna). Přesněji se zmenšila část obyvatel, kteří se podle svých slov o problematiku vůbec nezajímají, a zvýšil se podíl těch, kteří deklarují vlažný zájem, tj. těch, jež zvolili středové kategorie (viz graf 5). V aktuálním výzkumu celkově deklaruje určitý stupeň nezájmu o problematiku úložiště pětina až třetina dotázaných, oproti třetině až polovině těch, kteří deklarují zájem.⁸ Méně se zajímají lidé velmi mladí (10 % z kategorie 15 – 24 zvolilo jednu ze dvou krajních kategorií vyjadřujících zájem, 41 % zvolilo dvě kategorie z opačného konce škály), naopak nejvyšší deklarovaný zájem lze vysledovat u respondentů ve věku mezi 45 a 59 lety (40 %). Častěji se o téma zajímají lidé s vyšším vzděláním a dle očekávání i lidé, kteří prezentují krajnější názor, tj. např.

⁷ V lokalitě Hrádek se zmíněné rozdíly objevují, ale v otázce souhlasu se zřízením výzkumné laboratoře nejsou statisticky významné.

⁸ V případě sedmibodové škály deklarovaného zájmu nelze středovou kategorii vnímat stejně jako na škálách souhlasu (tj. *ani souhlas, ani nesouhlas*), proto jsou tři středové kategorie společně považovány za výraz váhavého zájmu a jako vyjádření zájmu či nezájmu jsou prezentovány krajní dvě kategorie.

v otázce záměru výstavby úložiště v ČR volili krajní kategorii na sedmi bodové škále, přičemž je jedno, zda souhlasnou, či nesouhlasnou. Tito respondenti deklarují zájem přinejmenším ve dvou pětinách případů (40 % z těch, kteří rozhodně nesouhlasí a 53 % z těch, kteří rozhodně souhlasí se záměrem výstavby). Naopak ti s váhavějšími a méně přesvědčenými postoji (kategorie 2 až 6 na dané škále) vyjadřují zájem zhruba v pětině až necelé třetině případů. Podobná souvislost se zájmem o téma je patrná i u souhlasu s jednotlivými fázemi budování úložiště v lokalitě.

Graf 5. Zájem o problematiku HÚ (v %)⁹

Mezi lokalitami nejsou z hlediska deklarovaného zájmu o projekt úložiště zásadní rozdíly, s výjimkou lokality Magdaléna, kde zájem projevuje o něco větší část obyvatel. V této lokalitě je také silná skupina lidí, kteří mají jasně odmítavé stanovisko a o téma se velmi zajímají (zvolili jednu ze dvou krajních kategorií silného zájmu). Ve všech lokalitách se více či méně projevuje vztah zájmu a polarizace názoru zmíněný výše, přičemž v lokalitě Čertovka se jako výraznější jeví skupina těch, kteří mají rozhodně souhlasný postoj a o téma se zajímají. Tyto skupiny s vyhraněným názorem a vysokým zájmem o téma mohou mít na diskusi o umístění úložiště v lokalitě poměrně

⁹ Znění otázky: „V České republice probíhá proces výběru lokality pro výstavbu hlubinného úložiště radioaktivních odpadů. Jednou z vytipovaných lokalit je lokalita [název dané lokality], do níž spadá vaše obec. Zajímáte nebo nezajímáte se Vy osobně o problematiku hlubinného úložiště radioaktivních odpadů?“ Varianty odpovědí: škála od 1 = ano, velmi se zajímá do 7 = ne, vůbec se nezajímá.

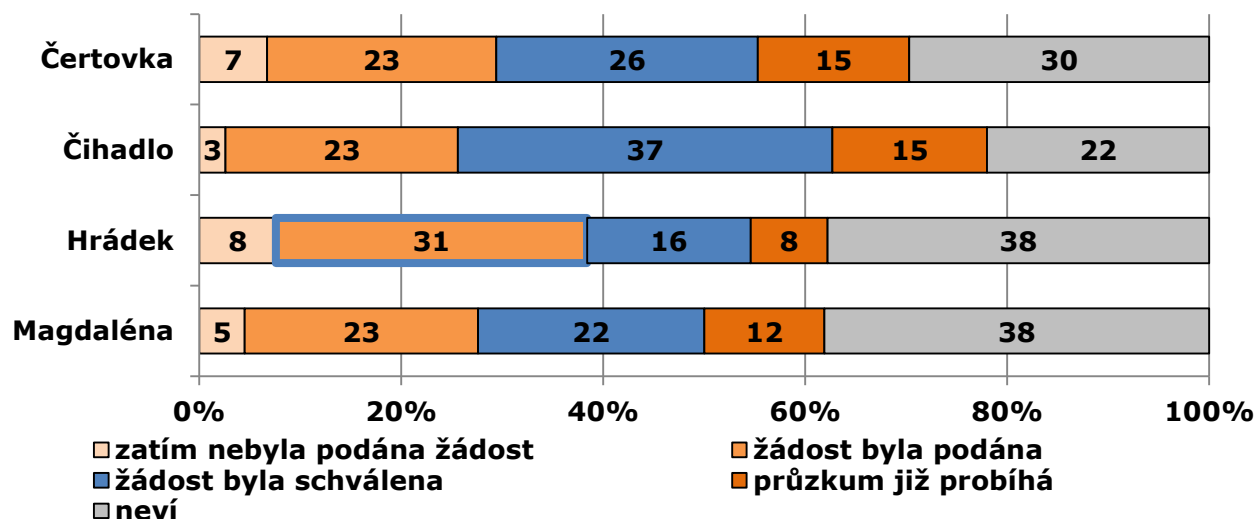
silný vliv – jak silný, záleží především na jejich osobní angažovanosti a pozici v komunitě. Jsou-li názorovými vůdci, mohou snadno ovlivňovat postoje značné části komunity. Nepřímou podporu takovým závěrům poskytuje i fakt, že lokality Magdaléna a Čertovka jsou co do rozložení názorů na úložiště opačnými případy – v první dominují odmítavá stanoviska a druhá je lokalitou s nejvyšší mírou podpory projektu (byť i zde převládá nesouhlas).

5.2. Geologický průzkum

V době dotazování byla již ve třech zkoumaných lokalitách (Čertovka, Čihadlo, Magdaléna) schválena žádost o provedení geologického průzkumu. V poslední lokalitě, Hrádku, žádost byla podána, ale nebyla zatím schválena. Z grafu 6 lze vyčíst, nakolik jsou **obyvatelé lokalit obeznámeni s průběhem příprav na geologický průzkum**. V případě prvních třech zobrazených lokalit je nejbližší realitě, a tedy v podstatě správně, možnost zobrazená modře, tedy odpověď, že žádost byla již schválena. V případě lokality Hrádek čeká podaná žádost na schválení úřady a tato možnost je v grafu modrou barvou zvýrazněna. Oproti jiným lokalitám ji zde zvolilo více lidí (téměř třetina). Lze tudíž soudit, že část komunity dění sleduje. Podobně i v lokalitě Čihadlo je zastoupení „správných“ odpovědí větší než v lokalitách Magdaléna a Čertovka. Je zde rovněž nižší podíl těch, kteří uvedli, že neví, v jaké fázi se přípravy na průzkum v době dotazování nacházely. V podstatě však většina dotazovaných ve všech lokalitách nevěděla, v jaké fázi přípravy jsou – sečteme-li kategorie „nevím“ i kategorie všech odpovědí, které neodpovídaly realitě v době dotazování, dvě třetiny až tři čtvrtiny respondentů v jednotlivých lokalitách neměly tušení, nebo se špatně dohadovaly, jaká je aktuální situace.

V lokalitách Magdaléna a Čertovka je mezi těmi, kteří zvolili z nabídky možnost odpovídající aktuální situaci, statisticky významně větší podíl těch, kteří uvádí, že se o problematiku úložiště velmi zajímají. To však neplatí v obou dalších lokalitách. To by mohlo nasvědčovat tomu, že v těchto lokalitách o něco lépe fungují informační kanály, které šíří aktuální informace v celé komunitě, tedy i mezi těmi, kteří se zajímají méně, a nevyžadují větší vlastní aktivitu ze strany občanů.

Graf 6. Povědomí o stavu příprav na geologický průzkum (v %)¹⁰

Více než polovina (57 %) dotázaných věděla před zahájením rozhovoru o **dodatečných příjmech, které by obec od státu dostávala v průběhu geologického průzkumu** (zbytek respondentů, tj. 43 %, o nich nevěděl). V jednotlivých lokalitách se poměry poněkud lišily (viz tabulka 3), přičemž nejvíce informovaní byli dotazovaní v lokalitě Čihadlo, ve které měl také největší podíl respondentů informace o aktuálním stavu geologického průzkumu. Respondenti byli o existenci příspěvků a jejich konkrétní výši pro obce v dané lokalitě informováni v průběhu výzkumného rozhovoru. Následně tuto výši hodnotili z hlediska její dostatečnosti.

¹⁰ Znění otázky: „Je v plánu provést geologický průzkum, který prověří vhodnost lokality pro výstavbu hlubinného úložiště. Co myslíte, jak daleko jsou přípravy na tento průzkum?“ Varianty odpovědí: zatím nebyla podána žádost o povolení geologického průzkumu; žádost byla podána, čeká se na rozhodnutí úřadů; žádost byla schválena, geologický průzkum brzy začne; geologický průzkum už probíhá; nevím.

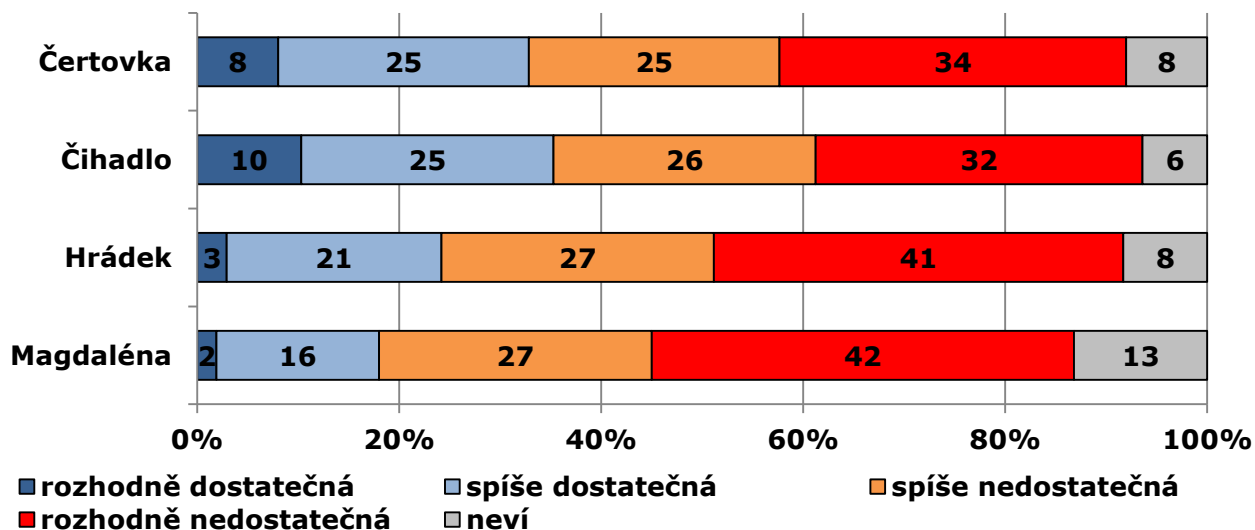
Tabulka 3. *Povědomí o existenci finančních příspěvků obci (v %, absolutní četnosti v závorkách)¹¹*

LOKALITA	o finančních příspěvcích:		
	věděl/a	nevěděl/a	
ČERTOVKA	58 % (183)	42 % (131)	100 % (314)
ČIHADLO	64 % (201)	36 % (112)	100 % (313)
HRÁDEK	52 % (165)	48 % (152)	100 % (317)
MAGDALÉNA	54 % (170)	46 % (143)	100 % (313)
CELKEM	57 % (719)	43 % (538)	100 % (1257)

Za rozhodně **dostatečnou výši dodatečných příjmů** považovala pouze menšina dotázaných (viz graf 7). Naopak celkově více než třetina (37 %) se domnívá, že je rozhodně nedostatečná. Názory na dostatečnost příspěvků se příliš neliší mezi lidmi s odlišnými sociodemografickými charakteristikami. Častěji je však za rozhodně a spíše dostatečné považují respondenti z lokalit Čihadlo (35 %) a Čertovka (33 %). Významně méně často potom dotazovaní v lokalitě Magdaléna (18 %). V lokalitě Hrádek považuje příjmy za rozhodně a spíše dostatečné necelá čtvrtina (24 %) dotázaných. Není překvapením, že hodnocení dostatečnosti výše příspěvku souvisí s postojem ke stavbě úložiště. Ve všech lokalitách považují příspěvky za rozhodně i spíše nedostatečné zhruba tři čtvrtiny z těch, kteří více či méně nesouhlasí s umístěním úložiště v lokalitě.

¹¹ Znění otázky: „Povolení geologického průzkumu ze zákona přinese každé obci dodatečný finanční příjem, a to každý rok po celou dobu průzkumu, který bude trvat přibližně 5 let. Pro vaši obec by to konkrétně znamenalo [oficiální výše příspěvku pro obec, ve které dotazovaný bydlí] Kč ročně. Věděl jste o této skutečnosti?“ Varianty odpovědí: ano, věděl; ne, nevěděl, je to pro něj nová informace.

Graf 7. Hodnocení výše příspěvku pro obec (v %)¹²

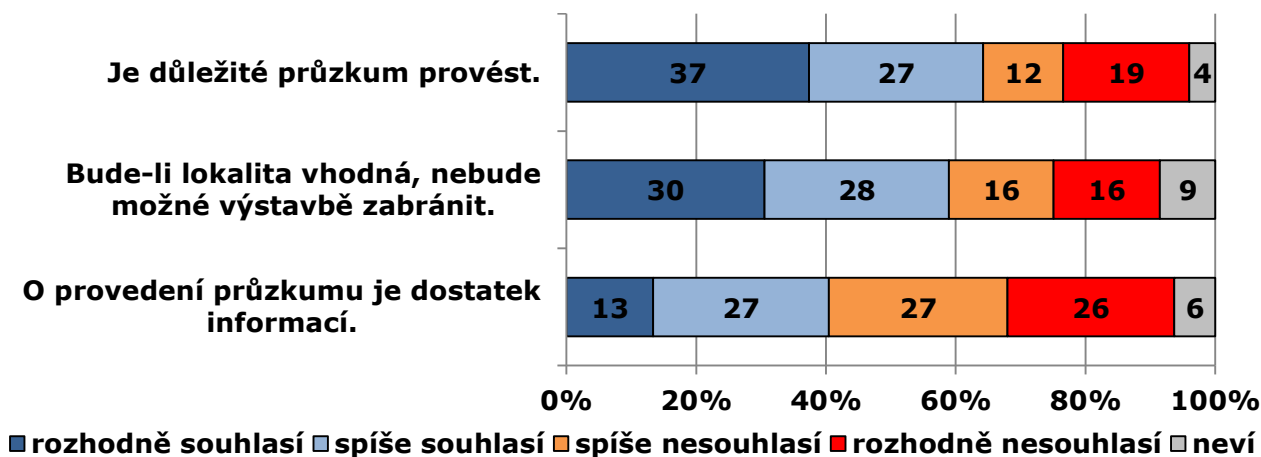
Hodnocení výše příspěvku hraje roli i v názoru na význam geologického průzkumu. Necelé dvě třetiny (64 % – součet dvou souhlasných kategorií, viz graf 8) respondentů se domnívají, že **je důležité provést geologický průzkum, protože jinak není možné posoudit, zda je lokalita vhodná pro výstavbu úložiště**. Oproti tomu každý pátý (32 %) se domnívá, že průzkum není z hlediska posouzení vhodnosti lokality důležitý. Obě skupiny se statisticky významně liší v posouzení výše příspěvku: zatímco z většiny, která průzkum považuje za důležitý, shledává odměnu jako spíše či rozhodně nedostatečnou 56 %, ve skupině s opačným názorem je to 80 %. Za důležité považují provedení výzkumu zejména obyvatelé lokality Čertovka (71 %), nejméně často pak obyvatelé lokality Hrádek (58 %). Poněkud překvapivé může být vzhledem k silnému zastoupení respondentů s více či méně odmítavým stanoviskem fakt, že 63 % dotazovaných považuje za důležité provést geologický průzkum i v lokalitě Magdaléna.

Více než polovina (58 %) respondentů se domnívá, že **výsledek geologického průzkumu slouží v podstatě jako nezvratné rozhodnutí o výstavbě**, tj. je-li lokalita v průzkumu shledána vhodnou, nebude již možné výstavbě zabránit. Třetina (32 %) respondentů s tím nesouhlasí. Podobně (tj. bez statisticky

¹² Znění otázky: „Domníváte se, že pro vaši obec je tato výše příspěvku za geologické průzkumy dostatečná nebo nedostatečná?“ Varianty odpovědí: rozhodně dostatečná; spíše dostatečná; spíše nedostatečná; rozhodně nedostatečná; nevím.

významných rozdílů) jsou odpovědi rozloženy ve všech zkoumaných lokalitách. Častěji s tvrzením souhlasí respondenti, kteří rovněž souhlasili s tím, že je důležité geologický průzkum provést a s výjimkou lokality Magdaléna i ti, kteří projevili souhlas s umístěním úložiště v lokalitě (v lokalitě Magdaléna v tomto ohledu není statisticky významná souvislost).

Graf 8. *Názor na průběh a roli geologického průzkumu v lokalitě (v %)*¹³

Polovina dotázaných (53 %) pociťovala v době dotazování **nedostatek informací o provedení průzkumu**, čtyři z deseti (40 %) naopak souhlasili s tím, že informací je dostatek. Největší podíl těch, kteří rozhodně či spíše souhlasili s tvrzením, že poskytovaných informací je dostatek, nalezneme v lokalitách Čertovka (48 %) a Čihadlo (44 %), nejnižší v lokalitě Magdaléna (32 %). Hodnocení dostatečnosti informování v lokalitách Čertovka a Čihadlo je v souladu s vyšším podílem dotazovaných v těchto lokalitách, kteří věděli o finančních příspěvcích obcím za geologický průzkum, a rovněž s vyšším podílem dotazovaných v lokalitě Čihadlo, kteří měli přehled o aktuálním stavu příprav na tento průzkum. Zdá se tedy, že v těchto dvou lokalitách je komunikace z hlediska informovanosti obyvatel relativně úspěšnější než v ostatních lokalitách. Na druhou stranu špatné hodnocení informování občanů může být ovlivněno i jejich celkově negativním postojem, což podporuje podrobnější analýza: častěji s výrokem o dostatku informací rozhodně nebo spíše nesouhlasí lidé,

¹³ Znění otázky: „Řekněte, nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky ohledně realizace geologického průzkumu: a) Je důležité provést geologický průzkum, protože jinak nevíme, zda je lokalita vhodná pro výstavbu úložiště, b) O rozsahu geologického průzkumu a způsobu jeho provedení je dostatek informací, c) Pokud geologický průzkum prokáže vhodnost lokality, výstavbě úložiště v lokalitě nebude možné zabránit.“ Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí; spíše souhlasí; spíše nesouhlasí; rozhodně nesouhlasí; neví.

kteří zastávají více či méně odmítavé stanovisko vůči záměru vybudovat v lokalitě hlubinné úložiště.

5.3. Konstrukční a technické aspekty

Jak je patrné z grafu 9, jenž zachycuje odpovědi na otázky spojené s výstavbou a podobou úložiště, tři čtvrtiny (76 % – součet dvou souhlasných kategorií) dotázaných se domnívá, že je nutné **obyvatele obcí seznamovat s technickými detaily projektu úložiště**. Pětina (20 %) je toho názoru, že to nutné není a pouze malá část (5 %) si v této otázce nebyla jista. Oproti jiným lokalitám, zejména pak lokalitě Hrádek, je v lokalitě Čihadlo nejmenší podíl těch, kteří se domnívají, že je nutné seznamovat obyvatele s technickými detaily projektu úložiště (rozdíl mezi těmito dvěma lokalitami je 10 %). I tato skutečnost podporuje výše formulovaný závěr, že zejména v lokalitě Čihadlo je komunikace efektivnější – obyvatelé méně často pociťují nedostatek informací i potřebu informovat o technických aspektech projektu.

V otázce zjišťující názor na **informovanost obyvatel o umístění vstupu do areálu úložiště** se projevuje výrazně větší nejistota (16 % dotazovaných uvedlo, že neví, zda obyvatelé o případném umístění vstupu ví). Přes polovinu (55 % – součet dvou nesouhlasných kategorií) respondentů je skeptických ohledně informovanosti svých spoluobčanů o umístění vstupu. Něco přes čtvrtinu (28 %) sdílí názor, že občané tuto informaci mají. Velmi skeptičtí jsou v tomto ohledu obyvatelé lokality Magdaléna: podíl dotazovaných, kteří se domnívají, že obyvatelé ví o umístění vstupu, je zde o více než polovinu menší, než v jiných lokalitách (13 % oproti 32 % – 35 %).

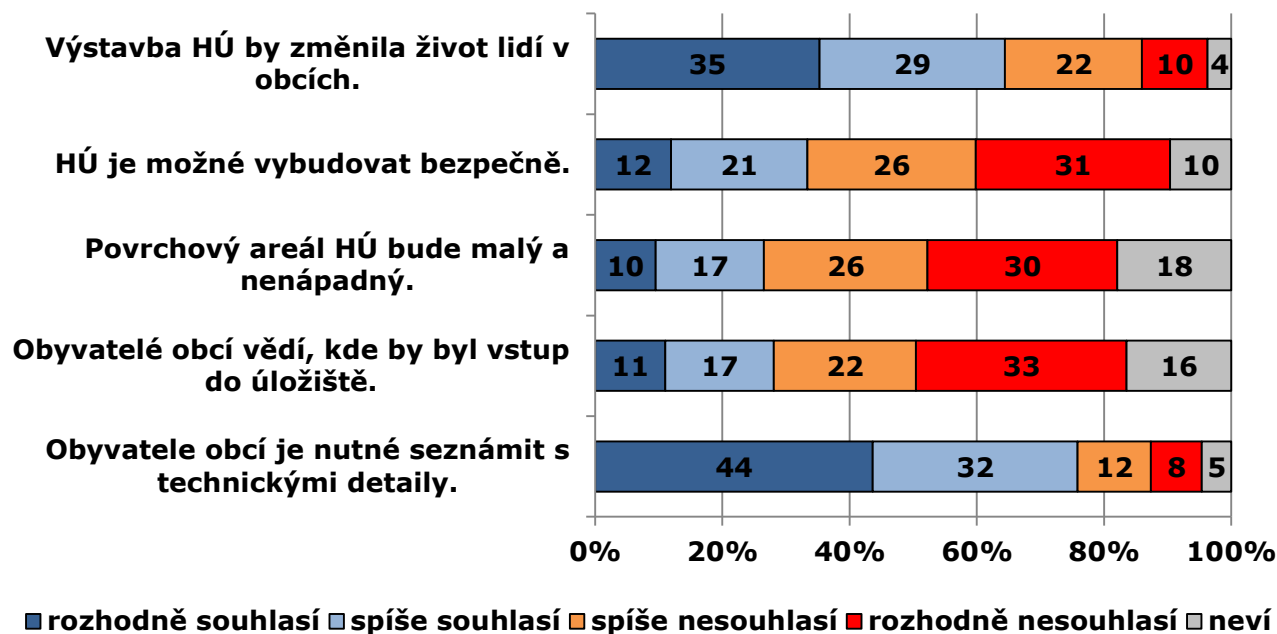
Značná míra nejistoty se objevuje i v další otázce baterie zobrazené v grafu 9. Skoro pětina (18 %) respondentů si není jistá, jaká bude **podoba povrchového areálu** úložiště, tj. jestli bude, či nebude malý a nenápadný. Rovněž každý desátý si není jist, je-li úložiště možné vybudovat tak, aby bylo bezpečné. Mezi obyvateli všech lokalit převažují ti, kteří se domnívají, že úložiště takto vybudovat nelze (57 % – součet dvou nesouhlasných kategorií), přičemž opačný názor zastává třetina (33 %) dotázaných. Ještě méně lidí se domnívá, že povrchový areál úložiště bude malý a nenápadný (27 %), ovšem podíl těch, kteří s tímto tvrzením nesouhlasí, je podobný jako v případě bezpečnosti (56 %). Vyšší než v ostatních lokalitách jsou podíly respondentů s názorem, že úložiště nebude malé a nenápadné, v lokalitách Magdaléna

a Hrádek, což je způsobeno silnějším odporem vůči umístění úložiště v těchto lokalitách. V hodnocení bezpečnosti jsou mezi lokalitami statisticky významné rozdíly, kterým je více pozornosti věnováno v části 6 této zprávy.

Zhruba třetina (32 % – součet dvou souhlasných kategorií) respondentů se domnívá, že by výstavba úložiště život lidí v okolních obcích nezměnila. Na druhé straně necelé dvě třetiny (64 %) jejich spoluobčanů mají opačný názor a souhlasí s tvrzením, že **výstavba úložiště by běžný život lidí změnila naprosto**. Nejistých svou odpovědí si v tomto případě bylo jen málo dotázaných. Že by výstavba změnila život lidí v okolních obcích se častěji domnívají obyvatelé lokality Magdaléna a méně často obyvatelé lokality Čertovka. I zde však tyto rozdíly můžeme přisoudit především souvislosti s postojem k výstavbě úložiště v lokalitě (viz níže).

V prvních čtyřech položkách zobrazených v grafu 9 existují dílčí rozdíly v odpovědích respondentů s různými sociodemografickými charakteristikami (např. muži častěji souhlasí s tvrzeními, že povrchový areál bude malý a nenápadný a že lze úložiště vybudovat tak, aby bylo bezpečné). V případě posledního tvrzení se ale respondenti z různých skupin shodnou.

Graf 9. Představy o výstavbě a výsledné stavbě HÚ (v %) ¹⁴

Z analýzy položek baterie je zřejmé, že většinu zmíněných rozdílů mezi lokalitami lze přisoudit rozdílům v postojích k výstavbě úložiště. S výjimkou tvrzení, že obyvatele obcí je nutné seznámit s technickými detaily souvisí odpovědi respondentů na všechny položky baterie do značné míry s jejich postoji k záměru vybudovat úložiště. Lidé, kteří se záměrem výstavby v lokalitě do nějaké míry souhlasí, hodnotí tyto aspekty vesměs pozitivněji, tj. častěji souhlasí s tvrzeními, že povrchový areál bude malý a nenápadný, že úložiště lze vybudovat tak, aby bylo bezpečné a že jsou obyvatele obcí seznámeni s tím, kde bude vchod do areálu. Naopak častěji nesouhlasí s výrokem, že výstavba úložiště změní běžný život lidí v okolí. Pro ty, kteří s umístěním úložiště v lokalitě nesouhlasí, je situace opačná. Souvislost je patrná zejména s ohledem na tvrzení o možnosti vybudovat úložiště tak, aby bylo naprosto bezpečné. Tomuto a souvisejícím přesvědčením se tato zpráva věnuje v následující části. Existence zmíněných souvislostí ovšem nepoukazuje na jednoznačnou závislost. Jinými slovy nemůžeme s jistotou říci, zda lidé svůj příklon k souhlasu či nesouhlasu s výstavbou úložiště založili na hodnocení uvedených aspektů stavby, nebo zda tyto aspekty zhodnotili na základě svého již existujícího příklonu. Celkově můžeme říci, že

¹⁴ Znění otázky: „Přečtu Vám teď několik výroků týkajících se hlubinného úložiště a Vy mi prosím řekněte, nakolik s daným výrokem souhlasíte nebo nesouhlasíte: a) Výstavba hlubinného úložiště by naprosto změnila běžný život lidí v okolních obcích, b) Povrchový areál hlubinného úložiště bude malý a nenápadný, c) Obyvatelé obcí přesně vědí, kde by se v naší lokalitě v budoucnosti nacházel vstup do úložiště, d) Hlubinné úložiště je možné vybudovat tak, aby bylo naprosto bezpečné, e) Obyvatele obcí je nutné seznamovat s technickými detaily projektu úložiště.“ Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí; spíše souhlasí; spíše nesouhlasí; rozhodně nesouhlasí; neví.

lidé, jež s umístěním v lokalitě svého bydliště více či méně souhlasí, mají rozdílnou představu o podobě i fungování úložiště v regionu a vnímají ho spíše jako neinvazivní objekt, který na běžném chodu regionu a jejich životů příliš nezmění.

6. Přesvědčení o důsledcích realizace stavby úložiště v lokalitě a percepce rizik

Lidmi vnímané riziko a požadavky na minimální či adekvátní bezpečnost jsou často velmi různorodé a rovněž mnohdy neodpovídají mírám určeným na základě pravděpodobnosti vědeckými postupy či odborníky, neboť se často zakládají na hodnocení jiných aspektů než pravděpodobnosti (např. závažnosti, novosti či dobrovolnosti podstoupení rizika apod.). Je proto nezbytné věnovat patřičnou pozornost tomu, jaká rizika spojená s hlubinným úložištěm obyvatelé okolních obcí identifikují a jakou váhu jim přiřkládají. V rozhodovacím procesu jednotlivců, tedy při utváření jejich názorů, stojí často tato subjektivně vnímaná rizika proti subjektivně vnímaným benefitům a příležitostem, které by realizace projektu úložiště v lokalitě podle jedincova názoru přinesla. V této části zprávy se proto zabýváme jak riziky, tak vnímáním dalších možných dopadů realizace projektu, a to včetně příležitostí k rozvoji a dalších očekávaných přínosů.

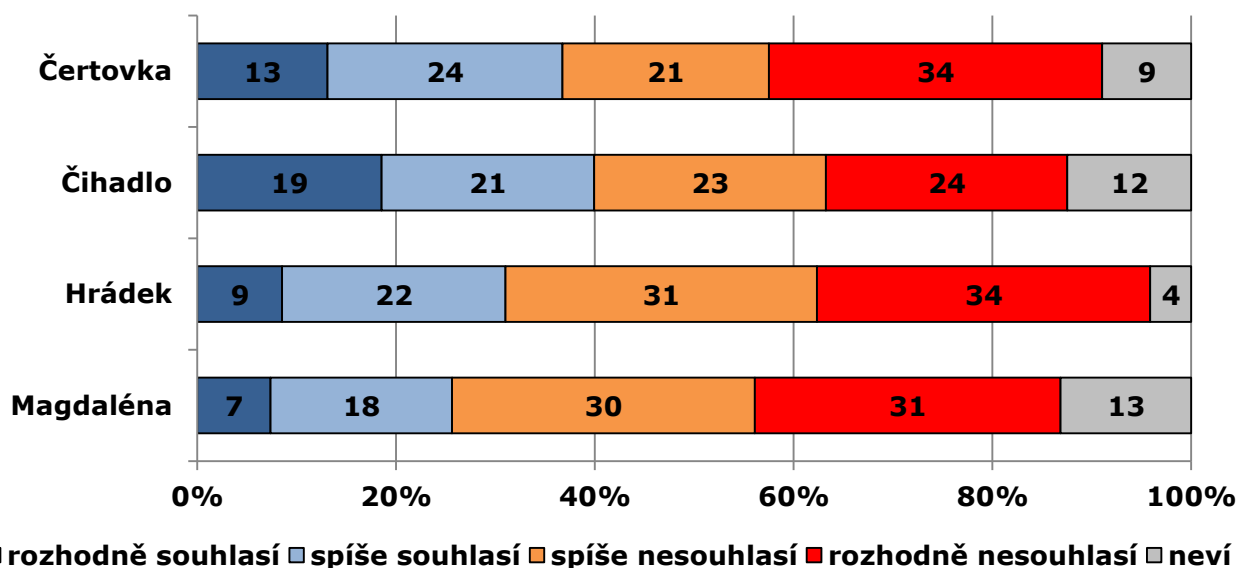
6.1. Obavy a rizika

Jak je uvedeno výše (viz také graf 9), ani ne každý třetí z dotázaných (33 %) do jisté míry souhlasí s tvrzením, že je možné **úložiště vybudovat tak, aby bylo naprosto bezpečné**. Častěji s výrokem spíše a rozhodně souhlasili muži (39 % oproti 17 %) a lidé, kteří svou životní situaci označují za dobrou (36 % oproti 12 % mezi těmi, kdo ji označili za špatnou), což by bylo v souladu s poznatky výzkumu vnímání rizika – příslušníci sociálních skupin, které mohou mít horší sociální, kulturní či ekonomické postavení (ženy, sociálně slabí, menšiny) vnímají rizika jako závažnější a mají větší obavy. Zajímavé však je, že souvislost s pohlavím je statisticky významná pouze v některých lokalitách: zatímco v lokalitě Magdaléna a Hrádek souhlasí s výrokem o možnosti vybudovat úložiště bezpečně mnohem častěji muži (o 19 % až 21 % více mužů než žen), v lokalitách Čertovka a Čihadlo jsou poměry v tomto ohledu vyrovnané.

V jednotlivých lokalitách se celková míra obav z vybudování úložiště rovněž liší, což do určité míry souvisí s odlišným zastoupením souhlasných a nesouhlasných stanovisek v jednotlivých lokalitách. Přesněji mezi dotazovanými v lokalitách Hrádek a

Magdaléna do značné míry převládá názor, že nelze úložiště vybudovat tak, aby bylo naprosto bezpečné (viz graf 10), přičemž v lokalitě Magdaléna je poněkud větší podíl těch, kteří neví, zda je to možné (13 % oproti 4% v lokalitě Hrádek). Naopak největší podíl souhlasících bychom našli v lokalitě Čihadlo (40 %). Vzhledem k souvislosti hodnocení bezpečnosti a postoje k vybudování úložiště v lokalitě a k rozdílům mezi lokalitami z hlediska těchto postojů, je odlišnost mezi lokalitami v hodnocení bezpečnosti především projevem zmíněné souvislosti s postojem vůči úložišti.

Graf 10. *Vnímání možnosti vybudovat HÚ tak, aby bylo bezpečné (v %)*¹⁵

Mezi **tří nejčastěji uváděné obavy** související s výstavbou a provozem úložiště (viz graf 11) patří poškození životního prostředí a negativní dopady na zdraví obyvatel. Zdravotní dopady byly nejčastěji jmenovány jako první (ze tří nejdůležitějších obav), a to ve třetině (33 %) případů, jako druhá nejčastější obava byly jmenovány jen v 10 % případů. Obava z poškození životního prostředí byla jmenována na prvním místě jen o něco méně často, ve 32 % případů, a zároveň byla nejčastěji jmenována na místě druhém - v 29 % případů). Vyrovnaně se objevují obavy z ruchu během výstavby a nebezpečí při přepravě radioaktivních odpadů. Zatímco první z těchto dvou obav se poměrně často objevuje jako první nejdůležitější (11 %), druhá je dominantní volbou ve třetí otázce (tedy třetí nejdůležitější obava; 18 %). Bližší analýza ukazuje, že nebezpečí při přepravě velmi často doplňuje v odpovědích respondentů jiné dvě

¹⁵ Znění otázky: „Přečtu Vám teď několik výroků týkajících se hlubinného úložiště a Vy mi prosím řekněte, nakolik s daným výrokem souhlasíte nebo nesouhlasíte: d) Hlubinné úložiště je možné vybudovat tak, aby bylo naprosto bezpečné.“ Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí; spíše souhlasí; spíše nesouhlasí; rozhodně nesouhlasí; neví.

obavy – poškození životního prostředí a negativní dopady na zdraví obyvatel. Již méně často se objevuje poškození prestiže regionu (v součtu 25 % bez ohledu na to, zda byla obava uváděna na prvním, druhém či třetím místě) a porucha zařízení úložiště (v součtu 18 %). To se může zdát být v rozporu s převládající nedůvěrou v možnost vybudovat úložiště tak, aby bylo naprosto bezpečné, musíme ale vzít v úvahu, že respondenti mohli vybrat pouze tři nejdůležitější obavy a je pravděpodobné, že „negativní dopady na zdraví obyvatel“ byly vnímány jako obecnější kategorie zahrnující i případnou havárii a její následky. Jen málo respondentů se obává narušení sociálních vztahů (9 %) a negativních ekonomických dopadů na region (7 %).

Graf 11. Největší obavy související s výstavbou a provozem HÚ (podíl respondentů, kteří alespoň jednou zvolili danou možnost; v %)¹⁶

6.2. Rozvoj lokality

Z hlediska **vlivu úložiště na různé aspekty života v lokalitě** očekávají občané pozitivní dopady zejména na materiální a ekonomický rozvoj lokality. Dle výsledků zobrazených v grafu 12 je pozitivní efekt nejčastěji očekáván v oblasti podpory a do-

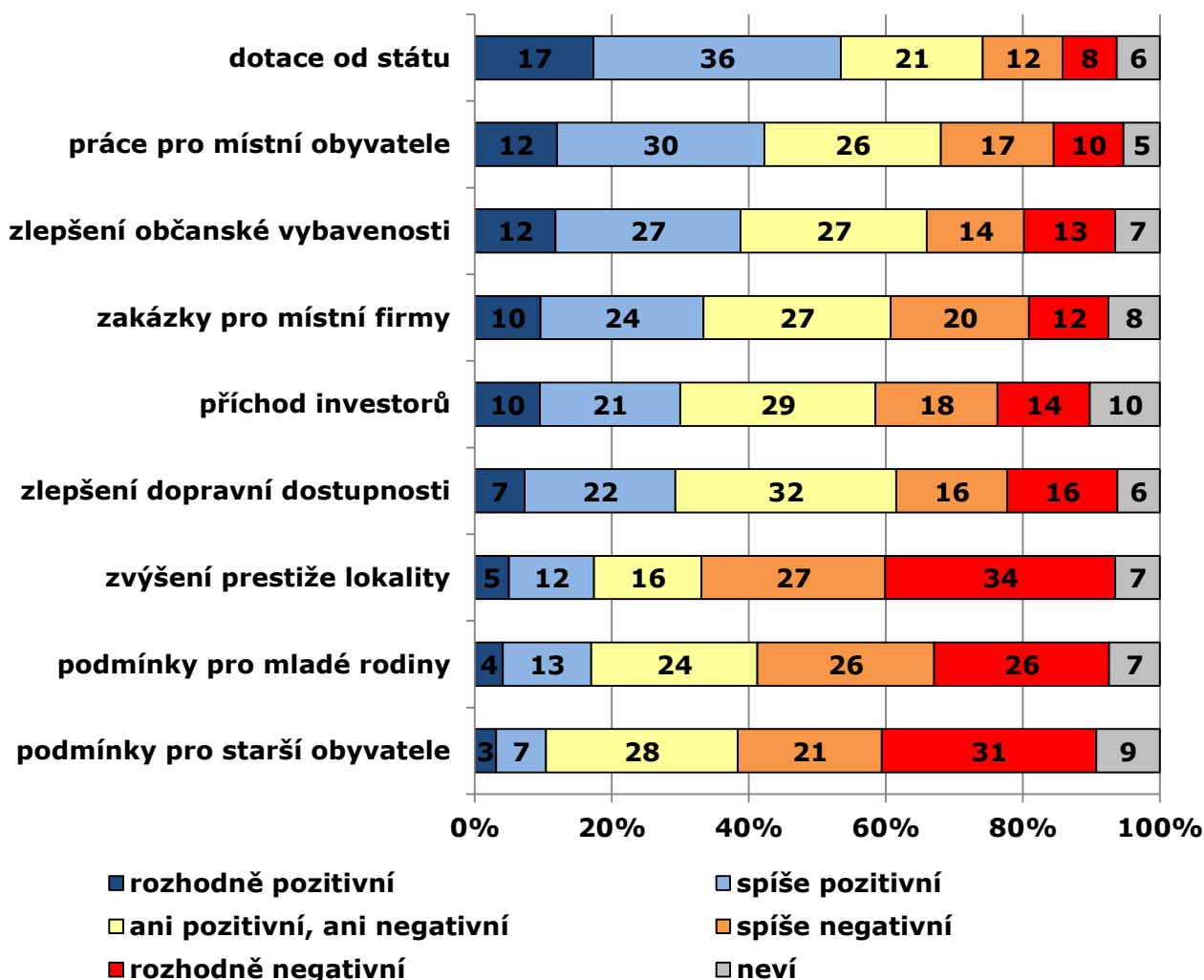
¹⁶ Znění otázky: „Čeho se v souvislosti s výstavbou a provozem hlubinného úložiště nejvíce obáváte? Vyberte nejvýše tři nejdůležitější důvody obav.“ Varianty odpovědí: Negativní dopady na zdraví obyvatel; Poškození životního prostředí; Narušení sociálních vztahů; Ruch během výstavby; Nebezpečí při přepravě radioaktivních odpadů; Porucha zařízení úložiště; Poškození prestiže regionu; Negativní ekonomické dopady; Žádný; Neví.

tací ze strany státu – pozitivní očekávání vyjádřilo přes polovinu (53 %) respondentů (součet dvou krajních kategorií). Pětina (21 %) respondentů označila vliv úložiště v této oblasti za „ani pozitivní, ani negativní“ a další pětina (20 %) za rozhodně či spíše negativní. Z pohledu dotazovaných se jasně jedná o nejsilnější očekávaný benefit z uvedených. Vyjma dopadu v oblasti dotací se převaha pozitivních očekávání objevuje již jen ve dvou oblastech – zaměstnání pro místní obyvatele a zlepšení občanské vybavenosti. V prvně jmenované očekává rozhodně či spíše pozitivní dopad 42 % respondentů a rozhodně či spíše negativní něco málo přes čtvrtinu (27 %). V případě zlepšení občanské vybavenosti je podíl pozitivních očekávání o 10 % vyšší než podíl negativních (39 % oproti 27 % v součtech dvou krajních kategorií). Čtvrtina respondentů v obou případech neočekává dopad pozitivní ani negativní. Je logické předpokládat, že spolu hodnocení ve všech oblastech do jisté míry souvisí. Odpovědi v otázce občanské vybavenosti jsou například do značné míry provázané s odpověďmi v otázce dotací a podpory ze strany státu, což je v souladu s úvahou, že lidé předpokládají investice do obecní infrastruktury financované pomocí státních příspěvků či výhod.

Ve třech dalších oblastech, tj. zakázky pro místní firmy, příchod investorů a zlepšení dopravní dostupnosti, jsou očekávání z hlediska dopadů provozu úložiště poměrně vyrovnaná, příp. váhavá. Jinými slovy jsou podíly respondentů s očekáváním pozitivního a negativního vlivu na dané oblasti celkem vyrovnané. Silnou skupinu i v těchto případech tvoří ti, kteří vliv provozu úložiště nepředpokládají ani pozitivní, ani negativní. Je pravděpodobné, že do této skupiny patří nejen ti, kteří případnou změnu nemohou jednoznačně hodnotit jako pozitivní či negativní, ale i ti, kteří žádnou změnu neočekávají – nepředpokládají tedy, že by úložiště mělo na danou oblast jakýkoliv vliv.

V posledních třech oblastech (zvýšení prestiže lokality a podmínky pro mladé rodiny a starší občany) hodnotí většina dotázaných vliv výstavby úložiště jako spíše nebo rozhodně negativní. Více než polovina (61 %) respondentů si to myslí o dopadu výstavby na prestiž lokality. Na druhou stranu 17 % si myslí opak a pouze 16 % dopad hodnotí neutrálně. Z hlediska očekávaných dopadů se jednoznačně jedná o oblast s nejhorsším hodnocením a očekáváním.

Graf 12. Očekávaný vliv HÚ v oblastech života v lokalitě (v %) ¹⁷

Přestože podstatná část obyvatel zřejmě očekává pozitivní vývoj v materiálních podmínkách obce (zlepšení občanské vybavenosti a finanční podpory od státu), jen malá část očekává zlepšení podmínek mladým rodinám a starším spoluobčanům, tj. v sociální sféře života v obci a přímo v životě některých skupin občanů (s výjimkou investorů, příp. podnikatelů). Naopak, polovina respondentů očekává spíše až rozhodně negativní vliv úložiště v těchto sociálních oblastech (52 % v obou případech). Toto

¹⁷ Znění otázky: „Podle Vašeho názoru, měla by výstavba hlubinného úložiště na vaši lokalitu pozitivní nebo negativní vliv v těchto oblastech?: a) Zaměstnání pro místní obyvatele, b) Zakázky pro místní firmy a podnikatele, c) Podpora nebo dotace ze strany státu, d) Příchod investorů, e) Podmínky pro mladé rodiny v lokalitě, f) Zlepšení občanské vybavenosti obcí, g) Zvýšení prestiže a významu lokality, h) Zlepšení dopravní dostupnosti, i) Podmínky pro starší obyvatele lokality. Varianty odpovědí: rozhodně pozitivní; spíše pozitivní; ani pozitivní, ani negativní; spíše negativní; rozhodně negativní; neví.

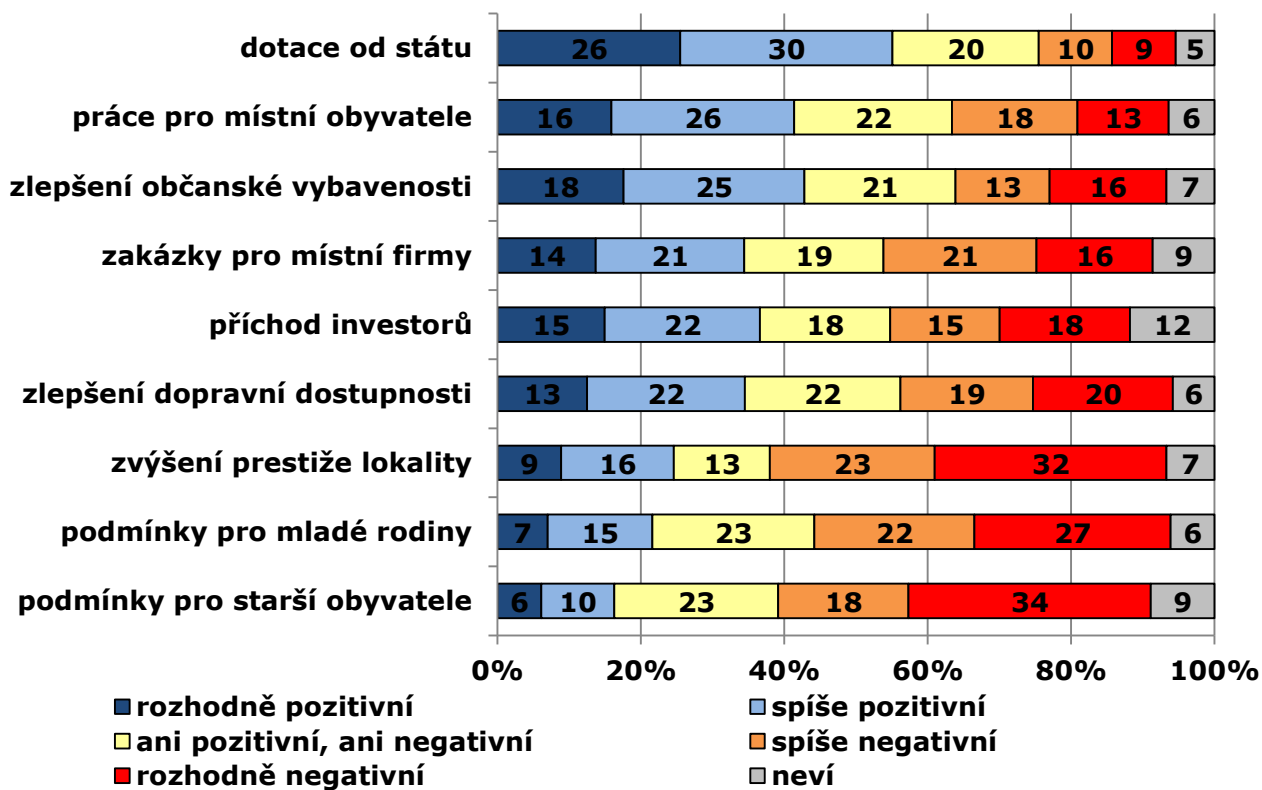
hodnocení může odrážet předpoklad snížení kvality života v lokalitě – jak uvádíme výše, nejčastějšími obavami občanů jsou negativní dopad na zdraví obyvatel a poškození životního prostředí, tedy zhoršení dvou oblastí, které přímo určují kvalitu života obyvatel (64 % těch, kteří jako první nejdůležitější obavu uvedli negativní dopady na zdraví obyvatel, hodnotí vliv výstavby úložiště na podmínky pro mladé rodiny jako spíše a rozhodně negativní, v případě podmínek pro starší obyvatele se jedná o 70 %).

Ve všech hodnoceních vlivu úložiště znázorněných v grafu 11 bychom překvapivě našli jen málo rozdílů s ohledem na pohlaví, vzdělání a ekonomickou aktivitu respondentů a na to, zda s nimi v domácnosti (ne)žijí nezaopatřené děti. V některých případech (zlepšení občanské vybavenosti a dopravní dostupnosti, prestiž lokality) častěji hodnotí dopad úložiště v lokalitě jako pozitivní muži. Rozdíly jsou však patrné, zaměříme-li se na deklarovanou životní úroveň. Téměř ve všech oblastech vidí jako negativní vliv úložiště častěji lidé, kteří svou životní úroveň označují jako špatnou. Ovšem podobně jako v některých předchozích případech, i zde je souvislost často dána rozdíly mezi lokalitami a v jednotlivých lokalitách již vztah hodnocení respondentů a jejich životní úrovně nebývá, až na výjimky, statisticky významný. V některých případech můžeme však sledovat neprůkaznou tendenci. Názor respondentů majících špatnou životní úroveň bývá také v mnoha případech více polarizovaný, volí tedy častěji krajní hodnotu „rozhodně negativní“. Oproti tomu lidé, kteří svou úroveň hodnotí jako dobrou, se častěji přiklání k jedné ze středových kategorií (tj. od spíše pozitivní po spíše negativní). Určité rozdíly bychom našli i z hlediska věku respondentů. Přestože v žádné z oblastí hodnocení vlivu se neprojevují rozdíly mezi věkovými skupinami poukazující na jasný průběh souvislosti (např. že s věkem hodnotí lidé některé oblasti více negativně), některé věkové skupiny se poněkud odlišují. Mladí lidé ve věku od 15 do 24 let volí ve většině oblastí častěji kategorii „spíše pozitivní“, lidé ve věku 45 až 59 let naopak volí častěji kategorie negativní. Ostatní věkové kategorie ve většině případů nevynikají zásadními rozdíly.

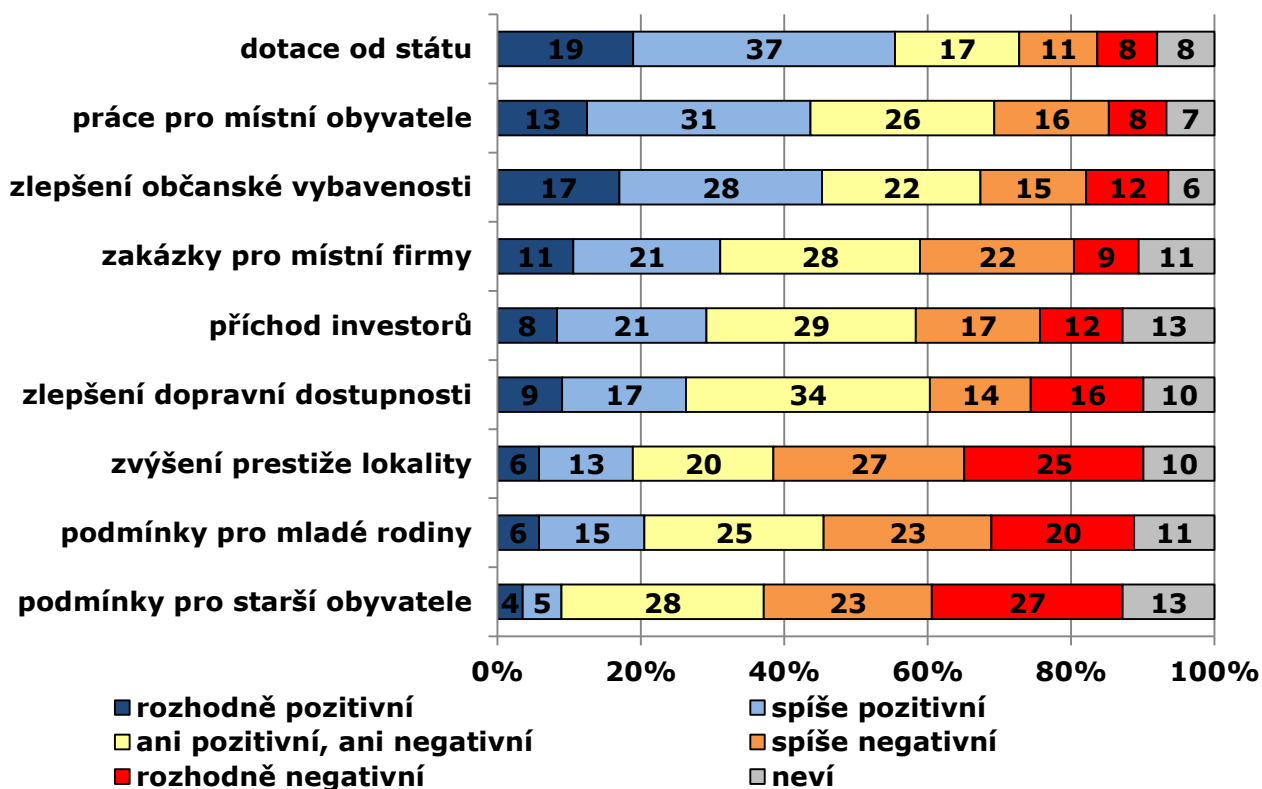
Mezi jednotlivými lokalitami bychom až na drobné výjimky nenašli příliš výrazné odlišnosti co do celkové struktury hodnocení (grafy 13 až 16) – pořadí oblastí dle podílu respondentů, kteří dopad v dané oblasti hodnotí jako pozitivní, se proměňuje jen málo. V souladu s celkovým postojem k výstavbě úložiště v jednotlivých lokalitách jsou dopady jako rozhodně pozitivní častěji hodnoceny v lokalitě Čertovka, na druhou stranu i v lokalitě Magdaléna není podíl respondentů hodnotících dopady spíše či roz-

hodně pozitivně výrazně nižší, než v lokalitách Hrádek a Čihadlo. Zajímavý rozdíl se však objevuje v polarizaci odpovědí – respondenti v lokalitě Čertovka volili častěji krajní kategorie škály a méně často středové. Jejich názory se tedy zdají být více polarizované. Naopak v lokalitě Hrádek vidíme větší zastoupení váhavých odpovědí.

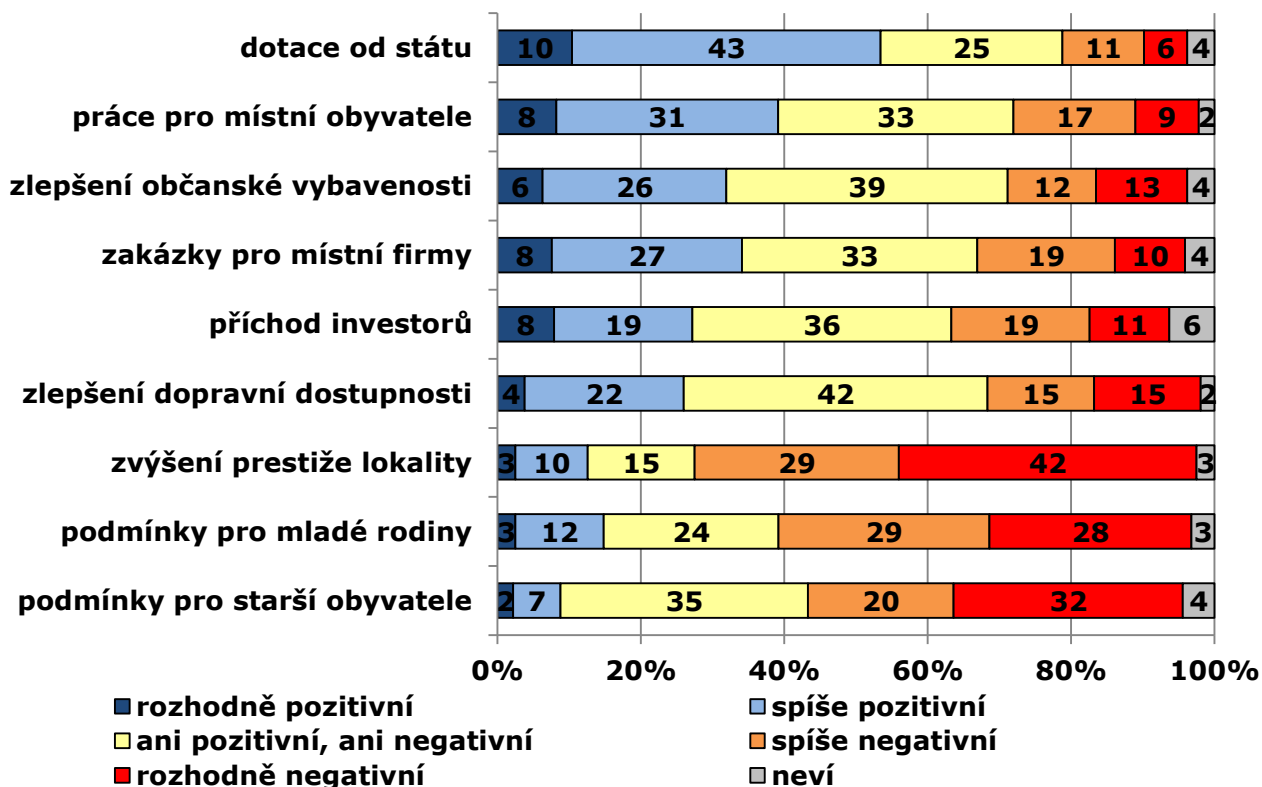
Graf 13. Očekávaný vliv HÚ v oblastech života v lokalitě: Čertovka (v %)

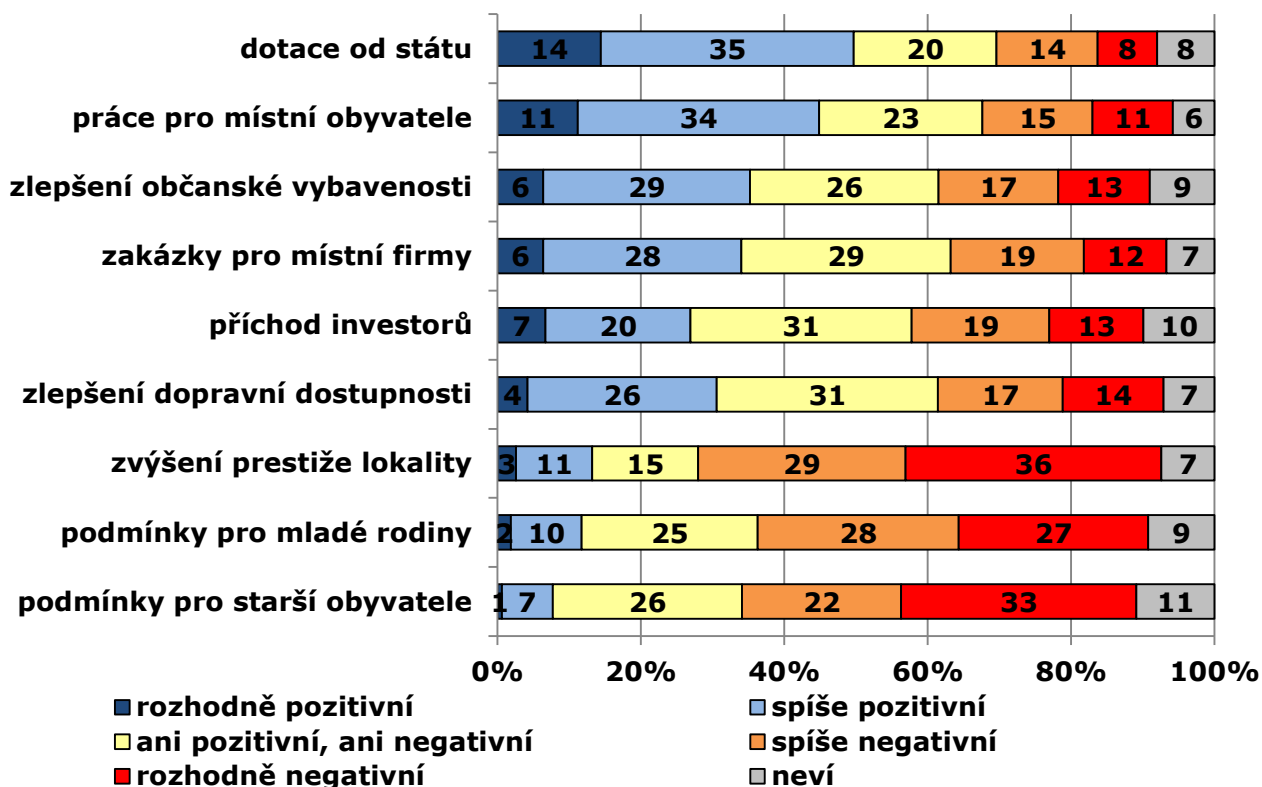
Graf 14. Očekávaný vliv HÚ v oblastech života v lokalitě: Čihadlo (v %)

Graf 15. Očekávaný vliv HÚ v oblastech života v lokalitě: Hrádek (v %)

Graf 16. Očekávaný vliv HÚ v oblastech života v lokalitě: Magdaléna (v %)

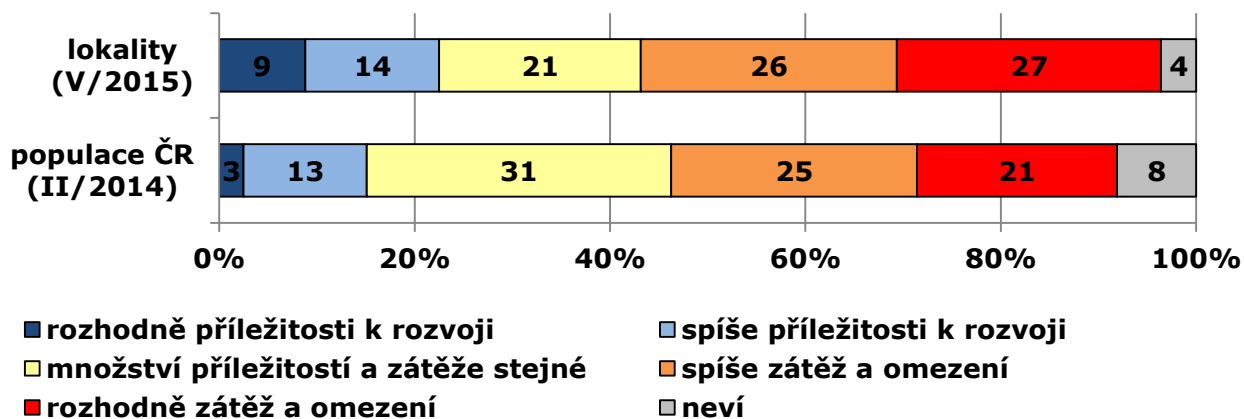

Celkové hodnocení výstavby a provozu úložiště z hlediska příležitostí či zátěže a omezení (graf 17, první řádek) odpovídá hodnocením v dílčích oblastech. Necelá čtvrtina (23 %) dotázaných považuje výstavbu a provoz úložiště rozhodně či spíše za příležitost. Polovina (53 %) však v realizaci projektu vidí spíše či rozhodně omezení a zátěž. Každý pátý (21 %) považuje množství příležitostí za stejné jako množství zátěže. Častěji považují umístění úložiště v lokalitě za přínosné muži (26 % oproti 19 % u žen – součet dvou krajních kategorií) a v souladu s výše uvedenými poznatky i lidé deklarující dobrou životní úroveň. Jako zátěž a omezení jej častěji vnímají obyvatelé v lokalitách Hrádek a Magdaléna.

V porovnání s názory v celkové populaci České republiky (graf 17, druhý řádek) jsou postoje obyvatel lokalit více polarizované – více dotázaných zvolilo krajní kategorie a méně se přiklonilo ke středové volbě či názor nevyjádřilo. Polarizace je logickým důsledkem toho, že se řešená problematika dotýká respondentů osobně a že s ní byli pravděpodobně již konfrontováni a názor si utvořili již před výzkumným rozhovorem. V běžné populaci lze očekávat vyšší podíl těch, kteří si názor utváří až v okamžiku položení otázky, neboť neměli důvod si jej utvořit dříve. V poměru k respondentům, kteří

vidí v umístění úložiště v lokalitě spíše příležitosti (součet dvou krajních kategorií) je v běžné populaci o něco méně těch, kteří v ní vidí spíše zátěž (součet dvou krajních kategorií). Jinými slovy jsou v lokalitách názory nejen více polarizovány, ale skupina vnímající úložiště jako zátěž je v poměru k pozitivně smýšlející skupině ještě silnější než v celkové populaci ČR.

Graf 17. Srovnání přínosu a zátěže způsobených výstavbou úložiště (v %)¹⁸

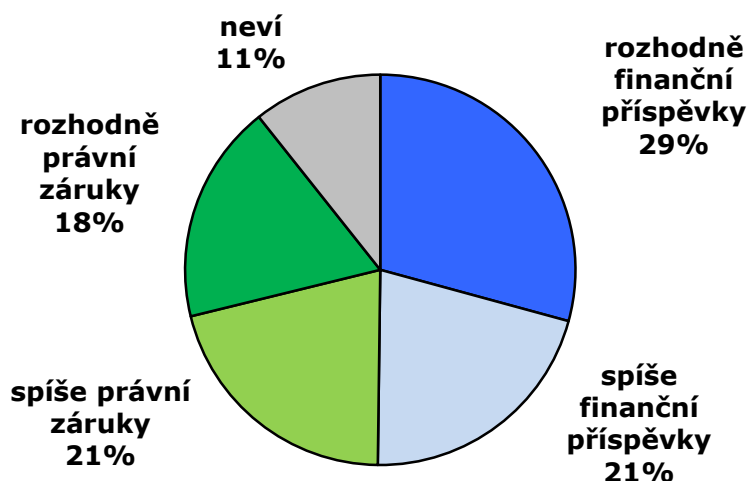
S ohledem na to, že více než polovina dotázaných vnímala vliv vybudování úložiště pozitivně právě v oblasti dotací a podpory ze strany státu, lze očekávat, že respondenti upřednostní finanční příspěvky před právními zárukami, přijde-li na **volbu formy výhod pro obce**. Z dat zobrazených v grafu 18 jasně vyplývá, že tento předpoklad je správný, nicméně převaha preference pro finanční příspěvky není tak jasná. Rozhodně je preferuje téměř třetina dotázaných (29 %) a další pětina (21 %) se k nim přiklání mírně. Na druhé straně dvě pětiny (21 % spíše a 18 % rozhodně) by upřednostnily státem dané právní záruky, že se obyvatelé obcí budou moci podílet na rozhodnutí o stavbě úložiště. Každý desátý respondent v tomto případě uvedl, že neví, které z možností by dal přednost. Finanční příspěvky častěji upřednostňují muži a ekonomicky neaktivní respondenti. Častěji by jim také dali přednost ti, kteří s výstavbou úložiště v lokalitě vyjádřili nějakou míru souhlasu (70 % oproti 40 % z těch, kteří vyjádřili nesouhlas). Respondenti s jakkoliv nesouhlasným postojem

¹⁸ Znění otázky: „Uvážíte-li to celkově, znamenaly by výstavba a provoz hlubinného úložiště pro obec v jeho blízkosti příležitosti k rozvoji, nebo zátěž a omezení?“ Varianty odpovědí: rozhodně příležitosti k rozvoji; spíše příležitosti k rozvoji; množství příležitostí k rozvoji by bylo stejné jako množství zátěže a omezení; spíše zátěž a omezení; rozhodně zátěž a omezení; neví.

Zdroj dat za populaci ČR: dotazníkové šetření CVVM z února 2014, kvótní výběr populace starší 18 let, rozhovory s tazateli, N=1081.

v kontrastu s tím téměř v polovině (47 %) případů preferují právní záruky obcím. To je logické vzhledem k tomu, že poskytnutím záruk se zvýší šance obcí výstavbu odmítnout či zarazit. Na druhou stranu finanční příspěvky jsou často spatřovanou výhodou výstavby (viz výše). Právní záruky by častěji volily rovněž ženy a osoby, které mají v domácnosti nezaopatřené děti.

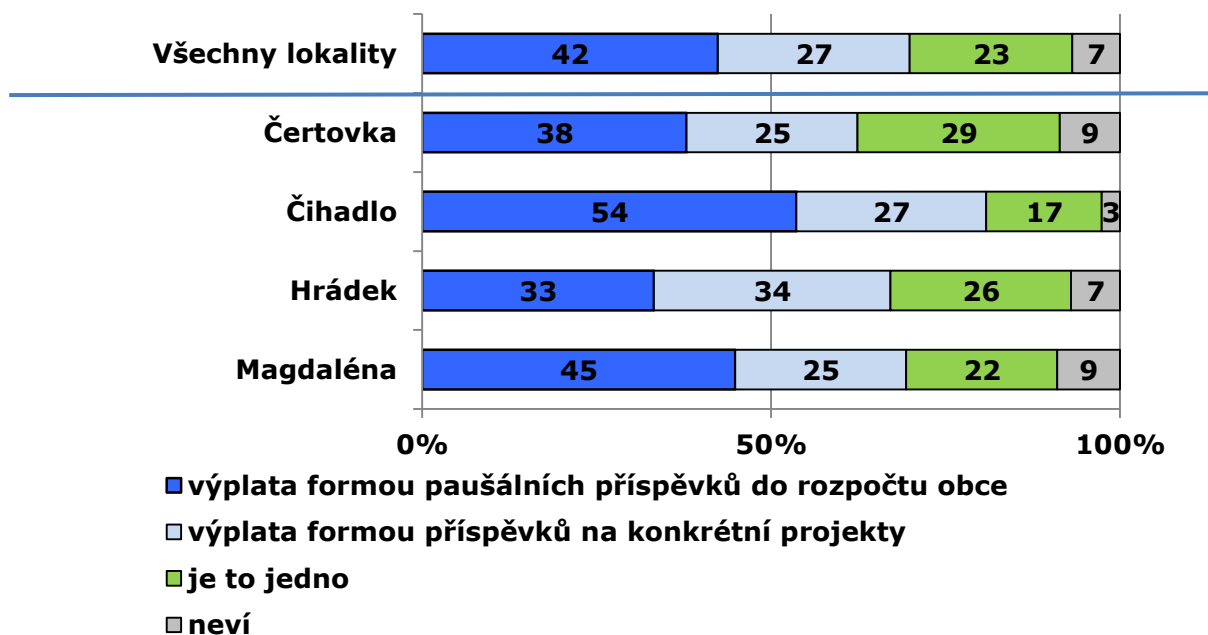
Graf 18. Preference pro formy výhod obcím ze strany státu (v %)¹⁹

Pokud by obce v důsledku umístění úložiště ve své blízkosti obdržely finanční příspěvky, upřednostnily by dvě pětiny (42 %) respondentů jejich výplatu přímo do rozpočtu obce. Výplatě formou příspěvků na konkrétní projekty by dala přednost více než čtvrtina dotázaných (27 %) a necelé čtvrtině (23 %) je to jedno (viz graf 19). Jak je patrné z grafu, **preference pro formu výplaty** se mezi respondenty z jednotlivých lokalit liší. Mezi obyvateli lokality Čihadlo převládá preference pro výplatu do rozpočtů obcí a jen menšinou je jedno, kterou formou obec finanční příspěvky obdrží. Na druhé straně v lokalitě Hrádek jsou odpovědi mnohem více vyrovnané a je zde také poměrně velká skupina lidí, kteří nemají jasnou preferenci. Častěji by paušálním příspěvkům dali přednost ti, kteří s výstavbou více či méně souhlasí, než ti, kteří s ní nějakým způsobem nesouhlasí (56 % oproti 36 %).

¹⁹ Znění otázky: „Aby stát motivoval lokality k účasti na projektu hlubinného úložiště, poskytuje jim výhody. Tyto výhody mohou mít formu finančních příspěvků, jako jsou např. platby do rozpočtu obce. Nebo výhody mohou mít formu právních záruk, např. záruky obyvatel spolurozhodovat o projektu úložiště. Jaká forma poskytování výhod ze strany státu Vám osobně více vyhovuje?“ Varianty odpovědí: rozhodně finanční příspěvky; spíše finanční příspěvky; spíše právní záruky; rozhodně právní záruky; neví.

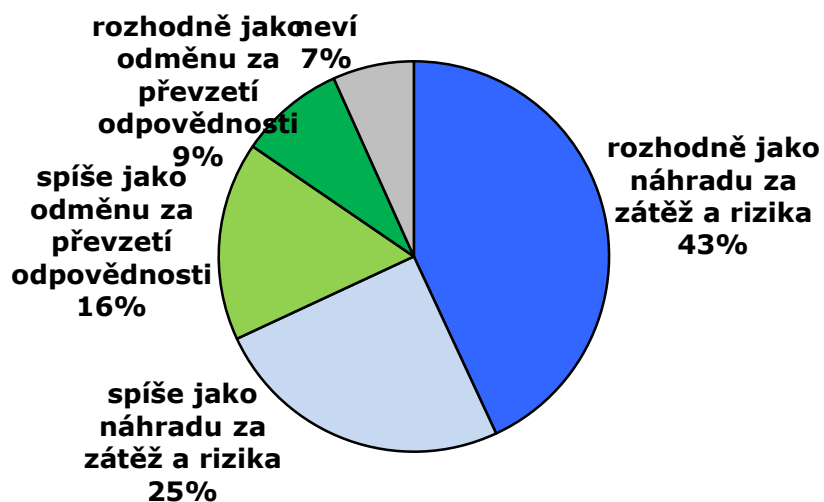
Graf 19. Preference pro formy výplaty finančních příspěvků obcím (v %)²⁰

Téměř dvě třetiny dotázaných považuje **poskytování výhod za náhradu za zátěž a rizika, která s sebou umístění hlubinného úložiště v lokalitě přináší** (68 % – součet dvou krajních kategorií, viz graf 20). Čtvrtina (25 %) je chápe spíše nebo rozhodně jako odměnu za převzetí odpovědnosti. Postoje se neliší v souvislosti se sociodemografickými charakteristikami respondentů či mezi respondenty z jednotlivých lokalit, statisticky významně však souvisí s postojem k záměru výstavby úložiště v lokalitě. Respondenti vyjadřující nesouhlas s výstavbou obecně častěji vnímali případné příspěvky jako kompenzaci za vzniklou zátěž (72 % oproti 59 % z těch, kteří vyjádřili souhlas). Při bližším pohledu však zjistíme, že tomu tak není v lokalitách Čertovka a Magdaléna. Svou roli tu může hrát příklon obou lokalit k souhlasným či nesouhlasným stanoviskům.

²⁰ Znění otázky: „Pokud stát obcím vyplácí finanční příspěvky za účast na projektu úložiště, jaká forma výplaty je podle Vás správnější?“ Varianty odpovědí: výplata formou paušálních příspěvků do rozpočtu obce; výplata formou příspěvků na konkrétní projekty; je to jedno; neví.

Graf 20. Chápání výhod ze strany státu (v %) ²¹

²¹ Znění otázky: „Lokalitě vybrané pro výstavbu hlubinného úložiště bude stát poskytovat výhody. Chápete poskytování těchto výhod jako náhradu za vzniklou zátěž a rizika, nebo jako odměnu za převzetí celospolečenské odpovědnosti?“ Varianty odpovědí: rozhodně jako náhradu za zátěž a rizika; spíše jako náhradu za zátěž a rizika; spíše jako odměnu za převzetí odpovědnosti; rozhodně jako odměnu za převzetí odpovědnosti; neví.

7. Komunikace a participace v rozhodovacím procesu

Samotný rozhodovací proces proběhne v nejméně třech krocích. Prvním z nich je ve vytipovaných lokalitách provést geologický průzkum a výzkum, jehož cílem je posoudit vhodnost geologického podloží pro výstavbu hlubinného úložiště. V dalším kroku bude vybrána lokalita pro výstavbu podzemní laboratoře, kde budou prováděny in-situ experimenty. Pokud budou úspěšné, bude se moci přistoupit k výstavbě hlubinného úložiště. To vše, samozřejmě, za předpokladu dosažení konsensu mezi zainteresovanými aktéry. Více a podrobnější informace lze nalézt na stránkách Správy úložišť radioaktivních odpadů.²²

7.1. Komunikace

Stěžejní část tohoto výzkumu tvoří otázky zaměřené na komunikaci o záměru vybudovat úložiště v lokalitě a na rozhodovací proces, který tento záměr doprovází. V předcházejících částech této zprávy jsme se již setkali s některými otázkami, které se tématu dotýkaly: řada respondentů například v době dotazování pociťovala nedostatek informací o geologickém průzkumu, který má rozhodnout o vhodnosti lokality. Celkově jen velmi málo (4 %)²³ dotazovaných by **dosavadní průběh jednání mezi obcemi a státem o hlubinném úložišti** hodnotilo známkou výborně. Naopak nejhorší známku by udělil přinejmenším každý desátý (13 %). Více než čtvrtina (27 %) nevěděla, jakou známku udělit. Může se jednat o skupinu lidí, která se o jednání příliš nezajímá nebo postrádala aktuální informace o jeho průběhu. Oproti těm, kteří věděli, či správně odhadli, v jaké fázi se v době dotazování nacházely přípravy na geologický průzkum, častěji průběh vyjednávání nehodnotili ti, kteří informace o geologickém průzkumu neměli (31 % oproti 18 %). O něco častěji také nehodnotili ti, kteří pociťovali nedostatek informací o rozsahu a způsobu geologického průzkumu. To podporuje

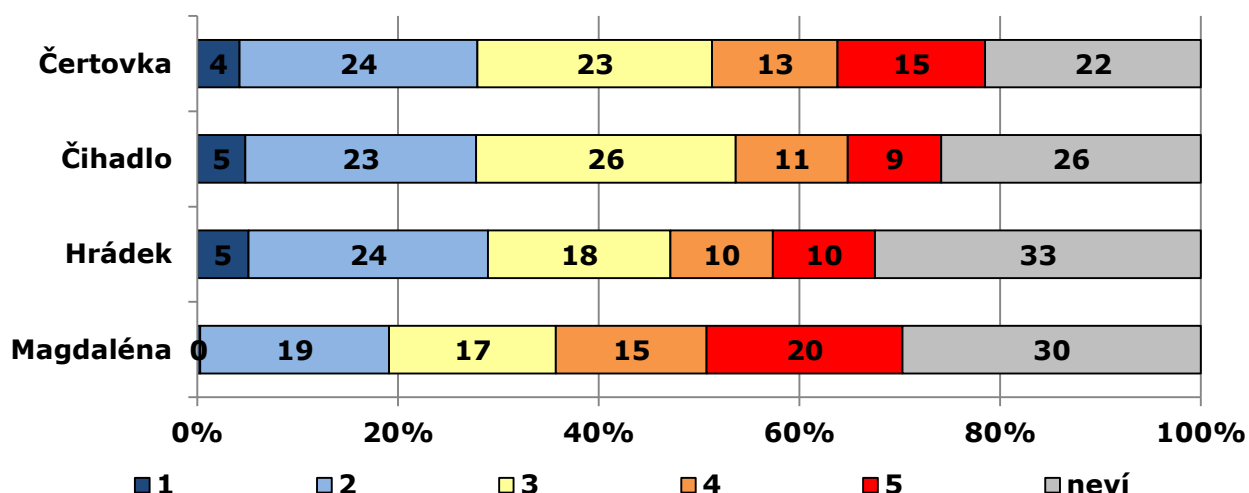
²² Např. na: <http://www.surao.cz/cze/Uloziste-radioaktivnich-odpadu/Budouci-hlubinne-uloziste/Vyber-lokality>

²³ Jen 21 (2 %) respondentů v této otázce neuvedlo hodnoty celé (tj. 1, 2 atd.), ale známky „s mínusem“, tj. 1-, 2- atd. Pro účely přehlednější prezentace byly odpovědi těchto respondentů přiřazeny k odpovědím respondentů udávajících příslušné celé číslo (tj. 1- k 1, 2- k 2 atd.). Průměrná známka od těch, co na danou otázku odpověděli, je 3,1.

výše zmíněnou domněnku. Respondenti rovněž dosavadní průběh jednání hodnotili konzistentně s tím, zda se domnívali, že je dostatek informací o geologickém průzkumu. Tedy ti, kteří vnímali nedostatek, častěji hodnotili průběh jednání horšími známkami. Častěji volili horší známky lidé, kteří považují svou životní úroveň za špatnou, lidé ve věku 45 až 59 let a obyvatelé lokality Magdaléna, tedy v podstatě ti, kteří rovněž častěji nesouhlasí s výstavbou (jak kdekoliv v ČR, tak v lokalitě). Míra souhlasu také s hodnocením průběhu jednání souvisí (častěji hůře hodnotí lidé s nesouhlasným stanoviskem).

V jednotlivých lokalitách se hodnocení v mnoha ohledech liší. Není překvapením, že nejhorší známky jsou nejčtenější v lokalitě Magdaléna (graf 21). Takové hodnocení je v souladu s převahou obyvatel zastávajících nesouhlasná stanoviska a s převládajícím skepticismem projevujícím se v mnoha výše analyzovaných otázkách. Nejvíce respondentů průběh jednání nehodnotí pozitivně v lokalitě Čertovka, kde jsou obyvatelé nejvíce nakloněni výstavbě úložiště, ale v lokalitě Čihadlo. Rovněž je zde méně negativních hodnocení (podobně jako v lokalitě Hrádek). Lokalita Čertovka se vyznačuje nejmenším podílem dotázaných, kteří nevěděli, jak průběh jednání hodnotit. Naopak největší podíl takových respondentů bychom našli v lokalitě Hrádek. Oproti jiným lokalitám tvoří zde tuto skupinu respondentů významně častěji lidé s váhavým postojem k záměru výstavby úložiště v lokalitě. Zmíněná skupina zahrnuje ve všech lokalitách častěji ty obyvatele, kteří se o úložiště nezajímají a kteří o tématu podle svých slov nikdy s nikým nehovoří. Není bez zajímavosti, že lidé, kteří se o téma více zajímají, častěji hodnotili průběh jednání známkami 4 a 5 (dvě pětiny z nich zvolily jednu z těchto známek, oproti jedné pětině z lidí, kteří uvedli vlažný zájem a 17 % z těch, kteří deklarovali nezájem).

Graf 21. Hodnocení dosavadního průběhu jednání mezi obcemi a státem (v %)²⁴

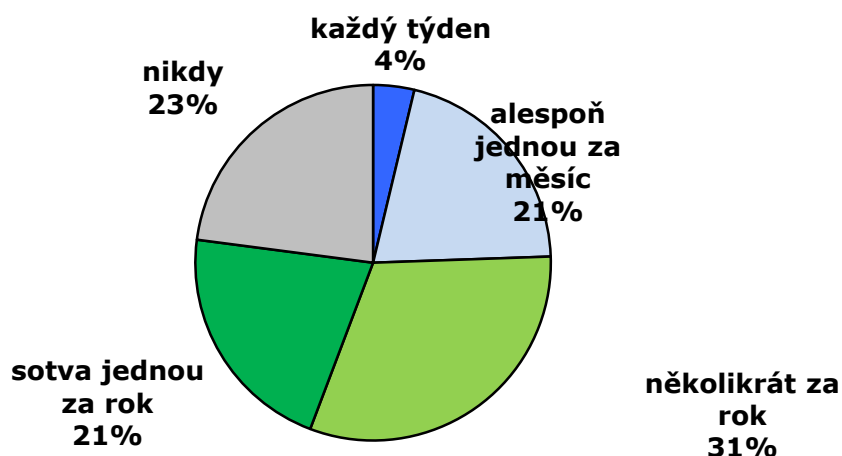

Jako **hlavní důvod svého spíše negativního hodnocení dosavadního průběhu jednání** uvedla spontánně téměř jedna pětina (18 %) takto hodnotících nedostatečnou informovanost občanů i obcí v průběhu jednání a 14 %, že jednání je bezvýsledné, zdlouhavé a trvá již příliš dlouho. Téměř každý pátý (19 %) nebyl spokojen s přístupem státu, který část respondentů vnímala jako nekorektní, včetně toho, že nejsou vyslyšeny názory obyvatel či obcí. Mezi dalšími, již méně často uváděnými důvody, můžeme zmínit nedostatečnou komunikaci a laxní přístup k jednání („jednají málo“ apod.) poskytování neúplných, nepravdivých nebo nesprávných informací, rozporuplné, protirečící si a zmatečné informace i celkově proměnlivý charakter jednání a postojů v něm prezentovaných, různorodost obhajovaných zájmů, stanovisek a „pravd“, nedůvěru mezi aktéry a odpor občanů vůči záměru výstavby úložiště v lokalitě. Dotazovaní často uváděli důvody spíše v obecných pojmech, např.: „zatím nic konkrétního nerozhodli“; „zbytečně se to protahuje“; „vleče se to moc dlouho“; „laxní přístup“; „bez efektu“; „lžou“. Jen velmi málo respondentů poukázvalo na konkrétní aktéry, např.: „SÚRAO – neříká lidem pravdu“; „SÚRAO všechno protahuje“; „ze strany SÚRAO měli by se více snažit“; „starosta nekontaktuje lidi“; „stát nebere ohledy na lidi“; „státu je jedno, co si obce myslí“; „obec se nemůže bránit“; „rozpor mezi obcemi a státními institucemi“ apod.

²⁴ Znění otázky: „Jednání mezi obcemi a státními institucemi o výběru lokality pro hlubinné úložiště trvají již řadu let. Kdybyste měl ohodnotit dosavadní průběh těchto jednání jako ve škole známku 1 až 5, jakou známku byste dal?“

Z výsledků uvedených v grafu 22 lze usoudit, že úložiště nepředstavuje v okolních obcích příliš časté **téma hovoru**. Každý pátý respondent (21 %) uvedl, že rozhovor na toto téma vede alespoň jednou za měsíc, k čemuž lze ještě připočítat menšinu (4 %) těch, kteří ho diskutují každý týden. Téměř třetina (31 %) se tématem v diskusi s někým dalším zabývá několikrát za rok a pětina (21 %) sotva jednou ročně. Každý pátý respondent (23 %) se k hovoru o hlubinném úložišti nedostane nikdy. O něco častěji o úložišti diskutují muži a lidé ekonomicky aktivní, méně často pak mladí lidé ve věku 15 až 24 let. Je třeba zmínit, že tyto rozdíly, ačkoliv statisticky významné, nejsou zvláště výrazné. V žádné z lokalit není významně početnější skupina obyvatel, kteří by se úložištěm zabývali každý týden. Alespoň jednou za měsíc se však věnují úložišti spíše obyvatelé lokality Magdaléna. Naopak nikdy se mu nevěnují především obyvatelé lokality Čertovka. To je zajímavé zejména vzhledem k rozdílnému podílu souhlasných a nesouhlasných stanovisek k výstavbě úložiště v lokalitě. Čertovka je lokalita s největším podílem obyvatel se souhlasnými postoji, oproti tomu v lokalitě Magdaléna je převaha nesouhlasných odpovědí nejvýraznější. Přesto není vztah těchto dvou proměnných zcela jednoznačný. Projevuje se spíše s ohledem na skupiny váhajících (tj. těch, kteří zvolili středovou kategorii na škále souhlasu a nesouhlasu se záměrem výstavby v lokalitě). Ti totiž méně často uvádějí, že by rozhovor na téma hlubinného úložiště vedli častěji než několikrát za rok. Ostatně se podobná souvislost objevuje i u zájmu o téma (viz výše), což je z povahy věci přirozené.

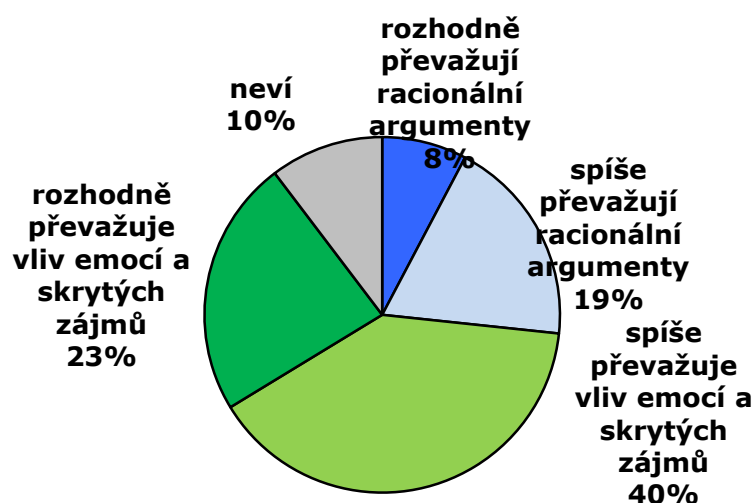
Graf 22. *Frekvence hovorů o HÚ (v %)*²⁵

²⁵ Znění otázky: „Hovoříte Vy osobně někdy s někým o hlubinném úložišti? Pokud ano, jak často?“
Varianty odpovědí: každý týden; alespoň jednou za měsíc; několikrát za rok; sotva jednou za rok; nikdy; neví.

Z grafu 23 je zřetelné, že podle většiny respondentů **v komunikaci převažuje vliv emocí a skrytých zájmů** (63 % – součet kategorií spíše a rozhodně), což se odrazilo i v negativním hodnocení průběhu jednání (např.: „odlišné zájmy“; „peníze“; „podivně neprůhledné“; „stát se zajímá pouze o sebe“; „zastávají hlavně své zájmy“; „každý říká svou pravdu“). Více než čtvrtina (27 %) dotázaných si naopak myslí, že převažují racionální argumenty. Každý desátý nezvolil žádnou z nabízených možností (kategorie „neví“). Že v jednání rozhodně převládá vliv emocí a skrytých zájmů si častěji myslí lidé ekonomicky aktivní, lidé deklarující špatnou životní úroveň a ti, kteří s výstavbou úložiště nesouhlasí. Statisticky významně častěji si to rovněž myslí obyvatelé lokality Hrádek; v ostatních lokalitách se významné rozdíly neobjevují. Rozdíl v lokalitě Hrádek může do jisté míry souviset i s tím, nakolik obyvatelé jednotlivých lokalit důvěřují různým aktérům jednání. Těmito souvislostmi se zabýváme v následující části zprávy.

Graf 23. *Názor na povahu komunikace (v %)*²⁶

²⁶ Znění otázky: „Převažují podle Vás v komunikaci o hlubinném úložišti racionální argumenty, nebo vliv emocí a skrytých zájmů?“ Varianty odpovědí: rozhodně převažují racionální argumenty; spíše převažují racionální argumenty; spíše převažuje vliv emocí a skrytých zájmů; rozhodně převažuje vliv emocí a skrytých zájmů; neví.

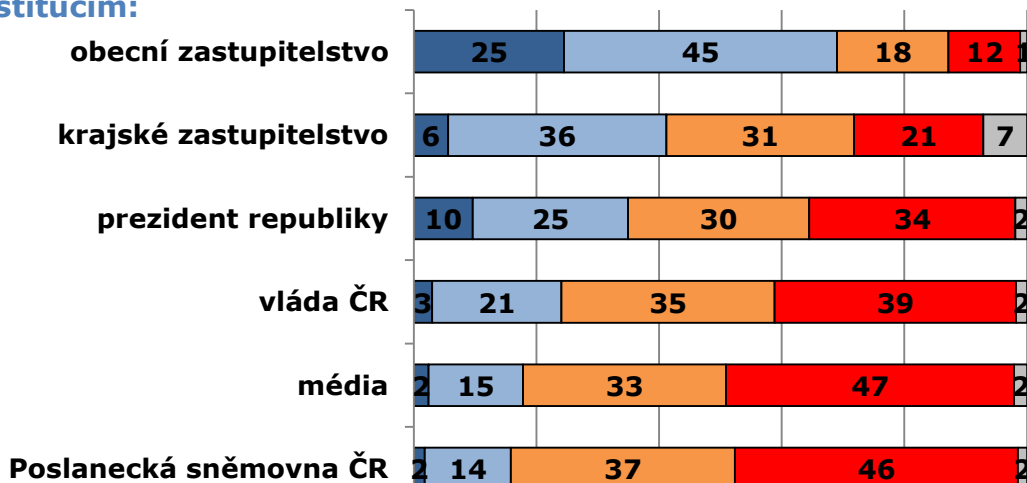
7.2. Důvěra

Hodnocení komunikace je do značné míry spojeno s hodnocením důvěry v jednotlivé aktéry. Lidé, kteří projevují větší důvěru k aktérům jednání, v souladu s tím hodnotí průběh jednání lepšími známkami. To poukazuje na klíčovou roli důvěry v komunikaci s obyvateli lokalit. Převážná většina (81 %) dotázaných je toho názoru, že opatrnosti v jednání s druhými lidmi není nikdy nazbyt a jen každý desátý (12 %) si myslí, že lidem je obecně možné důvěřovat. Přestože tento výsledek ukazuje na jistý obecný skepticismus, nelze říci, že by respondenti byli velmi nedůvěřiví či snad podezřívaví (to není předmětem otázky). Ve vztahu ke **státním institucím** pojímá nejvíce respondentů důvěru ke svému obecnímu zastupitelstvu (70 % – součet dvou krajních kategorií, viz graf 24). Naopak nejméně lidí důvěřuje Poslanecké sněmovně (16 %) a médiím (17 %). Ze správních institucí státu se obecně v současnosti větší důvěře těší ty, které jsou občanům nejbližší, tedy zejména lokální a regionální instituce a jejich představitelé. V případě krajských zastupitelstev nemusí někteří občané vědět, jaká je náplň jejich činnosti a zodpovědnost, neboť s nimi nepřichází příliš často do přímého kontaktu (i v tomto výzkumu je u krajských zastupitelstev vyšší podíl odpovědí „neví“).

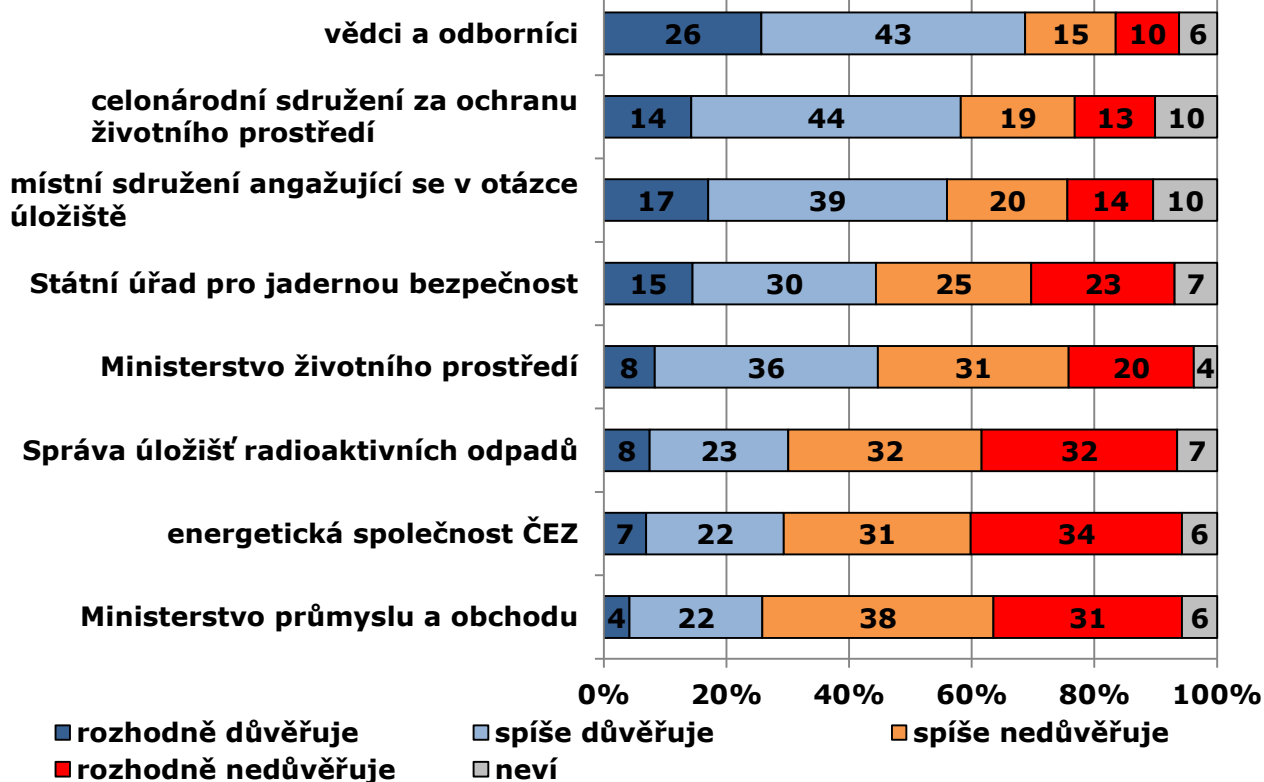
Mezi **účastníky jednání** deklarují respondenti nejčastěji důvěru vědcům a odborníkům (69 % – součet dvou krajních kategorií). Obecní zastupitelstva sice figurovala až v následující otázce (tedy nebyla představena jako účastníci jednání), ale fakticky účastníky jsou. I ony se těší značné důvěře. Mezi důvěryhodné pro nadpoloviční většinu dotázaných patří i celonárodní sdružení za ochranu životního prostředí (58 %) a místní sdružení angažující se v otázce úložiště (56 %). Všem dalším aktérům vyjednávání již důvěřuje méně jak polovina dotázaných.

Graf 24. Důvěra institucím a účastníkům jednání (v %)²⁷

Důvěra institucím:

Důvěra účastníkům jednání:

²⁷ Znění otázky: „A pokud jde o jiné instituce, řekněte prosím, důvěřujete: a) prezidentovi republiky, b) vládě ČR, c) Poslanecké sněmovně ČR, d) Senátu ČR, e) svému krajskému zastupitelstvu, f) svému obecnímu zastupitelstvu, g) systému sociálního zabezpečení, h) policii, i) médiím.“

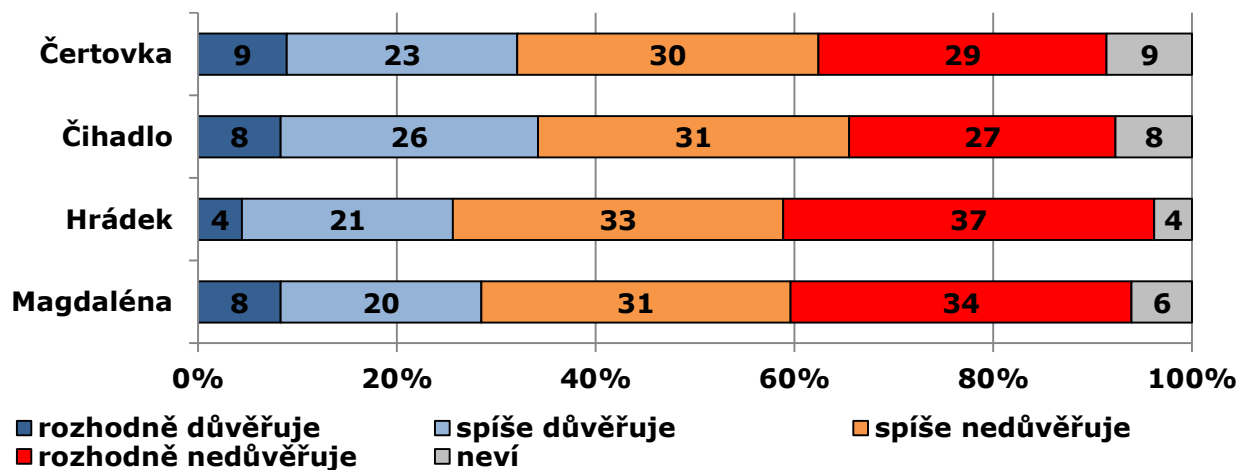
Znění otázky: „Budu Vám nyní číst účastníky jednání o výběru lokality pro výstavbu hlubinného úložiště a Vy mi řekněte, nakolik jim důvěřujete nebo nedůvěřujete: a) Ministerstvo životního prostředí, b) Ministerstvo průmyslu a obchodu, c) Správa úložišť radioaktivních odpadů, d) Státní úřad pro jadernou bezpečnost, e) energetická společnost ČEZ, f) místní sdružení angažující se v otázce úložiště, g) celonárodní sdružení za ochranu životního prostředí, h) vědci a odborníci.“

Varianty odpovědí: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje, neví.

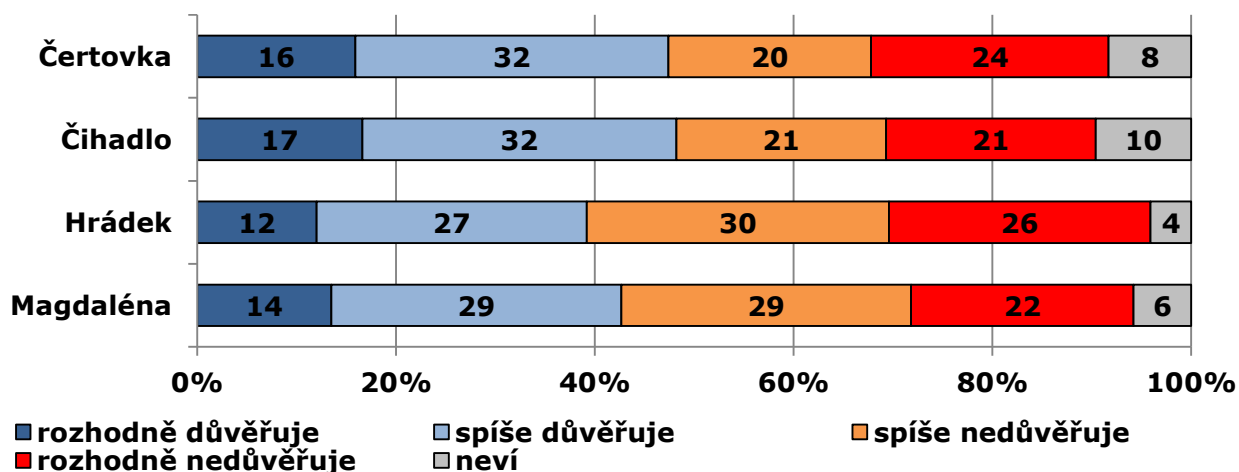
Zajímavé jsou z hlediska důvěry vůči účastníkům vyjednávání některé statisticky významné rozdíly mezi různými skupinami obyvatel. Téměř ve všech případech, s výjimkou energetické společnosti ČEZ, aktérům méně důvěřují respondenti označující svou životní úroveň jako špatnou (častěji také v některých případech, např. MPO a SÚRAO, volí krajní kategorii „rozhodně nedůvěřuji“). V případě ČEZu naopak častěji vyjadřují důvěru. Podobně i respondenti ve věku 15 až 24 let častěji důvěřují společnosti ČEZ. Ti také častěji věří celonárodním sdružením na ochranu životního prostředí. Naopak nedůvěru těmto sdružením častěji vyjadřují dotazovaní starší 60 let. Místním sdružením angažujícím se v otázce úložiště častěji důvěřují ženy, SÚJB naproti tomu muži. Absence výraznějších statisticky významných rozdílů také není bez zajímavosti – takové rozdíly bychom očekávali např. u vzdělání, při provádění analýz se však neobjevily.

I mezi zkoumanými lokalitami jsou z hlediska důvěry projevované některým aktérům statisticky významné rozdíly (viz grafy 25 až 29). Podíly těch, kteří nedůvěřují SÚRAO a SÚJB jsou statisticky významně větší v lokalitě Hrádek. Podobně se tato lokalita od ostatních liší v hodnocení Ministerstva životního prostředí a společně s lokalitou Magdaléna i z hlediska nedůvěry vůči energetické společnosti ČEZ (naopak obyvatelé lokalit Čertovka a Čihadlo častěji vyjadřují vůči ČEZ důvěru, i když i tak převažují ti, kteří podniku spíše nebo rozhodně nedůvěřují). V obou lokalitách, tedy Hrádku i Magdaléně, je naopak statisticky významně větší zastoupení osob, které důvěřují místním občanským sdružením věnujícím se problematice úložiště. Pouze v lokalitě Hrádek je přitom jasně patrná souvislost důvěry místním sdružením a postoje k výstavbě úložiště – ti, kteří nesouhlasí, častěji sdružení důvěřují, což odráží zaměření těchto sdružení. V lokalitě Čihadlo se přitom situace jeví opačně, byť souvislost není tak jasně patrná. Častěji zde důvěru místním sdružením projevovali dotazovaní, kteří vyjádřili více či méně souhlasné stanovisko k výstavbě. Tyto souvislosti poukazují na různorodou povahu jednotlivých lokalit, a to zejména vzhledem k občanské angažovanosti a rolím a odlišné významnosti různých skupin a aktérů.

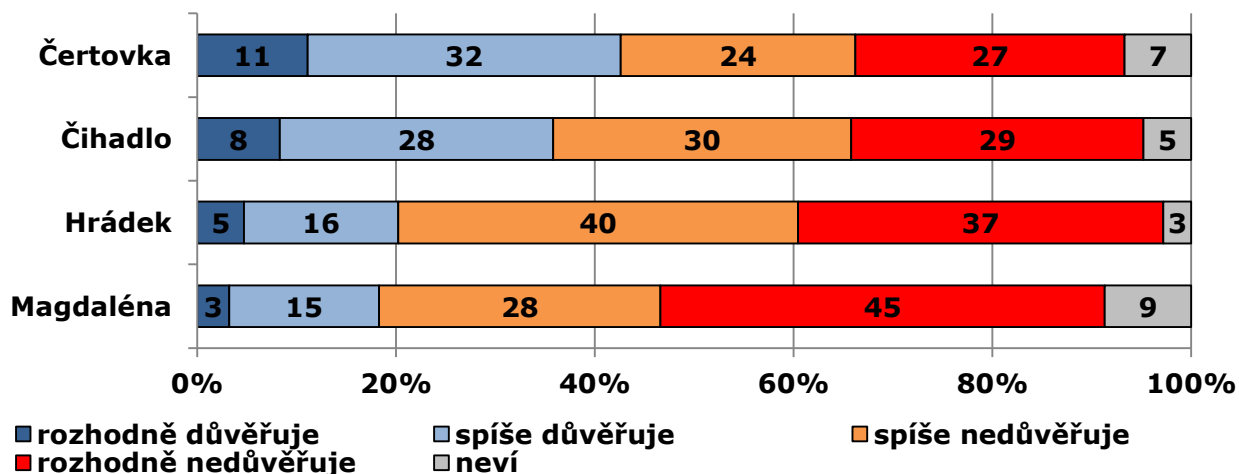
Graf 25. *Důvěra účastníkům jednání: SÚRAO (v %)*

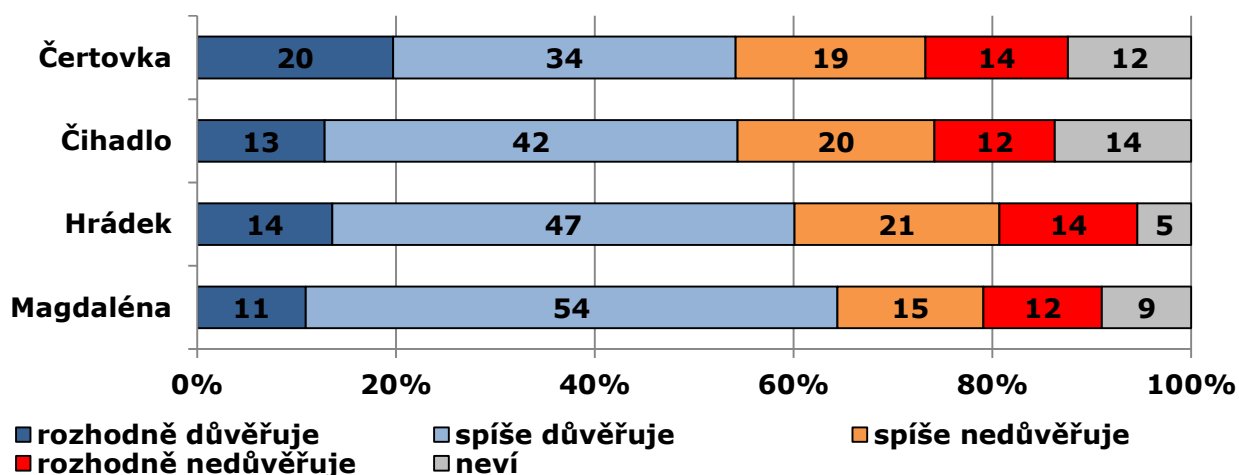
Graf 26. *Důvěra účastníkům jednání: SÚJB (v %)*

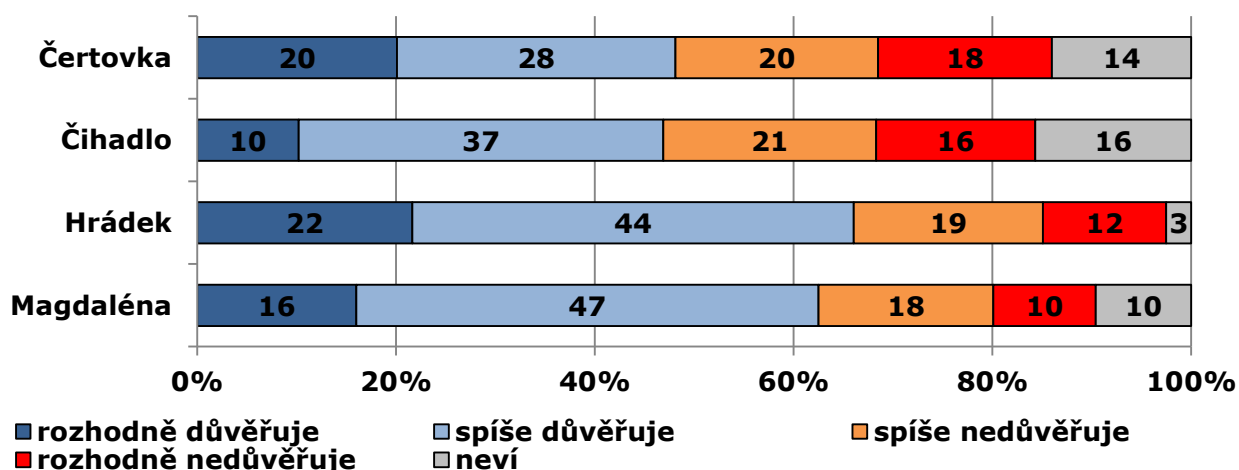
Graf 27. *Důvěra účastníkům jednání: ČEZ (v %)*

Graf 28. *Důvěra účastníkům jednání: celonárodní sdružení (v %)*

Graf 29. *Důvěra účastníkům jednání: místní sdružení (v %)*

7.3. Aktéři

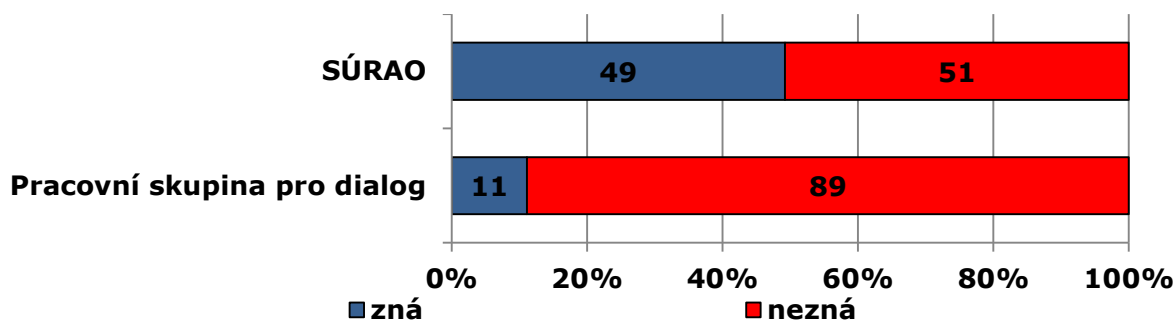
Ve všech lokalitách se od roku 2012 o 14 % zvýšil podíl respondentů, kteří **znají Správu úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO)**. Zatímco v roce 2012 byla organizace známá třetině dotázaných (35 %), v roce 2015 to bylo polovině z nich (49 %, viz graf 30). Druhá polovina dotázaných tuto organizaci podle svých slov nezná (51 %). Ti, kteří SÚRAO neznají, jí méně často důvěřují (26 % oproti 34 % z těch, kteří SÚRAO znají). Protože nedůvěru vůči SÚRAO vyjádřily jak v případě organizace znalých, tak neznalých téměř dvě třetiny respondentů (63 % a 64 %) takřka bez roz-

dílu, mohli bychom očekávat, že při zvýšení povědomí o SÚRAO by se o něco zvýšil podíl těch, kteří organizaci důvěřují, ale pravděpodobně by se příliš nesnížil podíl lidí vůči ní nedůvěřivých.

SÚRAO znají spíše lidé ve středních letech (35 až 59), s vyšším vzděláním, ekonomicky aktivní a deklarující dobrou životní úroveň, tedy vesměs lidé, kteří rovněž deklarují větší zájem o celou problematiku (viz sekce 5.1). Z těch, kteří se o téma silně zajímají (součet dvou krajních kategorií zájmu), znají SÚRAO dvě třetiny (68 %), avšak jen necelá pětina (23 %) z těch, kteří se příliš nezajímají (opět součet dvou krajních kategorií). Mezi těmi, kteří se o hlubinné úložiště v lokalitě zajímají a těmi, kteří ne, je v tomto ohledu ještě jeden zajímavý rozdíl. Ve druhé skupině důvěra projevovaná SÚRAO s jeho znalostí nesouvisí (tedy podíly dotazovaných, kteří organizaci důvěřují, jsou velmi podobné mezi těmi, kteří ji znají i těmi, kteří ji neznají). Na druhou stranu mezi těmi, kteří se o problematiku zajímají a SÚRAO znají, je vyšší podíl respondentů, kteří organizaci důvěřují a menší podíl nedůvěřivých. Naopak ti, kteří se zajímají, ale organizaci přesto neznají, častěji vyjadřují nedůvěru. To je pravděpodobně logickým důsledkem právě zájmu, který lidé projevují – pakliže i přesto, že tématu věnují čas, neznají jednoho z aktérů jednání, budí u nich tento aktér nedůvěru svou nízkou viditelností, možná až „skrytostí“, či „neprůhledností“ (z pohledu respondentů), užijeme-li termíny, které respondenti použili při zdůvodňování svého negativního hodnocení dosavadního průběhu jednání.

SÚRAO je o něco známější v lokalitě Čertovka, kde také ti, kteří ho znají, častěji souhlasí se záměrem vybudovat úložiště v lokalitě (podobnou, avšak pouze naznačenou, souvislost bychom našli i v lokalitě Čihadlo). Rozdíly mezi lokalitami, ačkoliv statisticky významné, nejsou příliš velké (necelých 10 % oproti lokalitě Magdaléna, kde je znalost nejnižší). Že je SÚRAO v lokalitě Čertovka známější však může naznačovat, že komunikace je v této lokalitě ze strany SÚRAO úspěšnější.

Graf 30. Znalost vybraných účastníků jednání a komunikace (v %)²⁸

Z grafu 31 můžeme vyčíst, jak lidé hodnotí **informační činnosti SÚRAO**. Více než čtvrtina (28 % – součet kategorií 5 až 7) dotázaných pokládá informování obyvatel své obce ze strany SÚRAO za do jisté míry nedostatečné a podobně si více než každý čtvrtý respondent, který SÚRAO zná, myslí, že podávané informace jsou do jisté míry nepravdivé (27 % – součet kategorií 5 až 7). Největší podíly takto smýšlejících respondentů bychom dle očekávání našli v lokalitě Magdaléna, naopak nejmenší v lokalitě Čihadlo (rozdíl mezi těmito lokalitami je v obou případech 15 – 16 %). Početnější je v obou případech skupina hodnotící komunikaci SÚRAO spíše nebo rozhodně kladně: necelá polovina (45 % – součet kategorií 1 až 3) je toho názoru, že informace jsou spíše nebo zcela dostatečné a dvě pětiny (39 %) se domnívají, že informace jsou víceméně pravdivé. Jedině v lokalitě Magdaléna jsou síly vyrovnané – stejné množství dotázaných (přibližně třetiny) se domnívá, že SÚRAO informuje víceméně dostatečně či nedostatečně. Podobně je tomu i v případě hodnocení pravdivosti poskytovaných informací.

V porovnání s rokem 2012 se snížil podíl lidí, kteří se domnívají, že SÚRAO informuje dostatečně a že organizací podávané informace jsou spíše až zcela pravdivé (součty tří krajních kategorií). Významně poklesly zejména podíly odpovědí v krajních kategoriích 1 a 2, tedy podíly lidí, kteří byli přesvědčeni o tom, že informace jsou zcela pravdivé a je jich zcela dostatečné množství a lidí, kteří jsou tomuto přesvědčení velmi blízko. Zajímavé však je, že nedošlo k významnému nárůstu radikálně negativních odpovědí – posílily středové kategorie, což by nasvědčovalo spíše nárůstu opatrnosti než zásadní nedůvěry. Při sledování tohoto vývoje je rovněž nutné vzít v potaz, že

²⁸ Znění otázky: „Činnost související s plánem výstavby hlubinného úložiště zajišťuje Správa úložišť radioaktivních odpadů, zkráceně SÚRAO. Znáte tuto organizaci?“

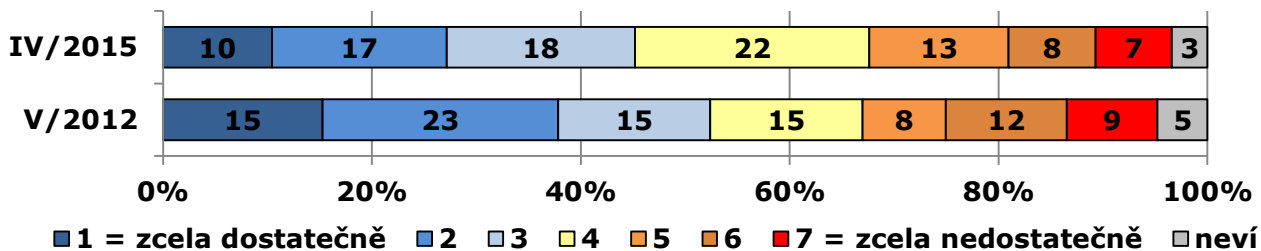
Znění otázky: „V roce 2010 vznikla tzv. Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti. Znáte tuto skupinu?“

Varianty odpovědí: ano, zná; ne, nezná.

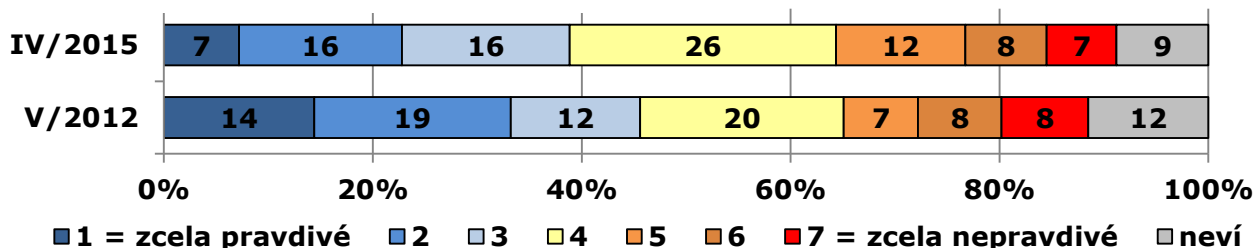
otázku nyní zodpovídalo zhruba o 14 % respondentů více (je podmíněna znalostí SÚRAO, která mezi jednotlivými šetřeními vzrostla), což znamená, že jsou v novějším měření zohledněny názory větší části populace ve srovnání s rokem 2012.

Graf 31. Hodnocení informování obyvatel ze strany SÚRAO (v %, N=636)²⁹

informuje dostatečně či nedostatečně:

informace jsou pravdivé či nepravdivé:

Kromě znalosti SÚRAO byli respondenti v roce 2015 tázáni i na znalost Pracovní skupiny pro dialog. Jak je zřejmé z grafu 30, tuto skupinu zná zhruba každý desátý obyvatel obcí ve zkoumaných lokalitách (11 %), přičemž nejvíce dotázaných ji zná v lokalitě Čertovka (16 %) a nejméně v lokalitě Hrádek (7 %). Ze 116 lidí, kteří skupinu znají, jich nejvíce (36 %) uvedlo, že jejím hlavním úkolem je informovat obyvatele. Další třetina (35 %) se domnívala, že hlavním úkolem je vést dialog či jednání, diskusi, komunikovat, navázat spolupráci či dojít v tomto ohledu k nějakému řešení, dohodě, či kompromisu. Menšina (17 %) dotazovaných vnímala úlohu skupiny spíše negativně – přemluvit, či dokonce lživě přesvědčovat nebo uplácet. Ještě méně lidí se

²⁹ Odpovídali pouze ti, kteří v otázce SU.1 odpověděli, že SÚRAO znají.

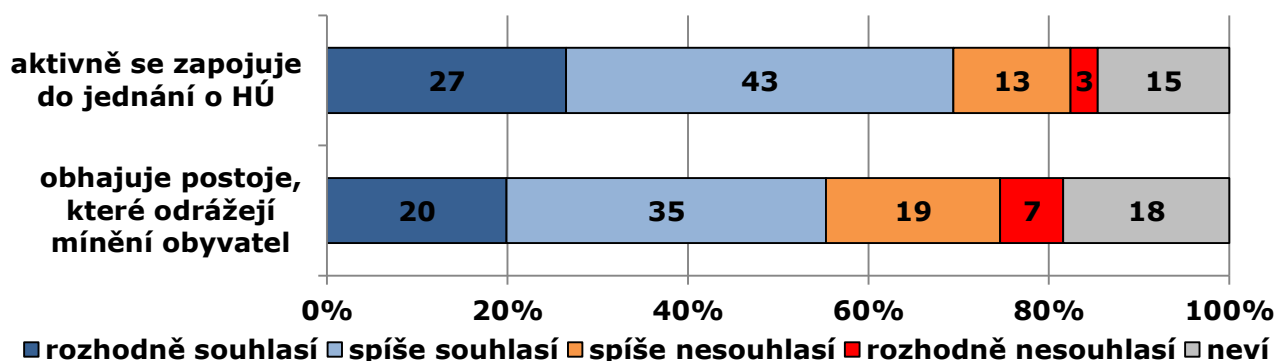
Znění otázky: „Domníváte se, že SÚRAO informuje obyvatele vaší obce o problematice hlubinného úložiště dostatečně nebo nedostatečně?“ Varianty odpovědí: 1 = zcela dostatečně – 7 = zcela nedostatečně.

Znění otázky: „Jsou podle Vás informace, které SÚRAO poskytuje obyvatelům vaší obce o problematice hlubinného úložiště, pravdivé nebo nepravdivé?“ Varianty odpovědí: 1 = zcela pravdivé – 7 = zcela nepravdivé.

V roce 2012 na otázky odpovídalo 439, resp. 436 respondentů. V roce 2015 na obě otázky odpovědělo 615 dotázaných.

domnívalo, že skupina má hájit zájmy obyvatel, posílit postavení obcí (5 lidí) či dokonce zamezit stavbě či organizovat protesty (4 osoby).

Graf 32. *Názor na činnost obecního zastupitelstva v jednání o HÚ (v %)*³⁰

Důvěra, projevovaná obecním zastupitelstvím v otázce analyzované v předchozí části, se odráží i v převážně kladném hodnocení činnosti příslušného obecního zastupitelstva v jednání o úložišti (graf 32). Podle většiny dotázaných (70 % – součet dvou souhlasných kategorií) se zastupitelstvo aktivně zapojuje do jednání, přičemž necelá pětina (16 % – součet dvou nesouhlasných kategorií) je opačného názoru a obdobná část dotázaných si není jistá, nakolik se zastupitelstvo zapojuje. Že zastupitelstvo hájí postoje samotných obyvatel si spíše či rozhodně myslí již méně dotázaných, stále však více než polovina (55 %). Každý čtvrtý (26 %) s tím spíše či rozhodně nesouhlasí a 18 % dotázaných neví, zda a nakolik zastupitelstvo obhajuje postoje obyvatel obce (v této kategorii se mohli pravděpodobně ocitnout i lidé, kteří si nejsou jisti, jaké postoje zaujímají jejich spoluobčané a logicky pak nemohou ani posoudit, zda jim odpovídají postoje hájené zastupitelstvem). Je důležité vzít v potaz, že každý jednotlivec má určitou představu o mínění svých spoluobčanů, založenou především na vzorku lidí, se kterými přichází do kontaktu. Častěji tento vzorek zahrnuje osoby s obdobným statutem, založením a tedy i názorem, vždy je ale nějakým způsobem odlišný od celkové populace lokality či obce. Ve výsledku mohou být tedy představy jedinců o většinových postojích v jejich obci velmi různorodé a mohou zahrnovat jak radikální odmítnutí či přijetí, tak nejistotu o názorech ostatních. Hodnocení činnosti obecního zastupitel-

³⁰ Znění otázky: „„Když se podíváte na činnost Vašeho obecního zastupitelstva v posledních třech letech, do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s tvrzením, že se Vaše zastupitelstvo: a) aktivně zapojuje do jednání o hlubinném úložišti, b) obhajuje postoje k úložišti, které odrážejí mínění obyvatel obce?“ Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí; spíše souhlasí; spíše nesouhlasí; rozhodně nesouhlasí; neví.

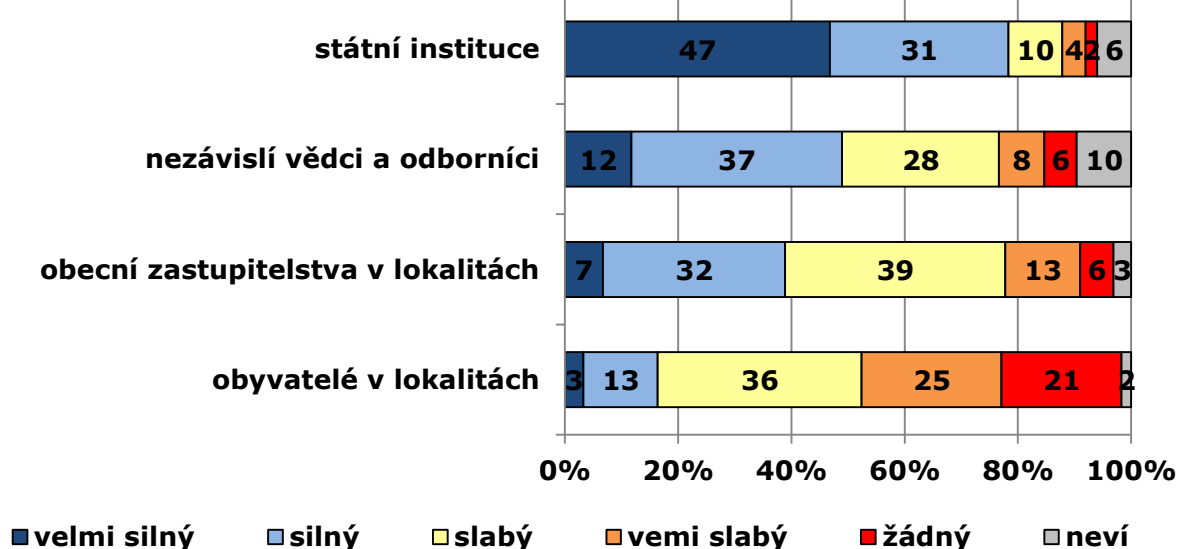
stva v tomto směru je tudíž odvislé mimo jiné od toho, k jakému závěru o názorech svých spoluobčanů respondent došel.

Obyvatelé jednotlivých lokalit hodnotí činnost svých zastupitelstev poněkud odlišně, ale tyto rozdíly, sice statisticky významné, nejsou nijak markantní. Zajímavý je vyšší podíl respondentů z lokality Magdaléna, kteří nevědí, jak činnost zastupitelů z hlediska jejich aktivního zapojení ve vyjednávání hodnotit (21 % oproti 12–14 % v jiných lokalitách). Dotazování v lokalitě Čihadlo sice hodnotí své zastupitelstvo častěji jako aktivní (75 % – součet dvou souhlasných kategorií), zároveň ale nejméně často (51 %) rozhodně či spíše souhlasí s tvrzením, že zastupitelstvo hájí postoje zastávané obyvateli.

7.4. Participace na rozhodování

Jak je zřejmé z grafu 33, podle dotazovaných ve všech lokalitách je nevlivnějším aktérem v procesu rozhodování o umístění hlubinného úložiště stát a jeho instituce. Téměř čtyři z pěti dotázaných (78 %) uvedli, že státní instituce mají na rozhodnutí velmi silný nebo silný vliv. Podíváme-li se na ostatní aktéry, tedy nezávislé vědce a odborníky, obecní zastupitelstva a obyvatele v lokalitách, je vliv státu vnímán jako zásadně silnější. Pouze 14 % dotázaných by ho označilo za slabý a jen 2 % si myslí, že nemá žádný. Žádnému z dalších aktérů nepřisoudila silný či velmi silný vliv více jak polovina (49 %) dotázaných. Tak tomu je u nezávislých vědců a odborníků, jejichž úlohu lze ale spatřovat v rozhodnutí o vhodnosti lokality z hlediska bezpečnosti a geologického podloží. Obecní zastupitelstva ani obyvatelé nerozhodují tolik o vhodnosti, jako spíše o přijatelnosti či přínosu umístění úložiště v lokalitě. Těmto účastníkům jednání však nadpoloviční většina dotázaných připisuje pouze slabý nebo velmi slabý vliv – 52 % si to myslí o obecních zastupitelstvech a 61 % o obyvatelích. O těch si také každý pátý (21 %) myslí, že nemají vliv žádný.

Graf 33. *Názory na vliv aktérů na rozhodnutí o umístění HÚ (v %)*³¹

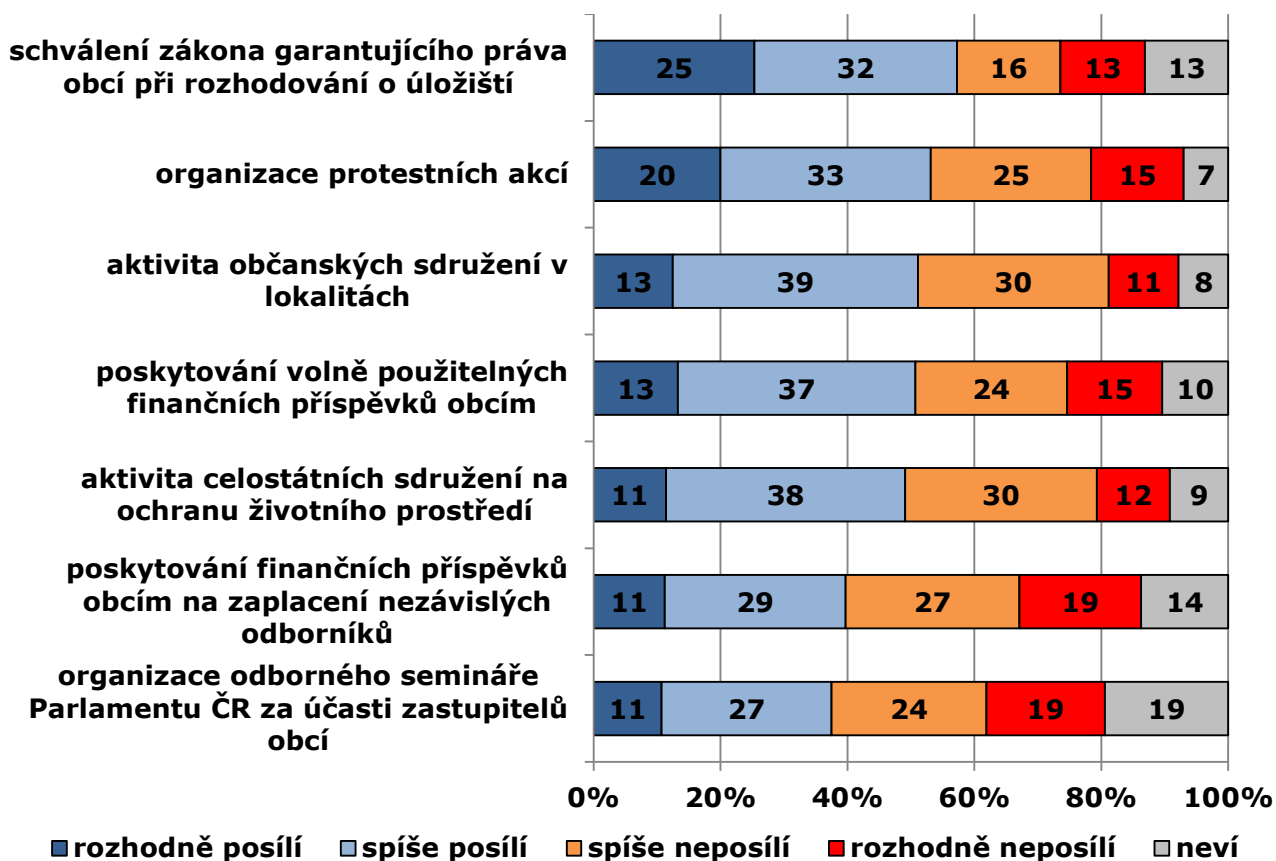
Názory obyvatel na jejich vlastní vliv na rozhodování o úložišti se neliší, porovnáme-li skupiny s odlišnými sociodemografickými charakteristikami. Jedinou výjimkou je deklarovaná životní úroveň, kde se názory respondentů s dobrou a špatnou úrovní rozchází zejména v případě vlivu obyvatel – zatímco dotazovaní udávající špatnou životní úroveň si ve 41 % případů myslí, že obyvatelé nemají žádný vliv, mezi lidmi s dobrou životní úrovní je tento podíl pouze 17 %. Tato souvislost je však statisticky významná pouze v lokalitách Čertovka a Hrádek. S výjimkou vlivu státních institucí, kde se obyvatelé všech kategorií do značné míry shodnou, je situace podobná i u zhodnocení vlivu ostatních aktérů – rozdíly bychom našli pouze s ohledem na životní úroveň a příp. i ekonomickou aktivitu. Lidé udávající dobrou životní úroveň a lidé ekonomicky aktivní (což spolu často souvisí) přisuzují častěji silný či velmi silný vliv všem zmíněným aktérům.

Respondenti v jednotlivých lokalitách se liší zejména v názorech na vliv obyvatel a obecních zastupitelstev – zatímco dotazovaní v lokalitě Čertovka častěji uváděli, že obyvatelé i obce mají silný nebo velmi silný vliv, dotazovaní v lokalitě Magdaléna častěji volili opačné možnosti a odpověď, že obce ani obyvatelé mají jen slabý, nebo zcela žádný vliv. Podobně, byť s menším rozdílem, hodnotili dotazovaní vliv obyvatel i zastupitelstev v lokalitě Hrádek.

³¹ Znění otázky: „Podle Vašeho názoru, jaký vliv mají na rozhodnutí o místě výstavby hlubinného úložiště: a) obyvatelé v lokalitách, b) obecní zastupitelstva v lokalitách, c) nezávislí vědci a odborníci, d) státní instituce?“ Varianty odpovědí: velmi silný; silný; slabý; velmi slabý; žádný; neví.

Vnímaný omezený vliv obecních zastupitelstev v rozhodovacím procesu o umístění hlubinného úložiště, by podle většiny (58 %) respondentů (viz graf 34) rozhodně nebo spíše posílilo schválení zákona garantujícího práva obcí při rozhodování. Podle poloviny by takový účinek měly protesty (53 %), aktivita místních občanských sdružení (51 %) nebo celostátních sdružení na ochranu životního prostředí (49 %) a poskytování volně použitelných finančních prostředků (50 %). Poskytnutí finančních prostředků vázaných na zaplacení posudků nezávislých odborníků a vědců a organizace odborného semináře pro zastupitele obcí by postavení obcí ve vyjednávání posílilo podle dvou z pěti dotázaných (39 % a 38 %). Organizace odborného semináře může být pro některé respondenty hůře srozumitelnou aktivitou, na což by poukazoval i fakt, že téměř pětina (19 %) si není jistá, jaký účinek by mohla mít na postavení obcí.

Graf 34. *Názory na posílení postavení obcí vůči státu v jednání o HÚ (v %)*³²

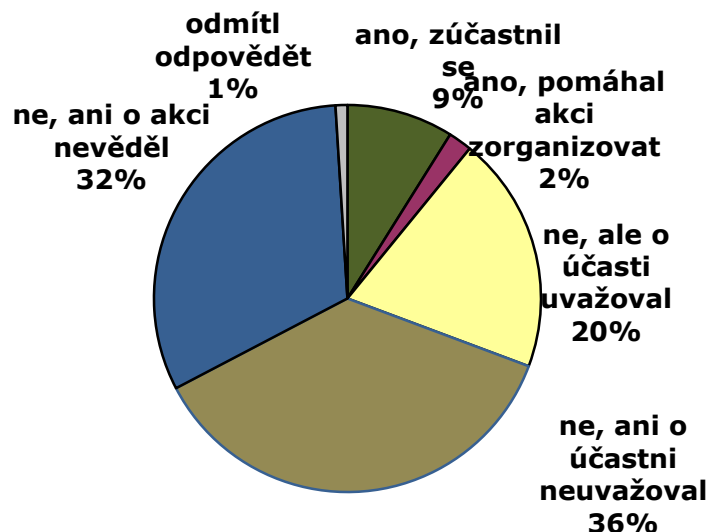
Není bez zajímavosti, že jsou to právě aktivity samotných občanů, jimž přinejmenším polovina respondentů přisuzuje vliv na posílení postavení obcí, zároveň však každý čtvrtý dotázaný vidí vliv občanů na samotné rozhodnutí jako slabý či žádný. Na druhou stranu vidí tyto aktivity jako posilující častěji ti, kteří vliv občanů považují za silný.

Zhruba každý desátý dotázaný (11 %) se na jaře roku 2015 zúčastnil či se aktivně podílel na organizaci protestní akce *Den proti úložišti*. Téměř třetina (32 %) respondentů o této akci vůbec nevěděla a další značná část (37 %) o účasti neuvažovala. Více než polovina (69 %) obyvatel zkoumaných lokalit tedy protestní akci nevěnovala velkou, nebo žádnou, pozornost. Každý pátý (20 %) o účasti uvažoval. Není překvapením, že z těch, kteří považují protestní akce za aktivitu posilující postavení obcí

³² Znění otázky: „Někdy se v souvislosti s jednáním o hlubinném úložišti hovoří o tom, že postavení obcí vůči státu je slabé. Posílí nebo neposílí některý z následujících postupů postavení obcí vůči státu?: a) aktivita občanských sdružení v lokalitách, b) aktivita celostátních sdružení na ochranu životního prostředí, c) organizace protestních akcí, d) poskytování volně použitelných finančních příspěvků obcím, e) poskytování finančních příspěvků obcím na zaplacení vlastních nezávislých odborníků, f) organizace odborného semináře v Parlamentu České republiky za účasti zastupitelů obcí, g) schválení zákona, který bude garantovat práva obcí při rozhodování o úložišti. Varianty odpovědí: rozhodně posílí; spíše posílí; spíše neposílí; rozhodně neposílí.

v rozhodovacím procesu, se *Dne proti úložišti* zúčastnil každý desátý (12 %) a téměř každý čtvrtý (24 %) o účasti uvažoval. Na druhou stranu třetina (34 %) této skupiny o účasti neuvažovala a více než čtvrtina (27 %) o akci nevěděla. Častěji se akce účastnili, a o účasti uvažovali, dotazovaní z lokality Magdaléna, naopak respondenti v lokalitě Čertovka o protestu častěji nevěděli.

Graf 35. Účast na protestní akci Den proti úložišti (v %) ³³

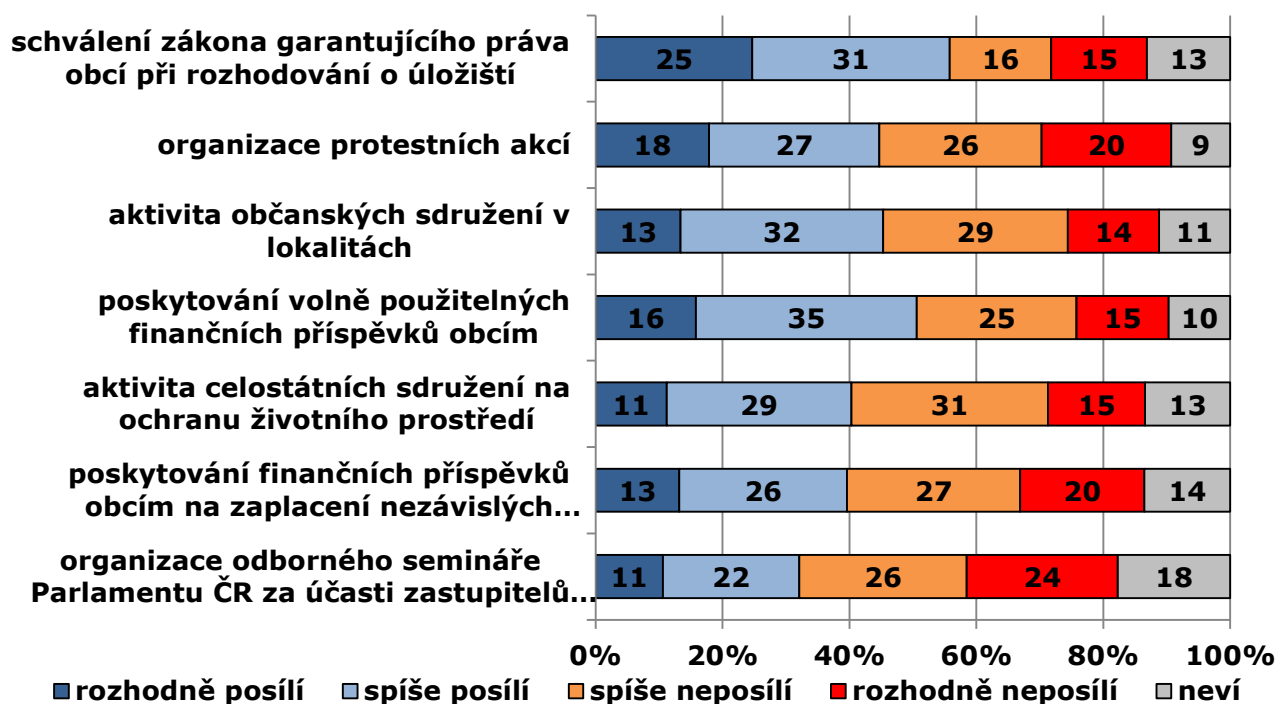
Mezi aktivity, které za rozhodně nebo spíše posilující vliv obcí častěji považují lidé s dobrou životní úrovní, patří aktivita místních i celostátních sdružení, organizace protestních akcí a odborného semináře pro zastupitele a schválení zákona garantujícího práva obcí v rozhodovacím procesu. Podobně častěji považují za posilující aktivity sdružení a schválení zákona lidé s vysokoškolským a vyšším vzděláním. Mladí lidé ve věku 15 až 24 let vidí páky především v aktivitě celostátních sdružení a organizaci protestních akcí (zde významně méně často zvolili možnosti rozhodně a spíše posílí dotazovaní nad 60 let). Generace mladých ve věku vhodném pro založení rodiny, tj. 25 až 34 let, by naopak očekávala posílení od poskytnutí volně použitelných finančních příspěvků obcím a schválení zákona garantujícího rozhodovací práva obcí. S ohledem na postoj respondentů k záměru vybudovat v lokalitě hlubinné úložiště nejsou v názorech na většinu aktivit a jejich vliv na postavení obcí zásadní rozdíly. Není však

³³ Znění otázky: „Letos 18. dubna proběhla ve Vaší lokalitě protestní akce nazvaná Den proti úložišti, zúčastnil jste se jí?“ Varianty odpovědí: ano, zúčastnil se; ano, pomáhal akci zorganizovat; ne, ale o účasti uvažoval; ne, ani o účasti neuvažoval; ne, ani o akci nevěděl; odmítl odpovědět.

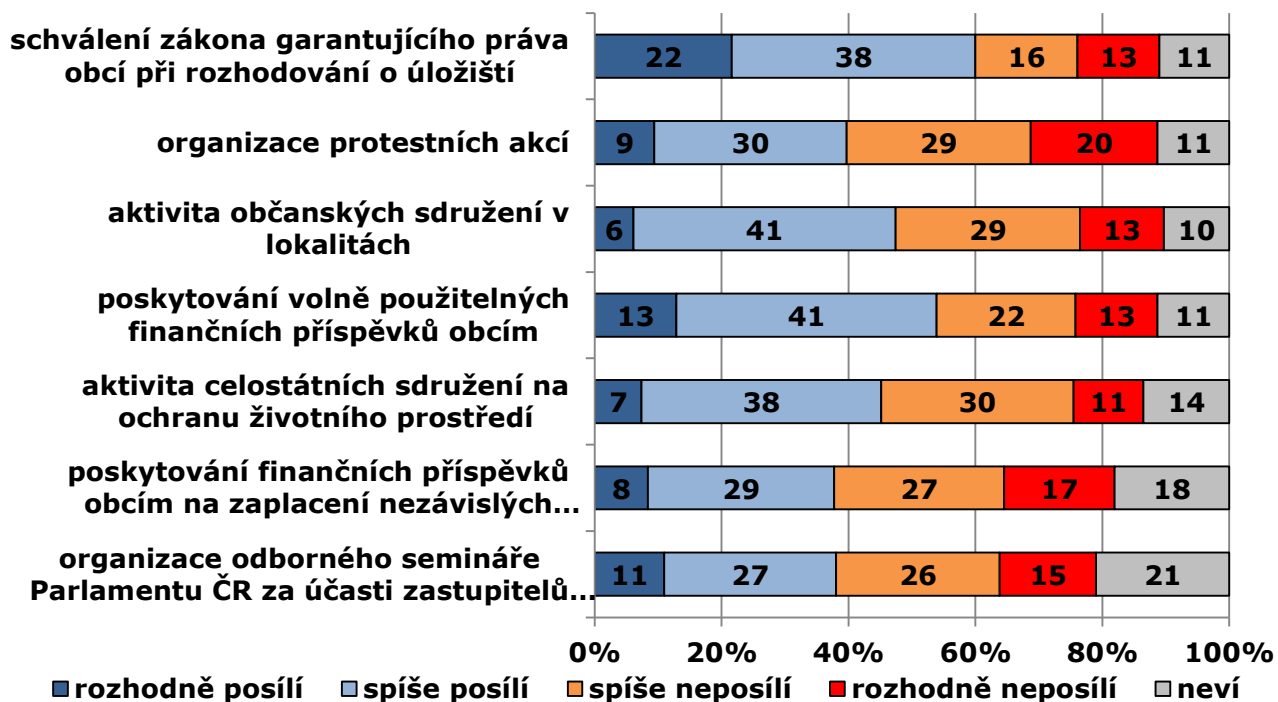
zcela bez zajímavosti, že ve všech lokalitách se projevuje tendence dotazovaných, kteří mají souhlasné stanovisko s výstavbou úložiště, častěji vnímat jako posilujících postavení obce poskytnutí finančních prostředků, a to volných i vázaných na konzultace s odborníky.

Dotazovaní v jednotlivých lokalitách vesměs očekávají posílení role obcí od různých aktivit (grafy 36 až 39). Obyvatelé lokality Hrádek častěji vidí jako rozhodně nebo spíše posilující aktivitu místních sdružení a společně s respondenty z lokality Magdaléna i celostátních občanských sdružení a organizaci protestních akcí. Respondenti z lokality Magdaléna významně častěji dvě kategorie „posílení“ volili i pro organizaci odborného semináře, méně často však pro schválení zákona garantujícího práva obcí v rozhodovacím procesu a pro poskytování jak volných finančních prostředků, tak těch vázaných na konzultaci odborníků. V lokalitách Čertovka a Čihadlo je pro změnu významně méně těch, kteří jako posilující vidí aktivitu místních i celostátních sdružení a organizaci protestních akcí. Z tohoto krátkého přehledu, který nutně opomněl jemnější rozdíly a preference respondentů, je jasně patrné, že v jednotlivých lokalitách, a počtažmo i v jednotlivých obcích, se představy obyvatel o způsobu a průběhu komunikace, vlastního zapojení a žádoucích aktivit mohou značně odlišovat a mohou být dokonce i protichůdné. Bez hlubší analýzy samozřejmě nelze formulovat jasná doporučení, je však nabíledni, že bez znalosti preferencí a názorů obyvatel v jednotlivých lokalitách a obcích nelze garantovat formulaci úspěšné komunikační strategie.

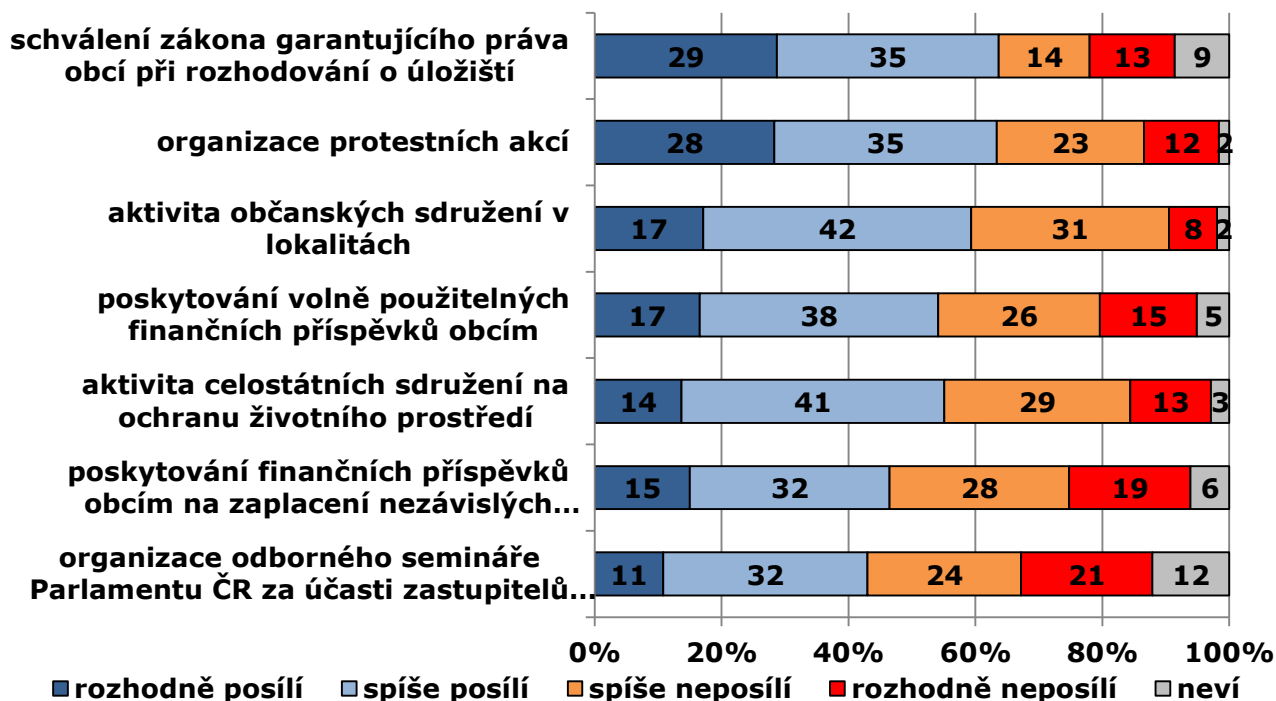
Graf 36. *Názory na posílení postavení obcí v jednání o HÚ: Čertovka (v %)*

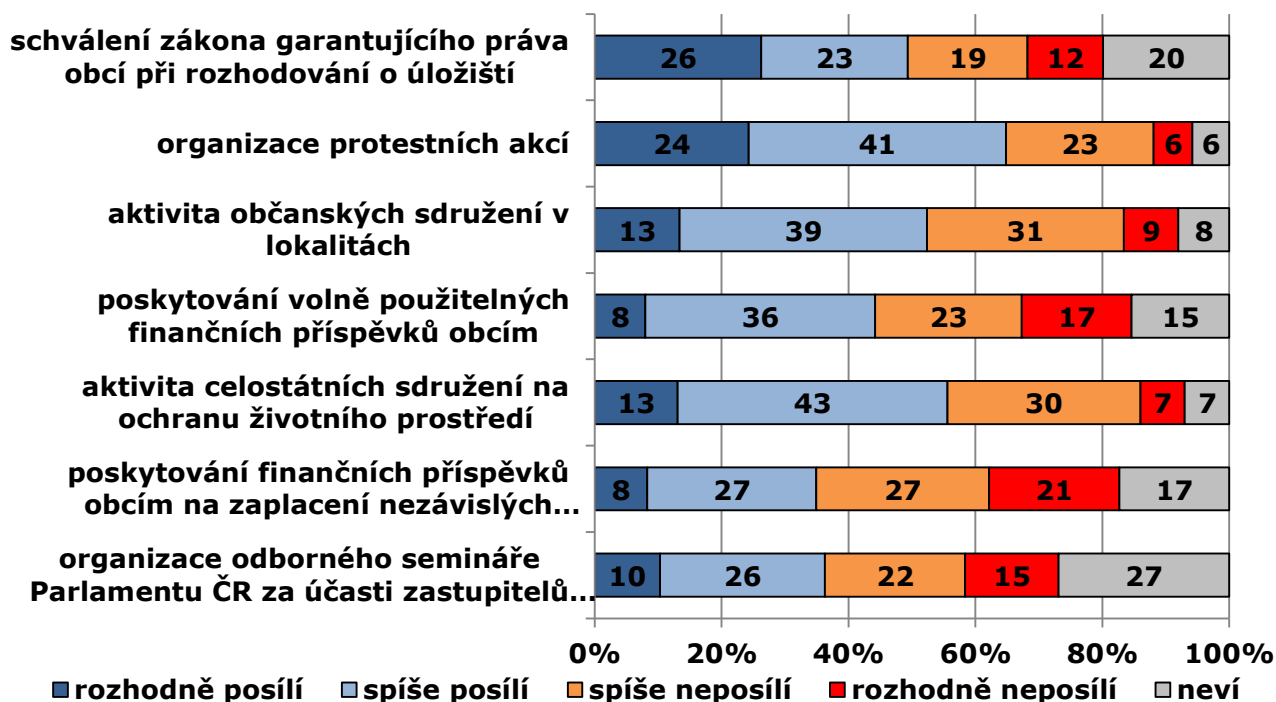
Graf 37. *Názory na posílení postavení obcí v jednání o HÚ: Čihadlo (v %)*

Graf 38. *Názory na posílení postavení obcí v jednání o HÚ: Hrádek (v %)*

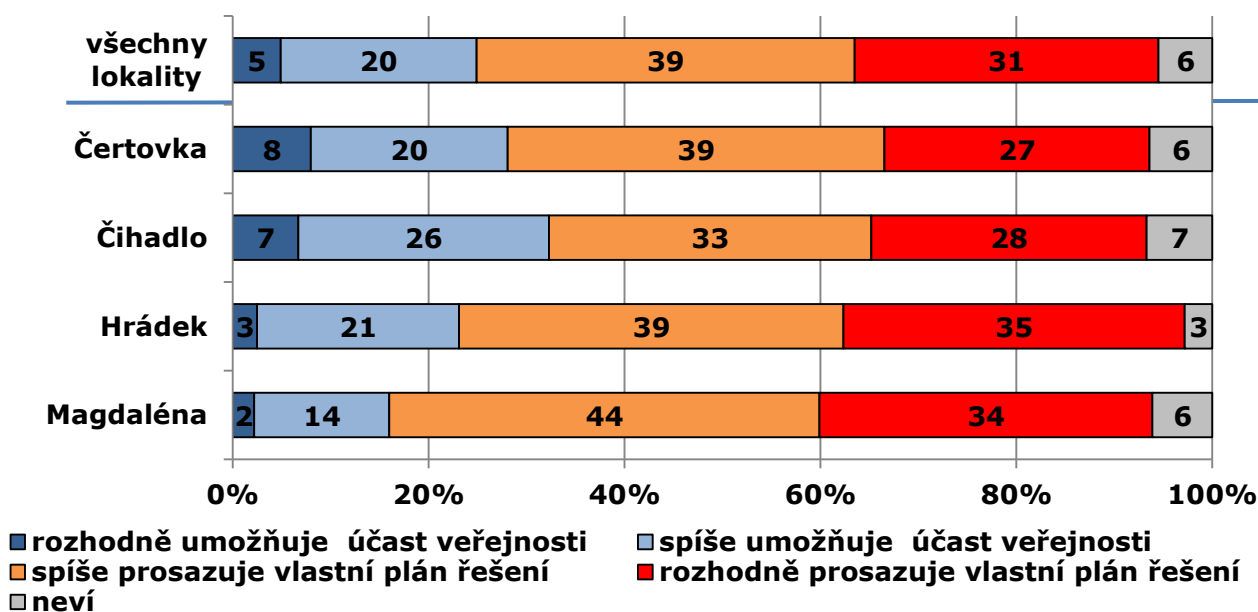

Graf 39. *Názory na posílení postavení obcí v jednání o HÚ: Magdaléna (v %)*

V souladu s důvody negativního hodnocení dosavadního průběhu jednání mezi státem a obcemi (např.: „stát si dělá, co chce“), vnímá většina dotázaných **postup státu v procesu rozhodování** jako direktivní – 70 % respondentů se domnívá, že stát spíše nebo rozhodně prosazuje vlastní plán řešení (viz graf 40). Jen čtvrtina (25 %) si myslí, že spíše nebo rozhodně umožňuje účast veřejnosti. Dle očekávání a v souladu s předchozími závěry je podíl dotázaných s kritickým pohledem na postup státu největší v lokalitách Magdaléna (78 %) a Hrádek (74 %). Naopak v lokalitě Čihadlo je největší podíl těch, kteří postup státu vůči obcím hodnotí jako více či méně otevřený – oproti lokalitě Magdaléna je tento podíl dokonce dvakrát větší (32 % oproti 16 %).

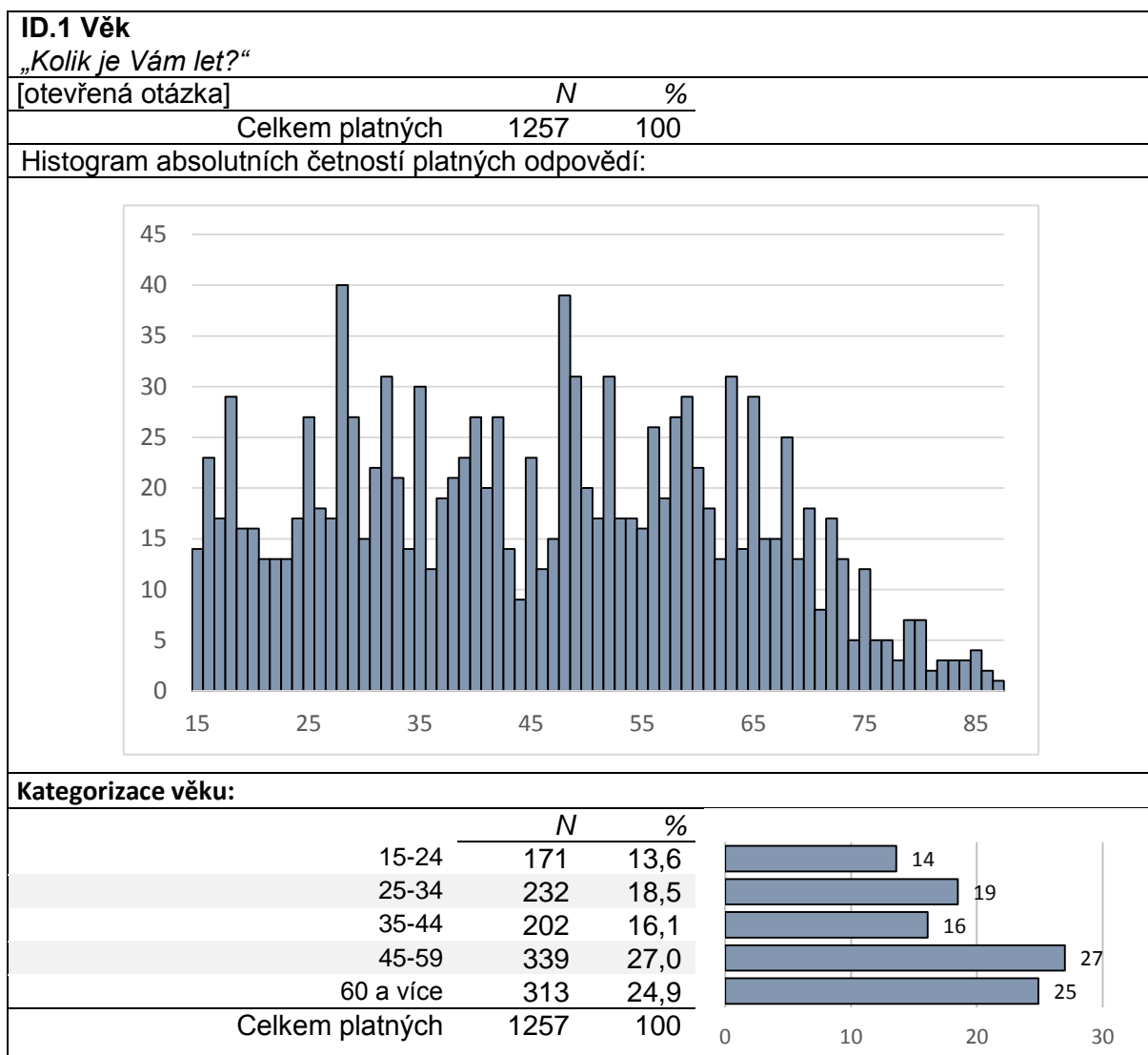
Graf 40. *Hodnocení postupu státu při rozhodování o HÚ (v %)*³⁴

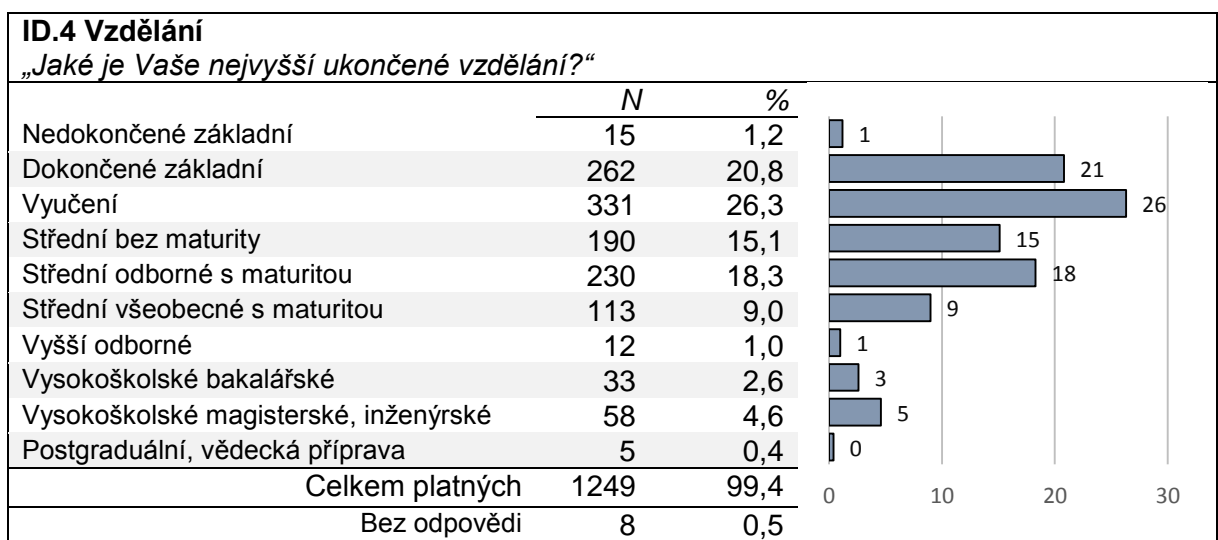
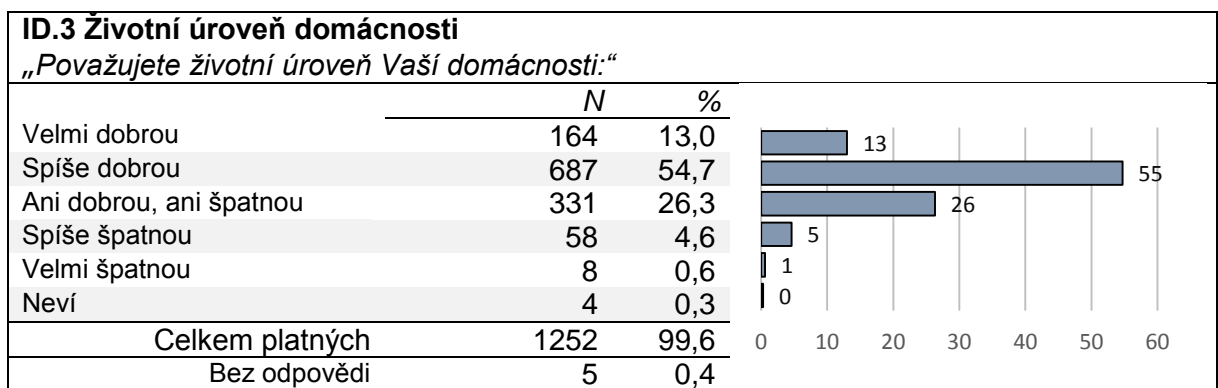
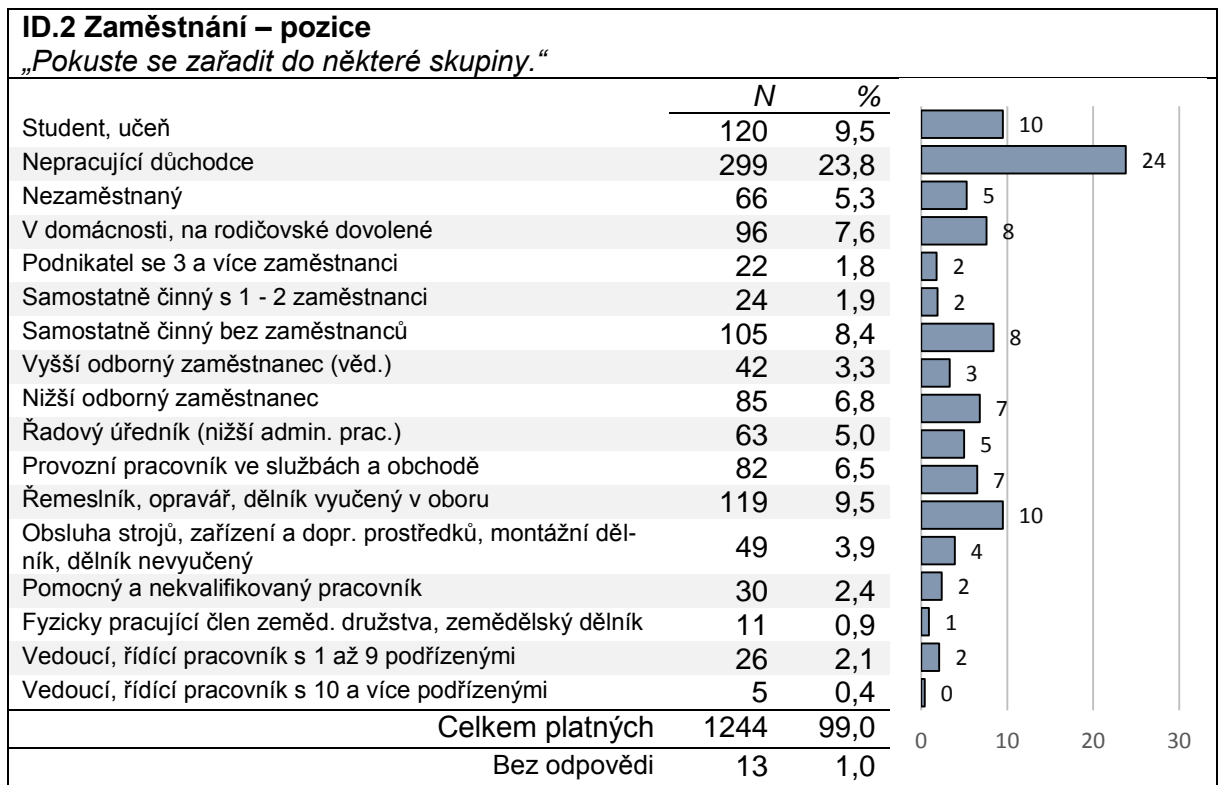

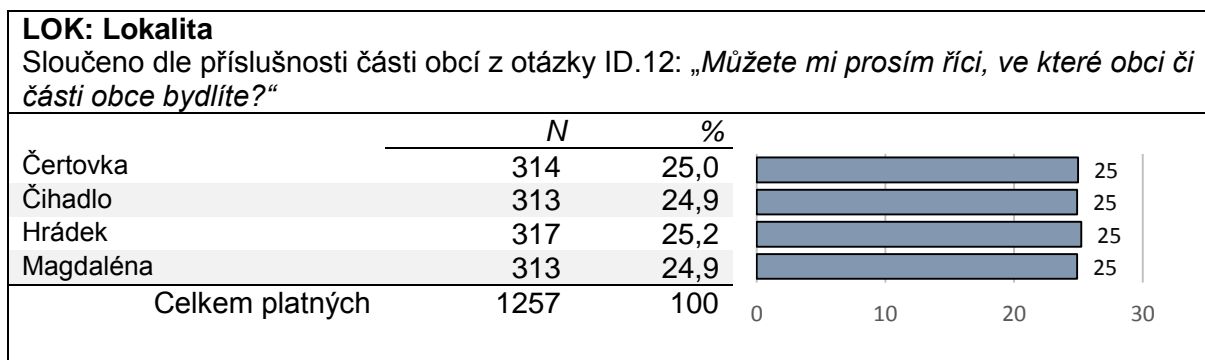
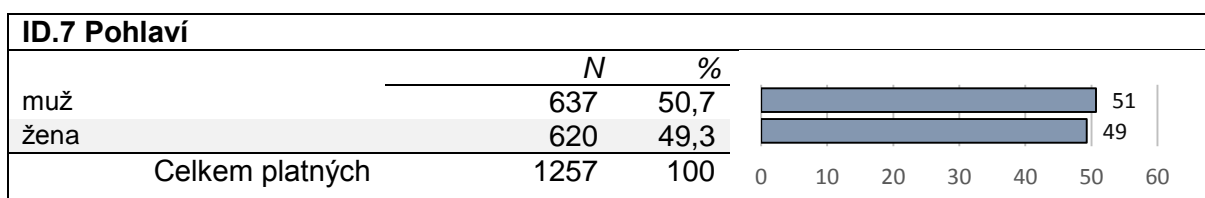
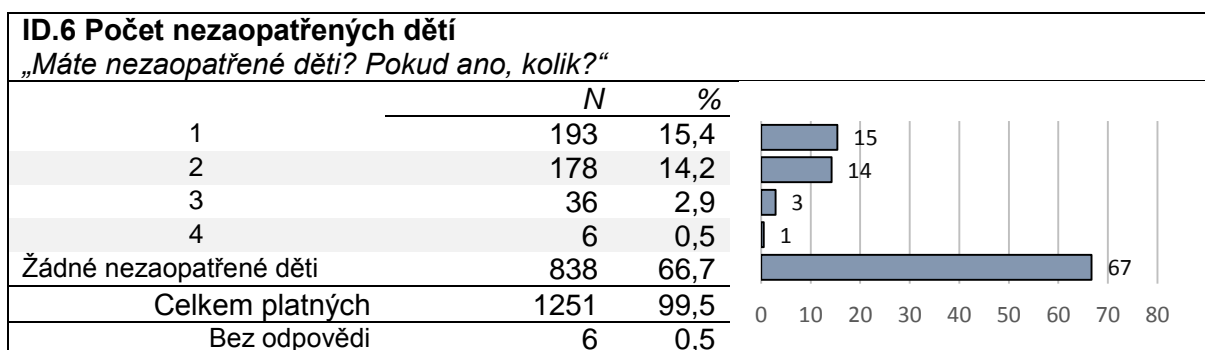
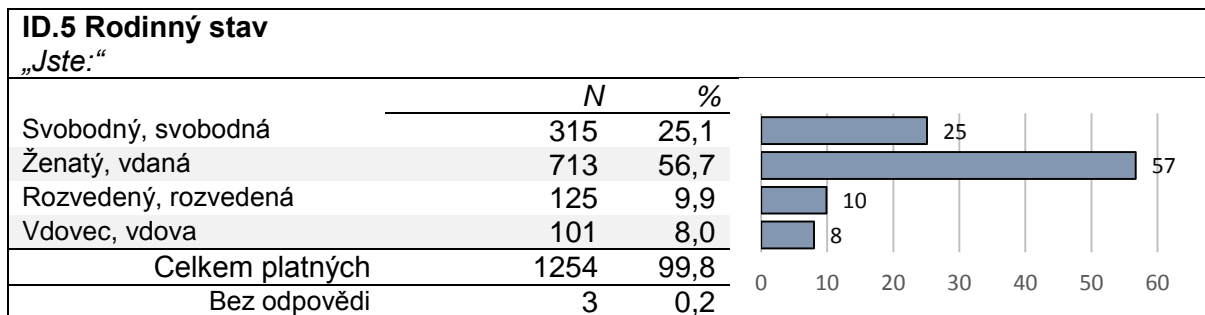
V hodnocení postupu státu nejsou, s dílčí výjimkou souvislosti s životní úrovní v lokalitách Čertovka a Hrádek, patrné výrazné či podstatné rozdíly mezi různými skupinami obyvatel (v případě věku je například rozdíl v hodnocení nejmladších a nejstarších respondentů – zatímco mladí do věku 24 let se častěji přiklánějí k názoru, že stát „spíše prosazuje vlastní plán řešení“, starší 60 let častěji volili kategorii „rozhodně“). Přirozeně také hodnocení souvisí s postojem respondentů k záměru výstavby úložiště v lokalitě (ti, kteří s ním nesouhlasí, se častěji domnívají, že stát rozhodně sleduje

³⁴ Znění otázky: „Jak hodnotíte postup státu při rozhodování o hlubinném úložišti? Řekl byste, že stát umožňuje účast veřejnosti na rozhodování, nebo prosazuje vlastní plán řešení?“ Varianty odpovědí: rozhodně umožňuje účast veřejnosti; spíše umožňuje účast veřejnosti; spíše prosazuje vlastní plán řešení; rozhodně prosazuje vlastní plán; neví.

vlastní řešení) a s hodnocením dosavadního průběhu komunikace. Dotazovaní zastávají názor, že stát umožňuje účast veřejnosti, také častěji hodnotí vliv aktérů jednání jako silný či velmi silný, a to všech aktérů, tedy obyvatel, obecních zastupitelstev, nezávislých vědců i státních institucí.

8.1. Obyvatelé a lokality

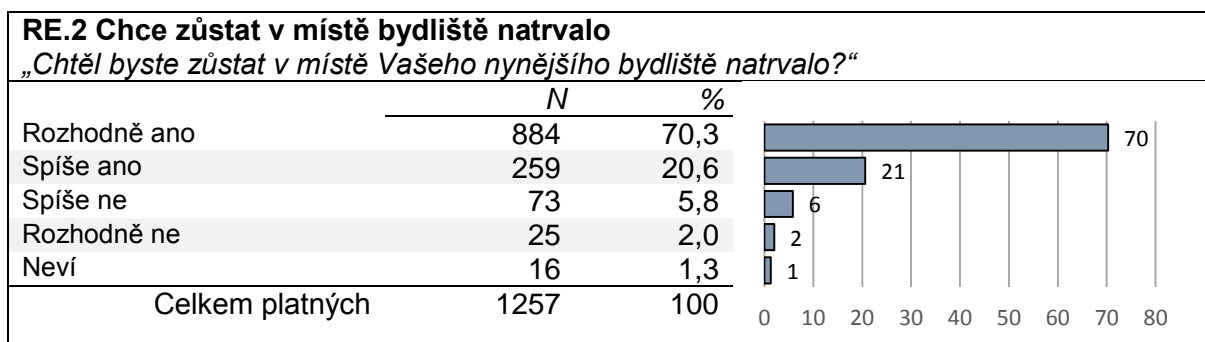
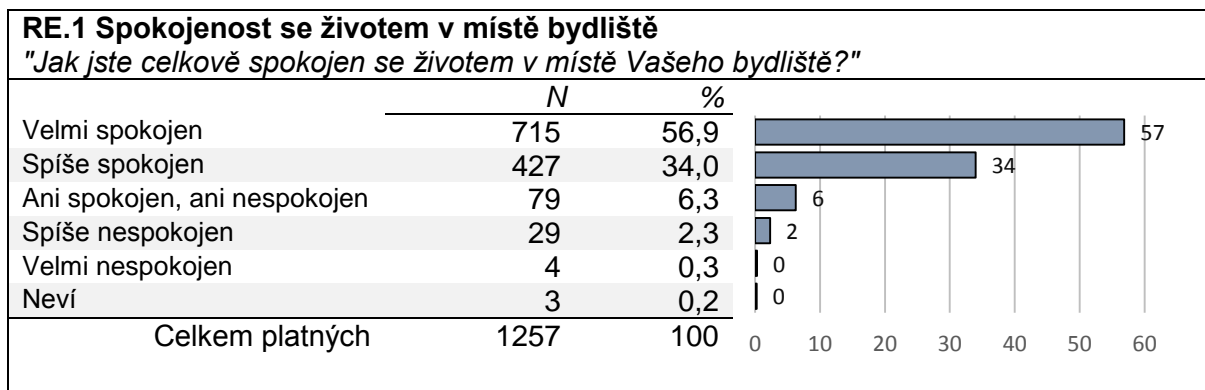

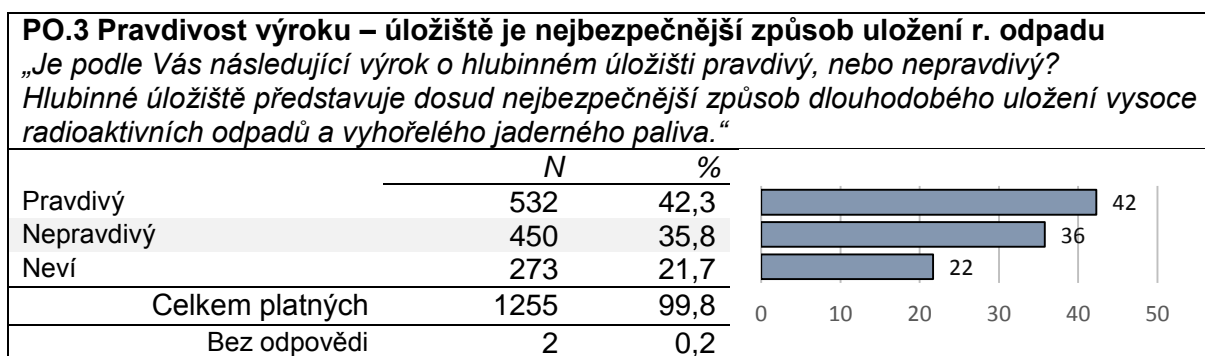
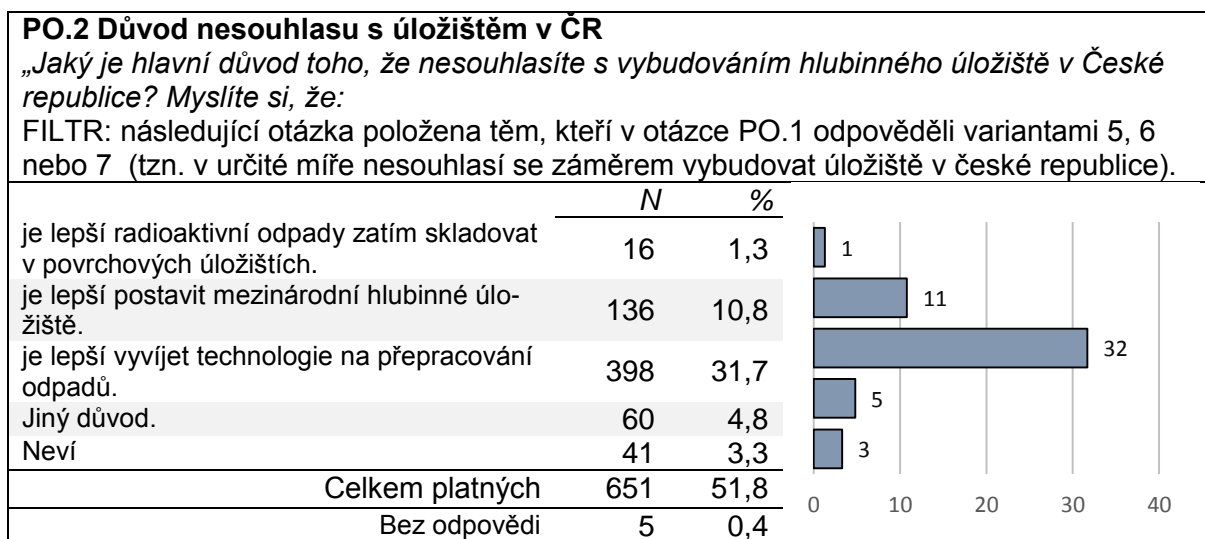
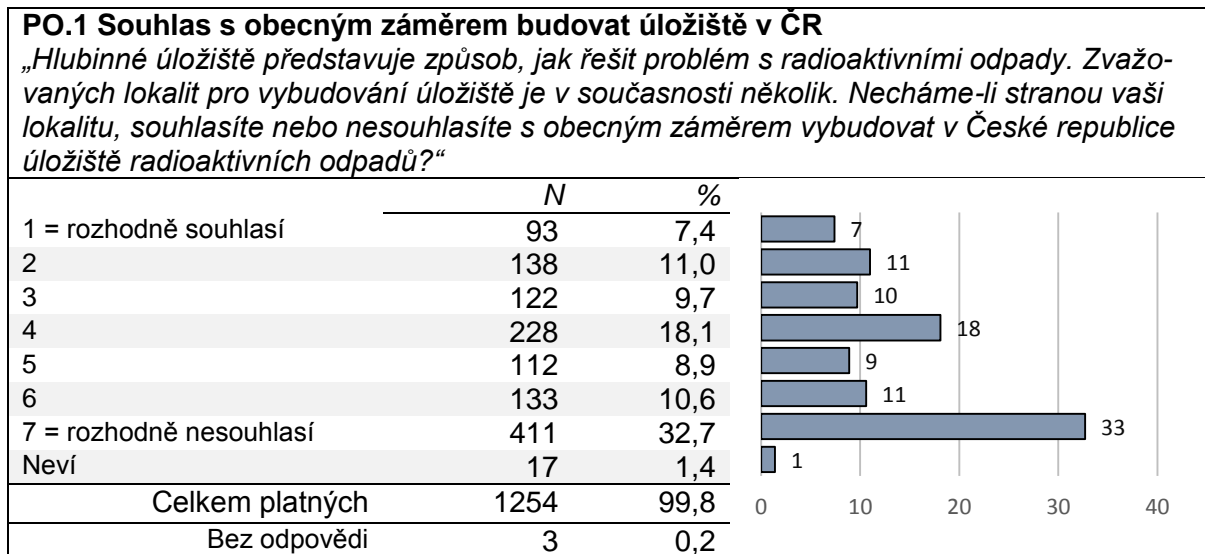
VSS: Velikostní skupina sídla		
Sloučeno dle příslušnosti části obcí z otázky ID.12: „Můžete mi prosím říci, ve které obci či části obce bydlíte?“		
	<i>N</i>	%
Do 39 obyvatel	118	9,4
40 až 99 obyvatel	114	9,1
100 až 199 obyvatel	184	14,6
200 až 499 obyvatel	320	25,5
500 až 999 obyvatel	333	26,5
1.000 a více obyvatel	187	14,9
Celkem platných	1256	99,9
Bez odpovědi	1	0,1

ID.9 Obec – místo provedení rozhovoru		
	<i>N</i>	%
Blatno	58	4,6
Malměřice	21	1,7
Drahonice	13	1,0
Ležky	12	1,0
Přibenice	1	0,1
Tis u Blatna	1	0,1
Libkovice	4	0,3
Libyně	8	0,6
Lubenec a Jelení	87	6,9
Vítkovice	5	0,4
Hluboká	4	0,3
Žihle	100	8,0
Deštná	99	7,9
Lipovka	5	0,4
Lodhéřov	70	5,6
Najdek	1	0,1
Studnice	17	1,4
Světce	17	1,4
Červená Lhota	7	0,6
Jižná	9	0,7
Klenov	24	1,9
Mostečný	13	1,0
Plasná	13	1,0
Pluhův Žďár	21	1,7
Pohoří	6	0,5
Samosoly	12	1,0
Cejle a Kostelecký Dvůr	37	2,9
Hutě a Horní Hutě	3	0,2
Hatlíkov	4	0,3
Hojkov	9	0,7
Nový Hojkov	9	0,7
Rohozná	32	2,5
Milíčov	13	1,0
Dolní Cerekev	109	8,7
Nový Svět	1	0,1
Nový Rychnov	67	5,3
Řeženčice	1	0,1
Sázava	32	2,5

Božejovice	23	1,8
Drahnětice	1	0,1
Hůrka	8	0,6
Padařov	1	0,1
Svoříž	14	1,1
Vlásenice	2	0,2
Božetice	55	4,4
Radihošť	9	0,7
Brtec	9	0,7
Kaliště	6	0,5
Křenovy Dvory	1	0,1
Modlíkov	8	0,6
Nadějkov	67	5,3
Petřkovice	5	0,4
Starcova Lhota	6	0,5
Větrov	4	0,3
Chlum	2	0,2
Jistebnice	58	4,6
Křivošín	8	0,6
Orlov	5	0,4
Podol	5	0,4
Smrkov a Palouky	14	1,1
Celkem platných	1256	99,9
Bez odpovědi	1	0,1

8.2. Postoj k projektu úložiště

PO.4a Souhlas – provedení geologického průzkumu

„Případnému vybudování úložiště bude kromě geologických průzkumů předcházet také provoz podzemní výzkumné laboratoře, která by zkoumala možnosti a bezpečnost úložiště.“

„Zkuste se nyní celkově zamyslet, do jaké míry souhlasíte, nebo nesouhlasíte s tím, aby ve vaší lokalitě:

a) byl proveden geologický průzkum?“

	<i>N</i>	%	
1 = rozhodně souhlasí	276	22,0	22
2	163	13,0	13
3	133	10,6	11
4	110	8,8	9
5	108	8,6	9
6	89	7,1	7
7 = rozhodně nesouhlasí	328	26,1	26
Neví	46	3,7	4
Celkem platných	1253	99,7	
Bez odpovědi	4	0,3	

PO.4b Souhlas – podzemní laboratoř zkoumající možnosti, bezpečnost

„Případnému vybudování úložiště bude kromě geologických průzkumů předcházet také provoz podzemní výzkumné laboratoře, která by zkoumala možnosti a bezpečnost úložiště.“

„Zkuste se nyní celkově zamyslet, do jaké míry souhlasíte, nebo nesouhlasíte s tím, aby ve vaší lokalitě:

b) byla uvedena do provozu podzemní výzkumná laboratoř, která by zkoumala možnosti a bezpečnost úložiště?“

	<i>N</i>	%	
1 = rozhodně souhlasí	205	16,3	16
2	178	14,2	14
3	127	10,1	10
4	140	11,1	11
5	104	8,3	8
6	94	7,5	8
7 = rozhodně nesouhlasí	358	28,5	29
Neví	46	3,7	4
Celkem platných	1252	99,6	
Bez odpovědi	5	0,4	

PO.4c Souhlas – vybudování úložiště, pokud laboratoř prokáže bezpečnost

„Případnému vybudování úložiště bude kromě geologických průzkumů předcházet také provoz podzemní výzkumné laboratoře, která by zkoumala možnosti a bezpečnost úložiště.“

„Zkuste se nyní celkově zamyslet, do jaké míry souhlasíte, nebo nesouhlasíte s tím, aby ve vaší lokalitě:

c) bylo vybudováno hlubinné úložiště, pokud výsledky podzemní laboratoře prokáží bezpečnost lokality?“

	<i>N</i>	%	
1 = rozhodně souhlasí	138	11,0	11
2	117	9,3	9
3	84	6,7	7
4	119	9,5	10
5	95	7,6	8
6	101	8,0	8
7 = rozhodně nesouhlasí	551	43,8	44
Neví	48	3,8	4
Celkem platných	1253	99,7	
Bez odpovědi	4	0,3	

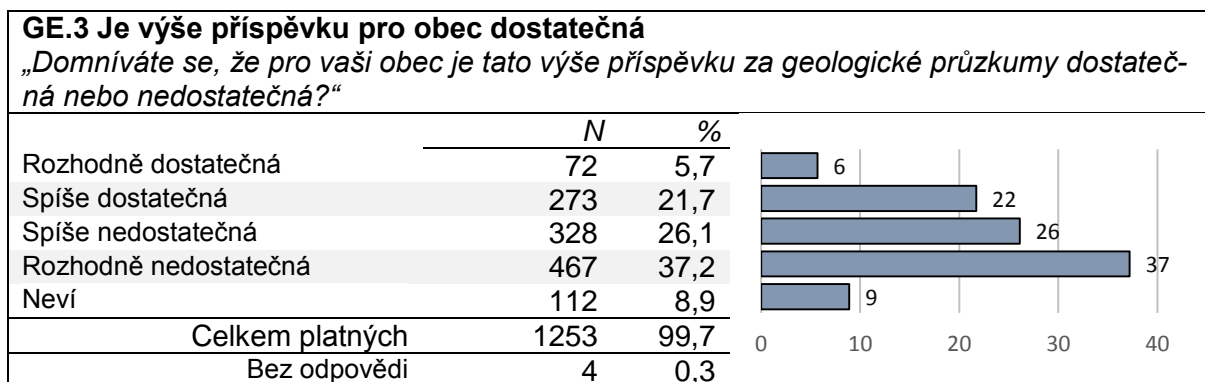
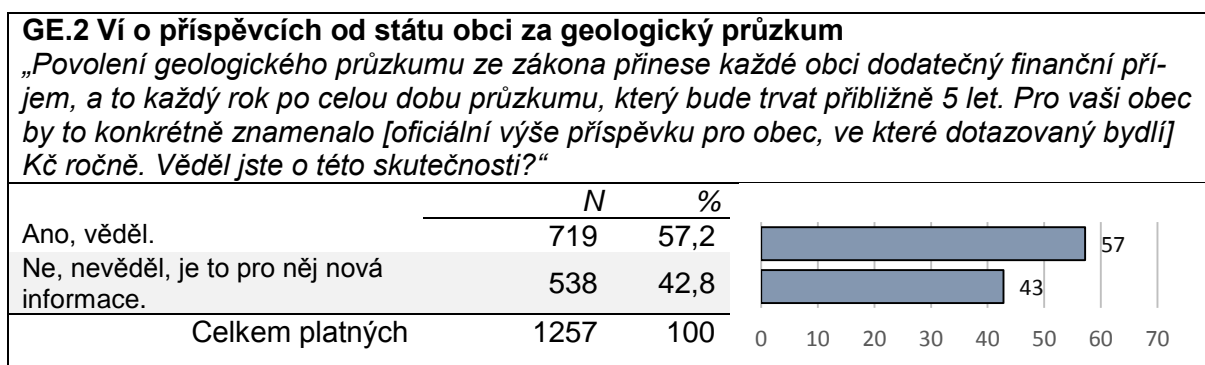
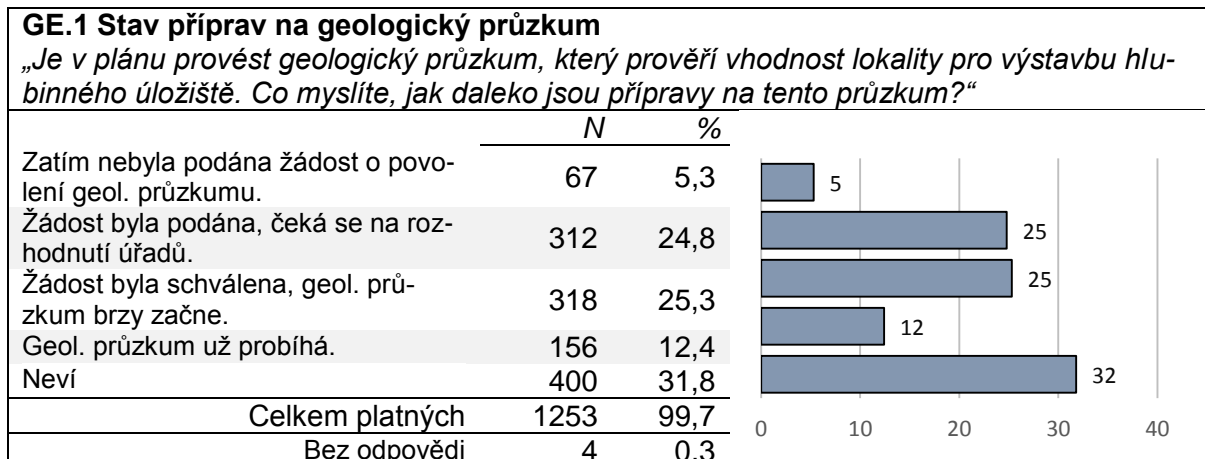
PO.5 Zájem o problematiku úložiště

„V České republice probíhá proces výběru lokality pro výstavbu hlubinného úložiště radioaktivních odpadů. Jednou z vytipovaných lokalit je lokalita [název dané lokality], do níž spadá vaše obec.“

„Zajímáte nebo nezajímáte se Vy osobně o problematiku hlubinného úložiště radioaktivních odpadů?“

	<i>N</i>	%	
1 = ano, velmi se zajímá	206	16,4	16
2	188	15,0	15
3	216	17,2	17
4	205	16,3	16
5	180	14,3	14
6	132	10,5	11
7 = ne, vůbec se nezajímá	126	10,0	10
Neví	3	0,2	0
Celkem platných	1256	99,9	
Bez odpovědi	1	0,1	

8.3. Geologický průzkum

GE.4a Výroky – důležité provést geol. průzkum, zda je lokalita vhodná

„Řekněte, nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky ohledně realizace geologického průzkumu:“

a) Je důležité provést geologický průzkum, protože jinak nevíme, zda je lokalita vhodná pro výstavbu úložiště.

	N	%	
Rozhodně souhlasí	468	37,2	37
Spíše souhlasí	335	26,7	27
Spíše nesouhlasí	154	12,3	12
Rozhodně nesouhlasí	243	19,3	19
Neví	50	4,0	4
Celkem platných	1250	99,4	
Bez odpovědi	7	0,6	

GE.4b Výroky – o rozsahu a způsobu geol. průzkumu je dost informací

„Řekněte, nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky ohledně realizace geologického průzkumu:“

b) O rozsahu geologického průzkumu a způsobu jeho provedení je dostatek informací.

	N	%	
Rozhodně souhlasí	167	13,3	13
Spíše souhlasí	339	27,0	27
Spíše nesouhlasí	344	27,4	27
Rozhodně nesouhlasí	322	25,6	26
Neví	79	6,3	6
Celkem platných	1251	99,5	
Bez odpovědi	6	0,5	

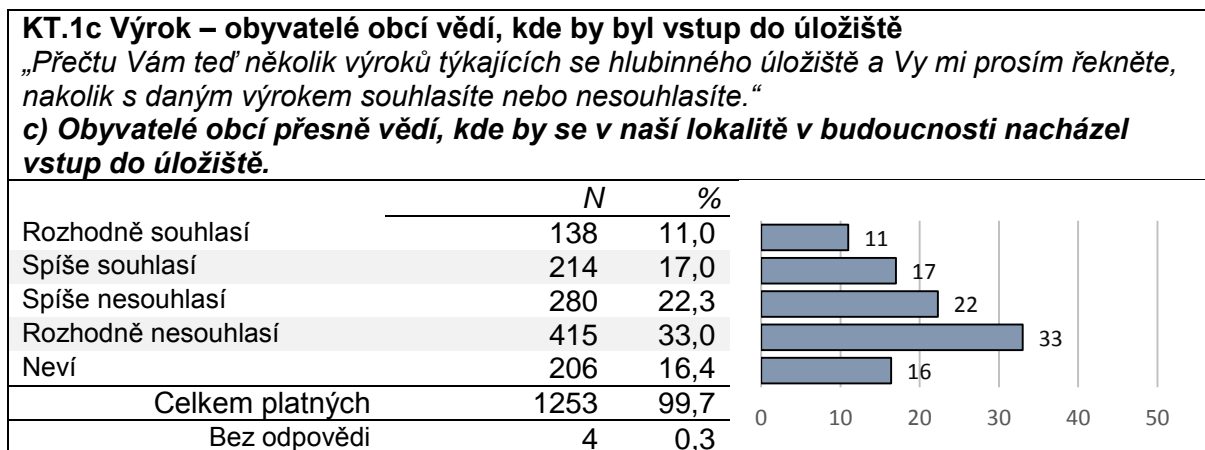
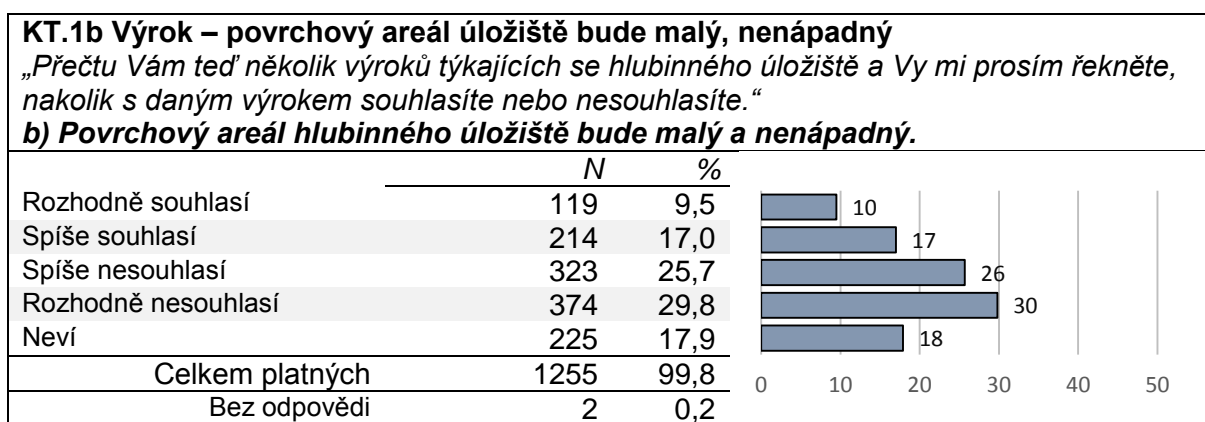
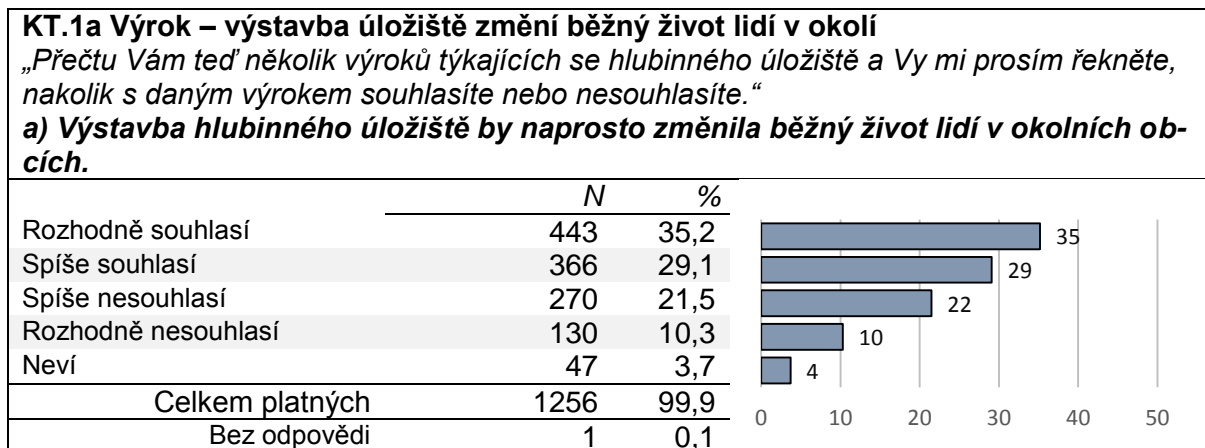
GE.4c Výroky – bude-li lokalita vhodná, není možné zabránit výstavbě

„Řekněte, nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky ohledně realizace geologického průzkumu:“

c) Pokud geologický průzkum prokáže vhodnost lokality, výstavbě úložiště v lokalitě nebude možné zabránit.

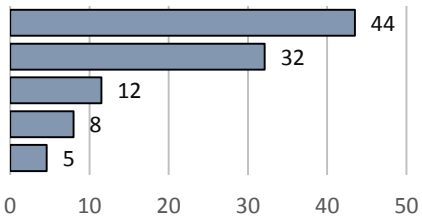
	N	%	
Rozhodně souhlasí	382	30,4	30
Spíše souhlasí	356	28,3	28
Spíše nesouhlasí	202	16,1	16
Rozhodně nesouhlasí	205	16,3	16
Neví	107	8,5	9
Celkem platných	1252	99,6	
Bez odpovědi	5	0,4	

8.4. Konstrukční a technické aspekty

KT.1e Výrok – obyvatelé obcí je nutné seznámit s technickými detaily
„Přečtu Vám teď několik výroků týkajících se hlubinného úložiště a Vy mi prosím řekněte, nakolik s daným výrokem souhlasíte nebo nesouhlasíte.“
e) Obyvatelé obcí je nutné seznamovat s technickými detaily projektu úložiště.

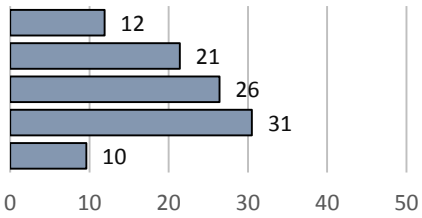
	N	%
Rozhodně souhlasí	547	43,5
Spíše souhlasí	403	32,1
Spíše nesouhlasí	144	11,5
Rozhodně nesouhlasí	101	8,0
Neví	58	4,6
Celkem platných	1253	99,7
Bez odpovědi	4	0,3

8.5. Obavy a rizika

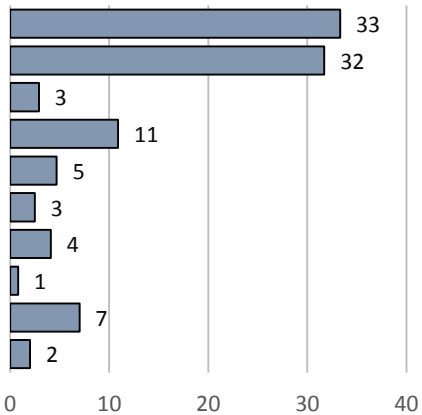
KT.1d Výrok – úložiště je možno vybudovat bezpečně
„Přečtu Vám teď několik výroků týkajících se hlubinného úložiště a Vy mi prosím řekněte, nakolik s daným výrokem souhlasíte nebo nesouhlasíte.“
d) Hlubinné úložiště je možné vybudovat tak, aby bylo naprosto bezpečné.

	N	%
Rozhodně souhlasí	149	11,9
Spíše souhlasí	269	21,4
Spíše nesouhlasí	332	26,4
Rozhodně nesouhlasí	383	30,5
Neví	121	9,6
Celkem platných	1254	99,8
Bez odpovědi	3	0,2

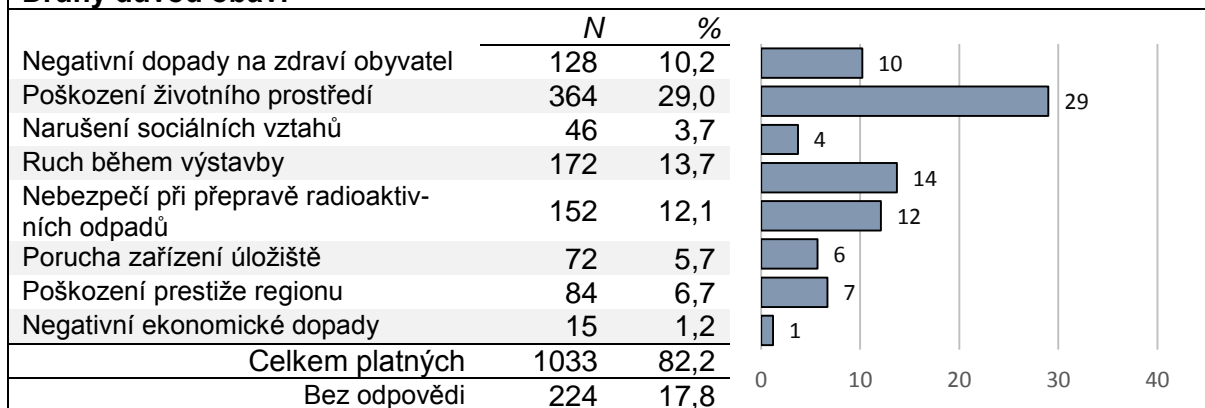
OB.1a Největší obavy – 1.
„Čeho se v souvislosti s výstavbou a provozem hlubinného úložiště nejvíce obáváte? Vyberte nejvýše tři nejdůležitější důvody obav.“
První důvod obav:

	N	%
Negativní dopady na zdraví obyvatel	419	33,3
Poškození životního prostředí	399	31,7
Narušení sociálních vztahů	36	2,9
Ruch během výstavby	137	10,9
Nebezpečí při přepravě radioaktivních odpadů	59	4,7
Porucha zařízení úložiště	31	2,5
Poškození prestiže regionu	52	4,1
Negativní ekonomické dopady	10	0,8
Žádný	88	7,0
Neví	25	2,0
Celkem platných	1256	99,9
Bez odpovědi	1	0,1

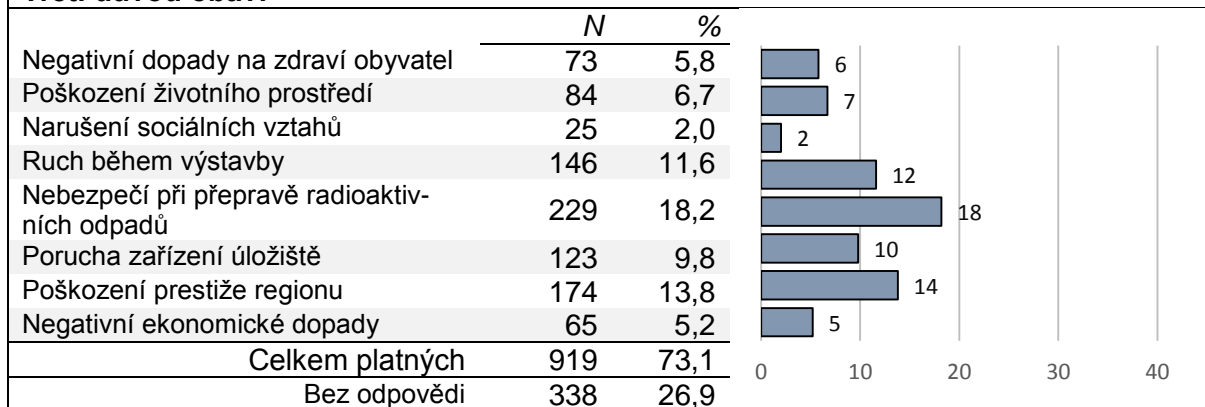

OB.1b Největší obavy – 2.

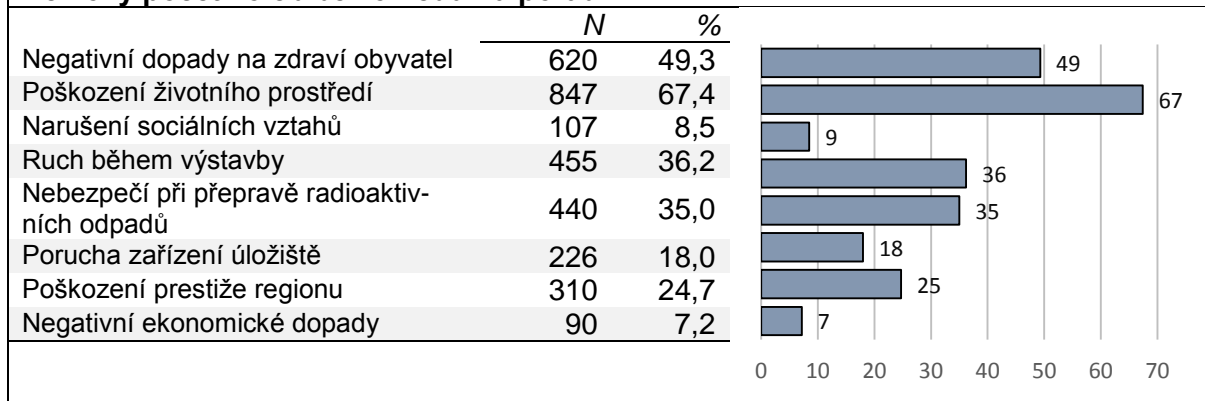
„Čeho se v souvislosti s výstavbou a provozem hlubinného úložiště nejvíce obáváte? Vyberte nejvýše tři nejdůležitější důvody obav.“

Druhý důvod obav:**OB.1c Největší obavy – 3.**

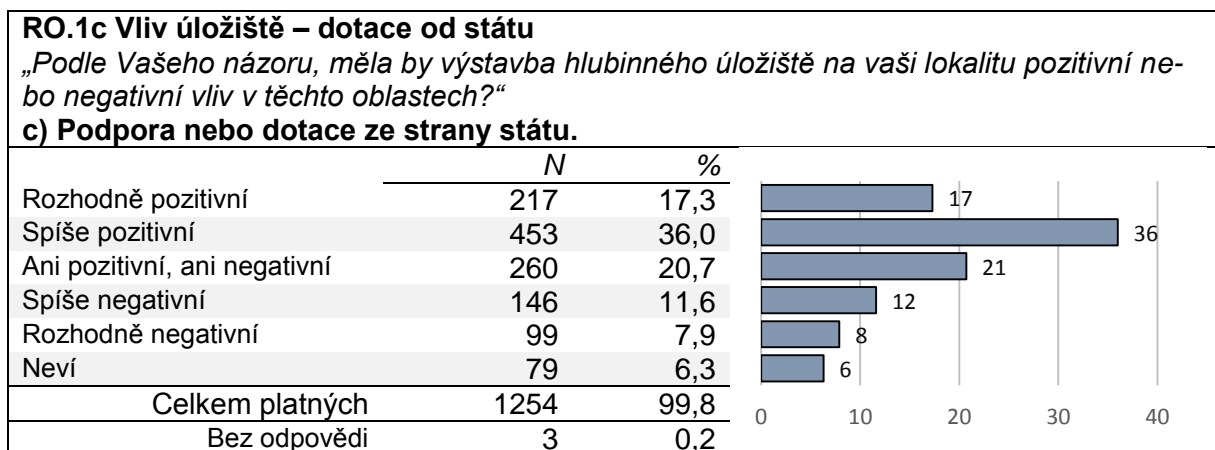
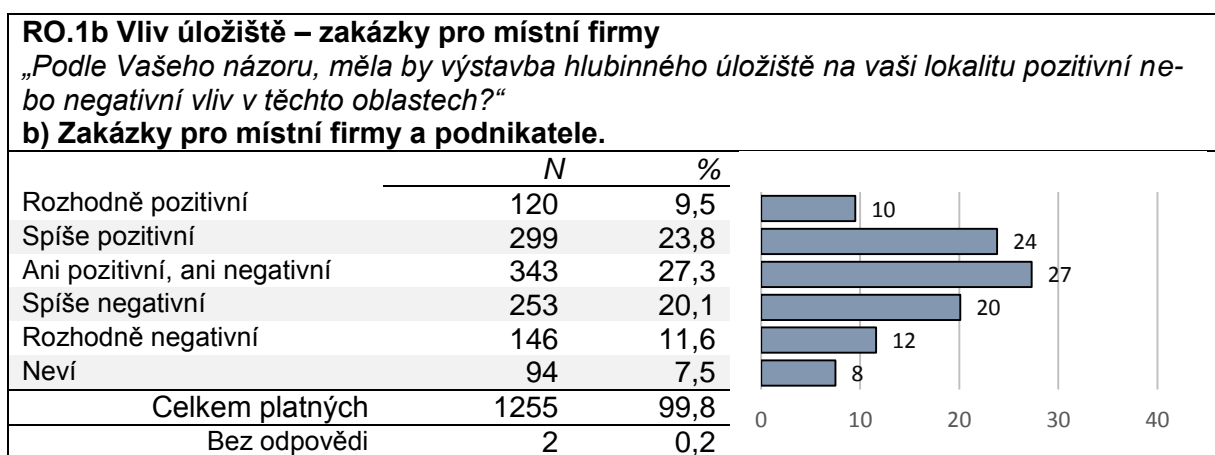
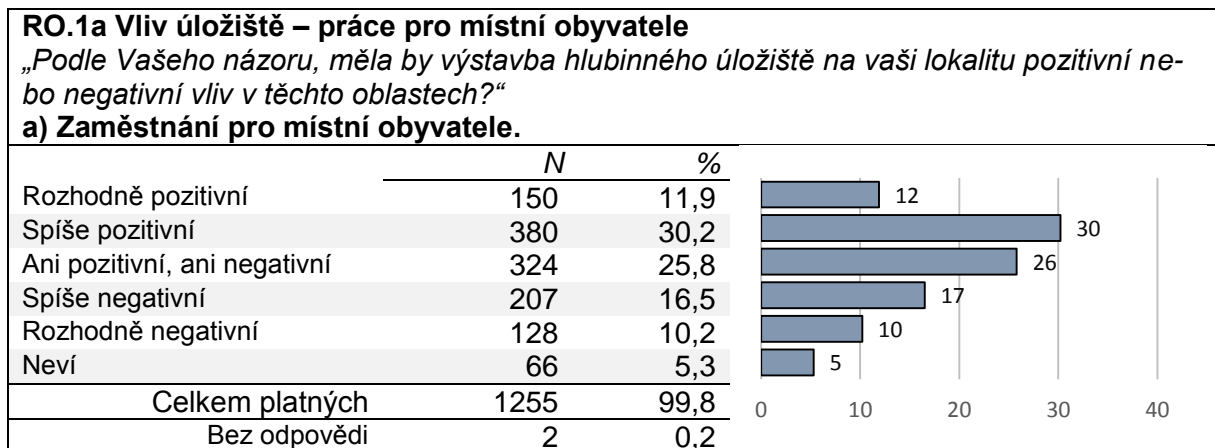
„Čeho se v souvislosti s výstavbou a provozem hlubinného úložiště nejvíce obáváte? Vyberte nejvýše tři nejdůležitější důvody obav.“

Třetí důvod obav:**OB.1 Největší obavy – celkový počet voleb bez ohledu na pořadí**

„Čeho se v souvislosti s výstavbou a provozem hlubinného úložiště nejvíce obáváte? Vyberte nejvýše tři nejdůležitější důvody obav.“

Celkový počet voleb bez ohledu na pořadí:

8.6. Rozvoj lokality

RO.1d Vliv úložiště – příchod investorů

„Podle Vašeho názoru, měla by výstavba hlubinného úložiště na vaši lokalitu pozitivní nebo negativní vliv v těchto oblastech?“

d) Příchod investorů.

	<i>N</i>	%
Rozhodně pozitivní	119	9,5
Spíše pozitivní	257	20,4
Ani pozitivní, ani negativní	358	28,5
Spíše negativní	223	17,7
Rozhodně negativní	169	13,4
Neví	128	10,2
Celkem platných	1255	99,8
Bez odpovědi	2	0,2

RO.1e Vliv úložiště – podmínky pro mladé rodiny

„Podle Vašeho názoru, měla by výstavba hlubinného úložiště na vaši lokalitu pozitivní nebo negativní vliv v těchto oblastech?“

e) Podmínky pro mladé rodiny v lokalitě.

	<i>N</i>	%
Rozhodně pozitivní	52	4,1
Spíše pozitivní	162	12,9
Ani pozitivní, ani negativní	303	24,1
Spíše negativní	324	25,8
Rozhodně negativní	320	25,5
Neví	93	7,4
Celkem platných	1254	99,8
Bez odpovědi	3	0,2

RO.1f Vliv úložiště – zlepšení občanské vybavenosti

„Podle Vašeho názoru, měla by výstavba hlubinného úložiště na vaši lokalitu pozitivní nebo negativní vliv v těchto oblastech?“

f) Zlepšení občanské vybavenosti obcí.

	<i>N</i>	%
Rozhodně pozitivní	148	11,8
Spíše pozitivní	338	26,9
Ani pozitivní, ani negativní	341	27,1
Spíše negativní	178	14,2
Rozhodně negativní	167	13,3
Neví	81	6,4
Celkem platných	1253	99,7
Bez odpovědi	4	0,3

RO.1g Vliv úložiště – prestiž lokality

„Podle Vašeho názoru, měla by výstavba hlubinného úložiště na vaši lokalitu pozitivní nebo negativní vliv v těchto oblastech?“

g) Zvýšení prestiže a významu lokality.

	<u>N</u>	<u>%</u>	
Rozhodně pozitivní	62	4,9	5
Spíše pozitivní	155	12,3	12
Ani pozitivní, ani negativní	196	15,6	16
Spíše negativní	335	26,7	27
Rozhodně negativní	421	33,5	34
Neví	83	6,6	7
Celkem platných	1252	99,6	
Bez odpovědi	5	0,4	

RO.1h Vliv úložiště – zlepšení dopravní dostupnosti

„Podle Vašeho názoru, měla by výstavba hlubinného úložiště na vaši lokalitu pozitivní nebo negativní vliv v těchto oblastech?“

h) Zlepšení dopravní dostupnosti.

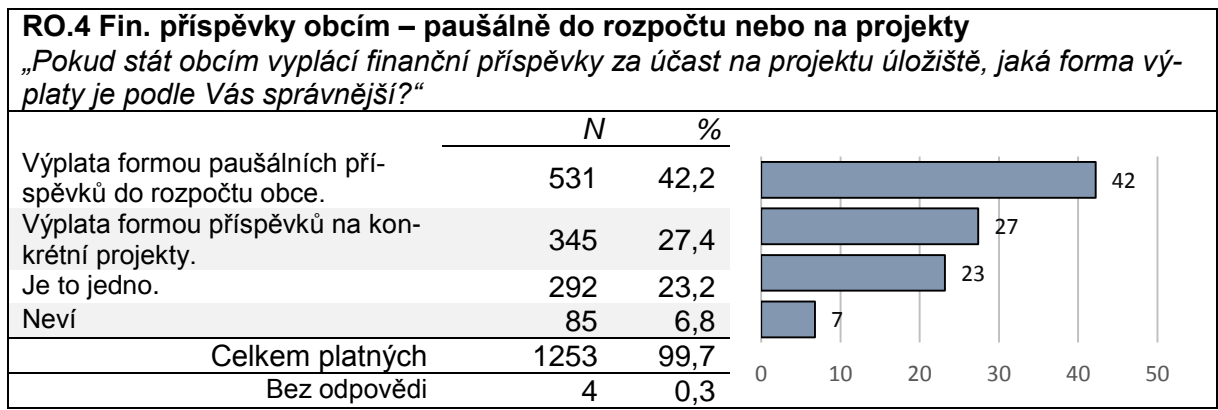
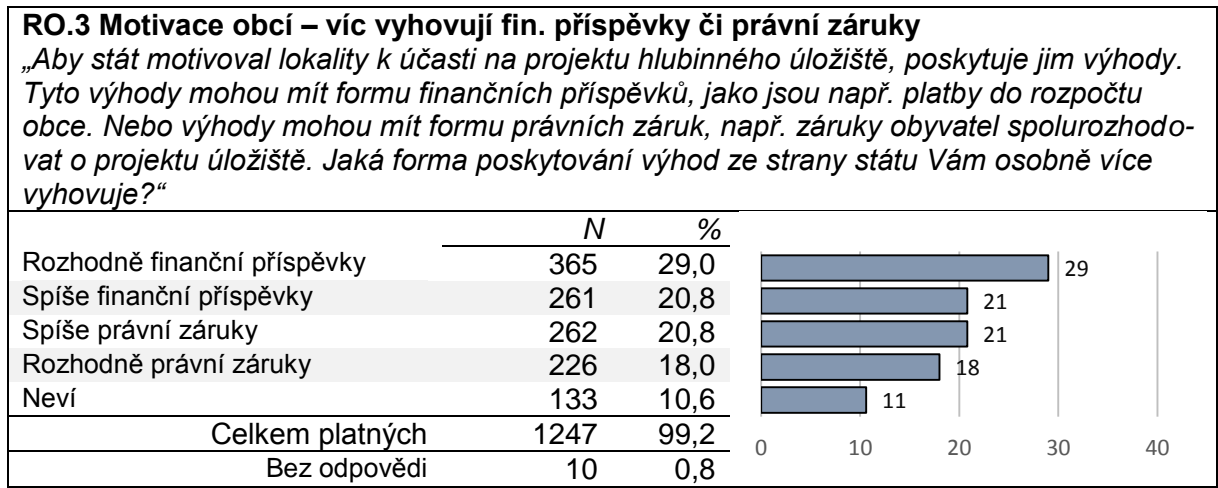
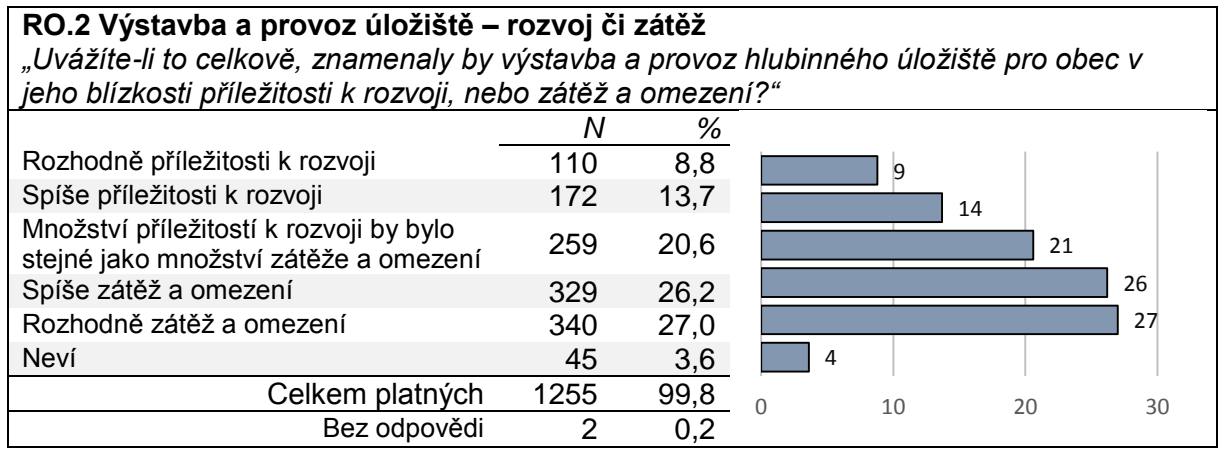
	<u>N</u>	<u>%</u>	
Rozhodně pozitivní	92	7,3	7
Spíše pozitivní	275	21,9	22
Ani pozitivní, ani negativní	404	32,1	32
Spíše negativní	203	16,1	16
Rozhodně negativní	201	16,0	16
Neví	77	6,1	6
Celkem platných	1252	99,6	
Bez odpovědi	5	0,4	

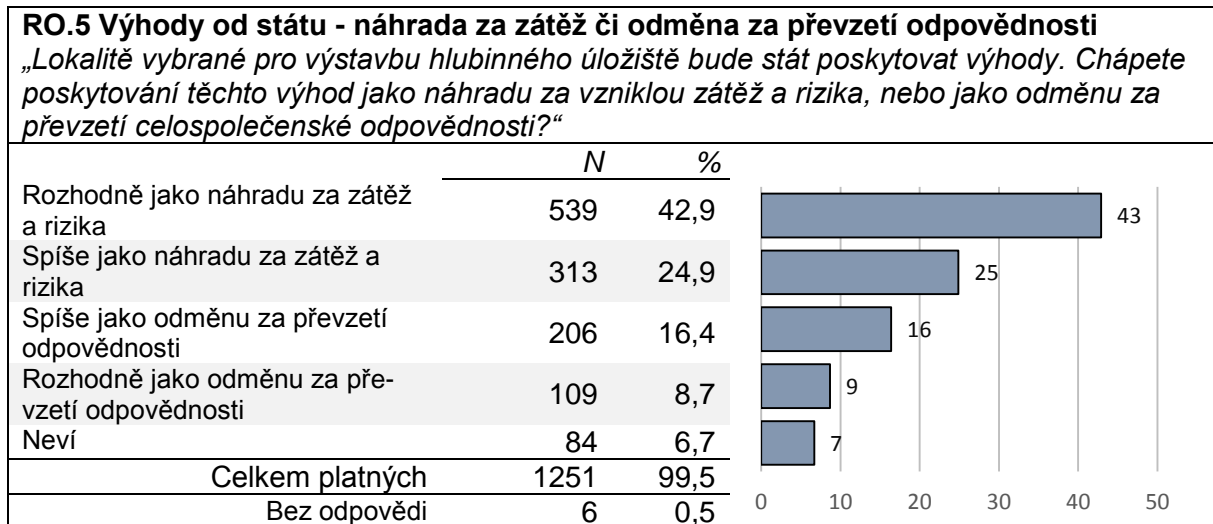
RO.1i Vliv úložiště – podmínky pro starší obyvatele

„Podle Vašeho názoru, měla by výstavba hlubinného úložiště na vaši lokalitu pozitivní nebo negativní vliv v těchto oblastech?“

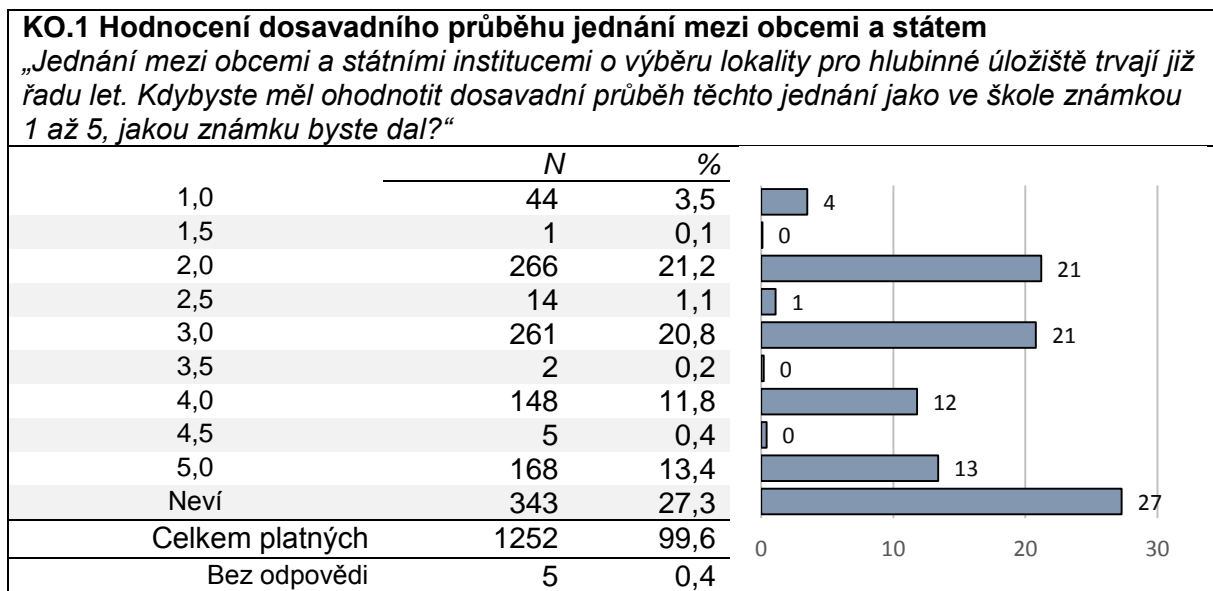
i) Podmínky pro starší obyvatele lokality.

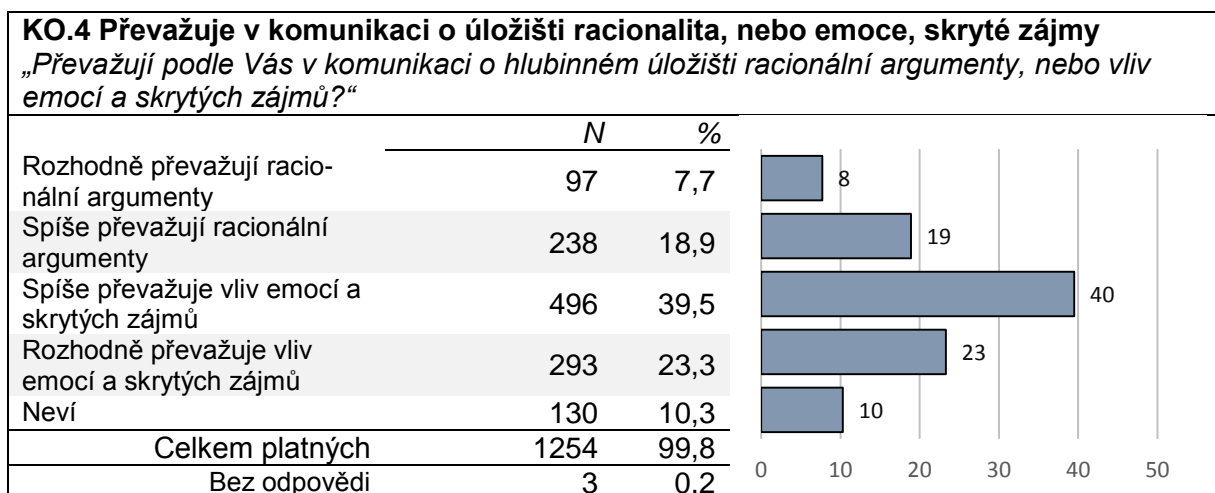
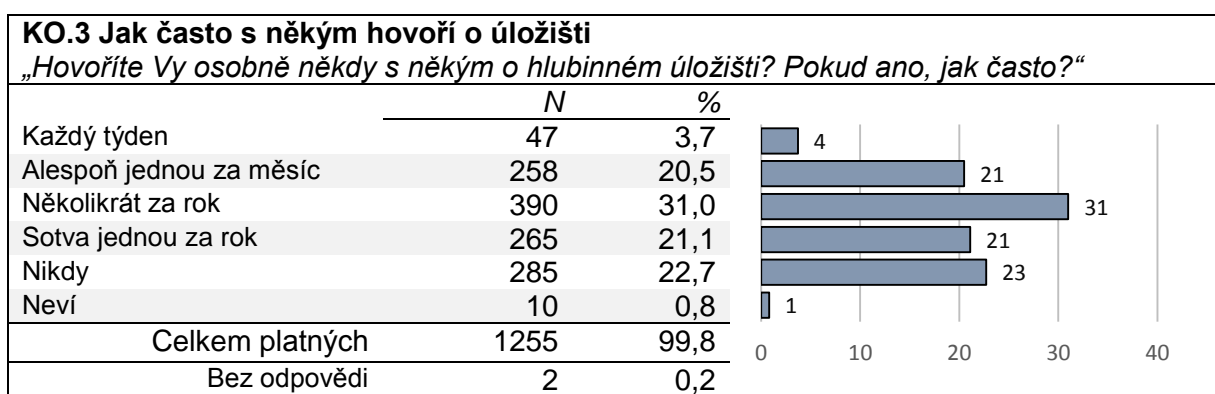
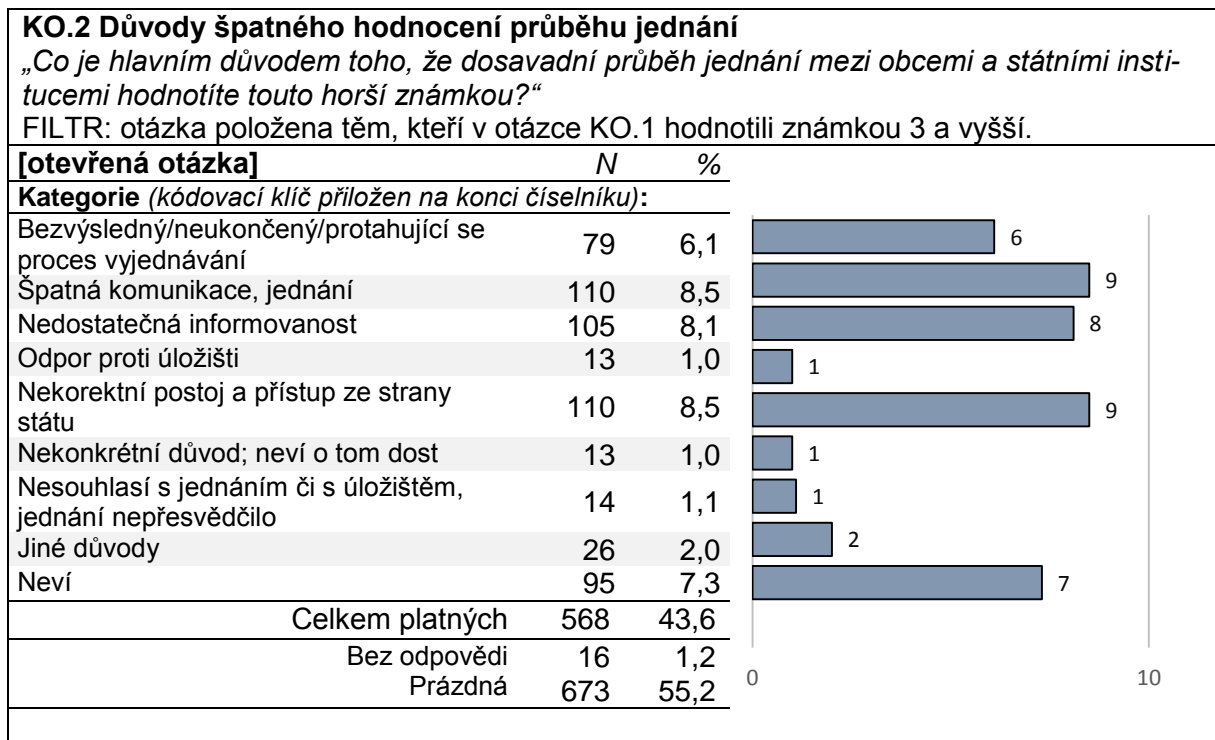
	<u>N</u>	<u>%</u>	
Rozhodně pozitivní	39	3,1	3
Spíše pozitivní	92	7,3	7
Ani pozitivní, ani negativní	351	27,9	28
Spíše negativní	263	20,9	21
Rozhodně negativní	392	31,2	31
Neví	116	9,2	9
Celkem platných	1253	99,7	
Bez odpovědi	4	0,3	

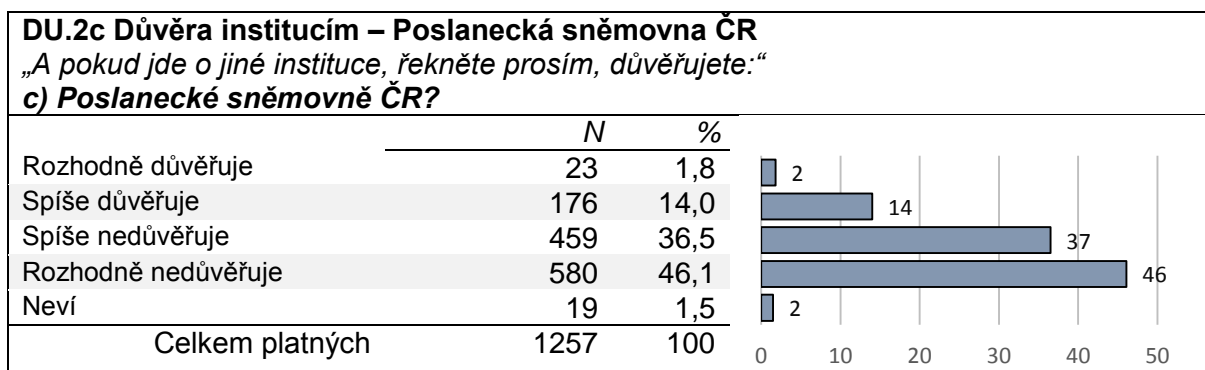
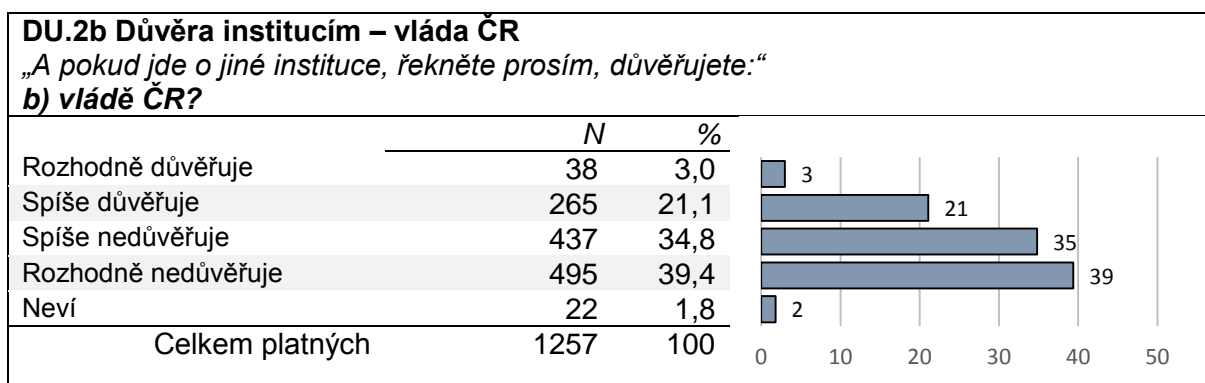
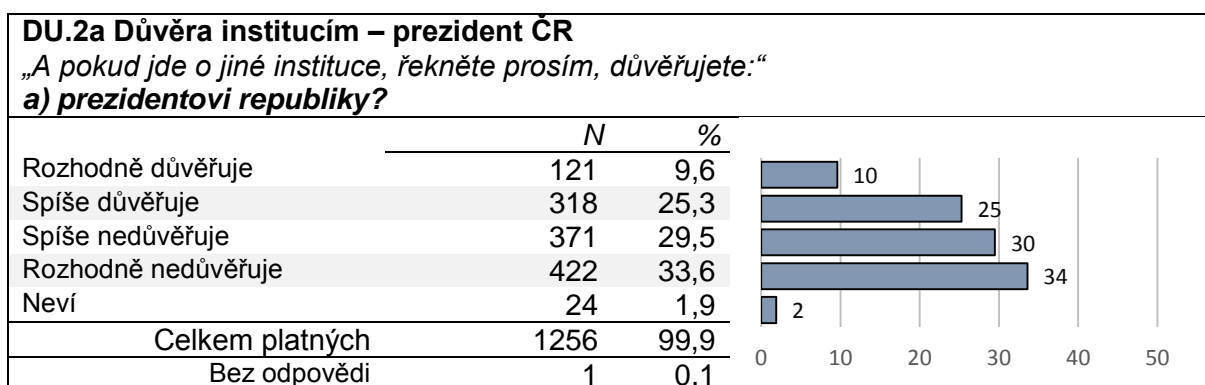
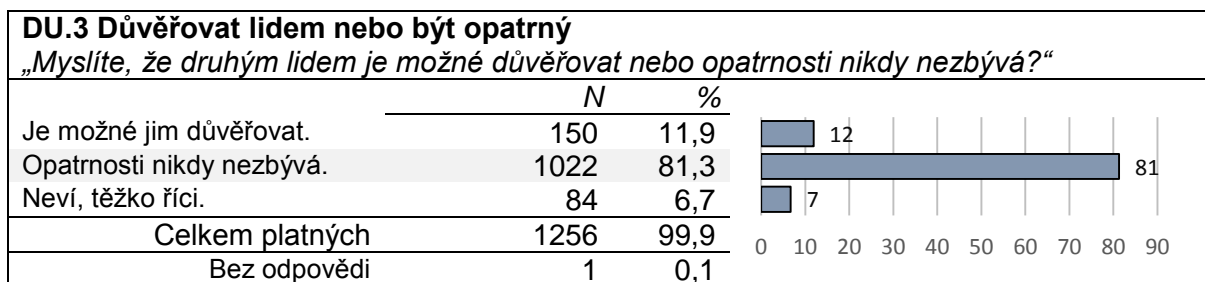

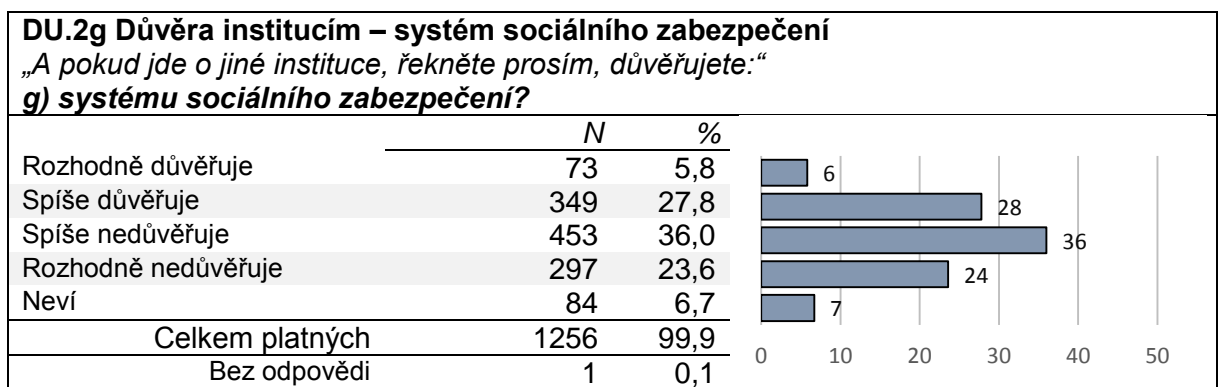
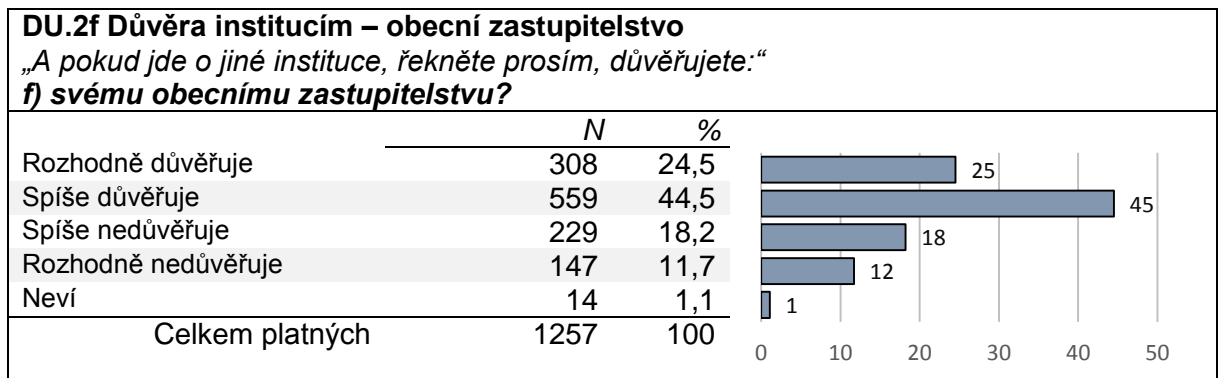
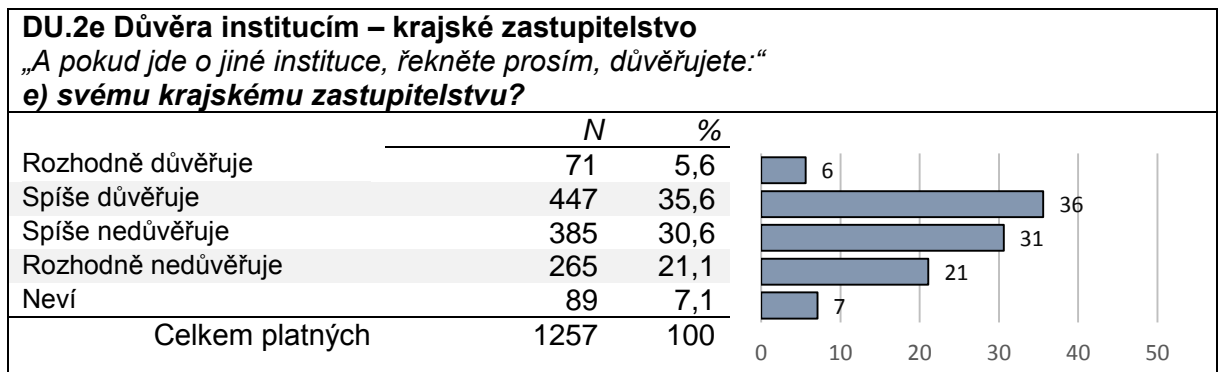
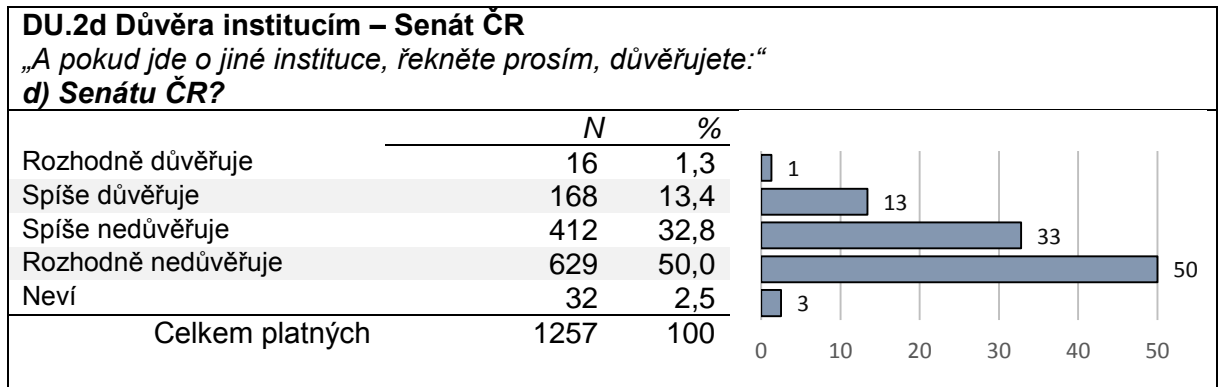
8.7. Komunikace

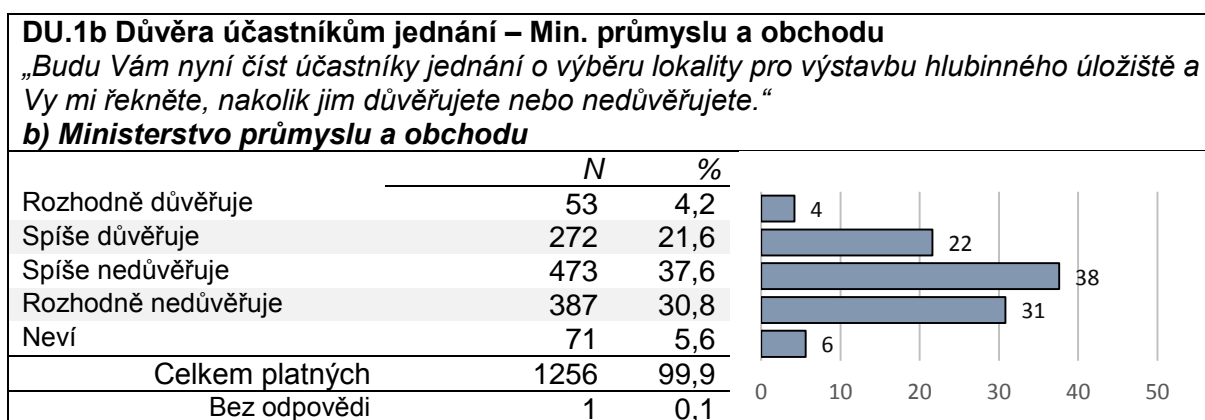
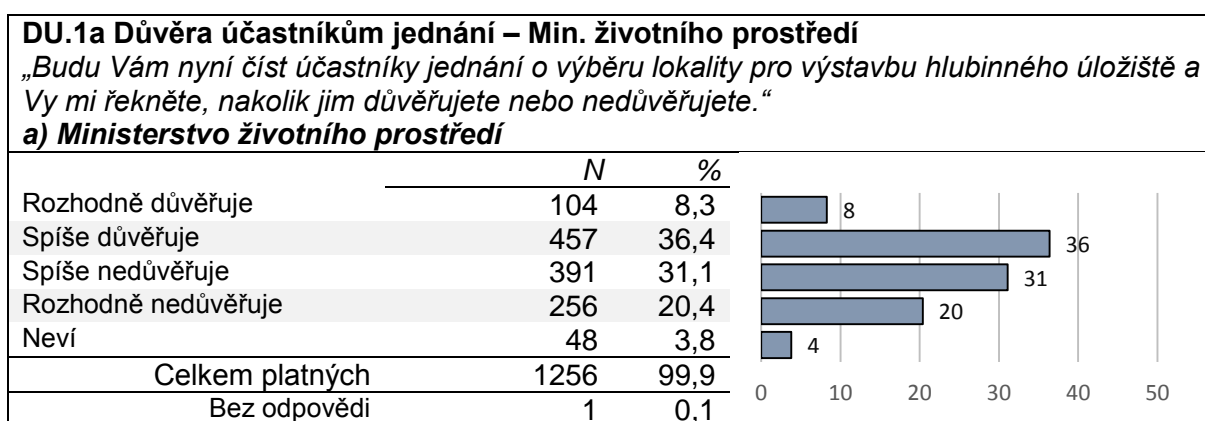
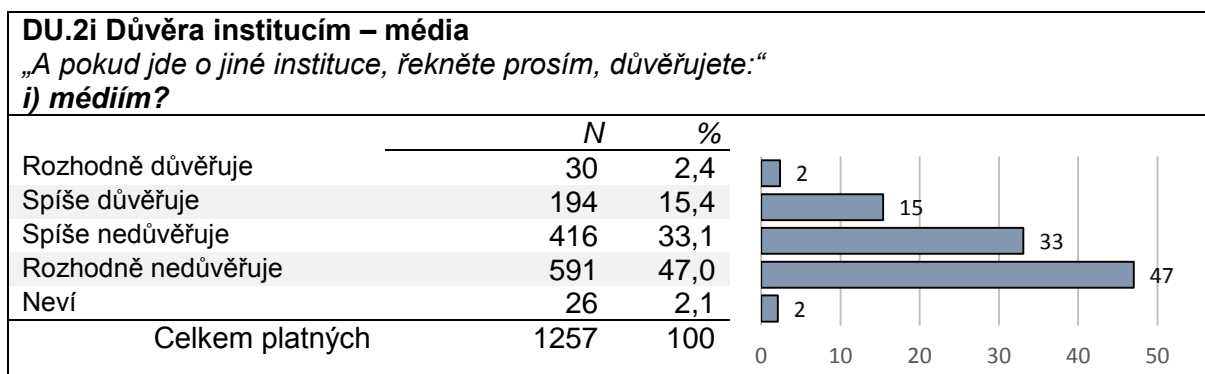
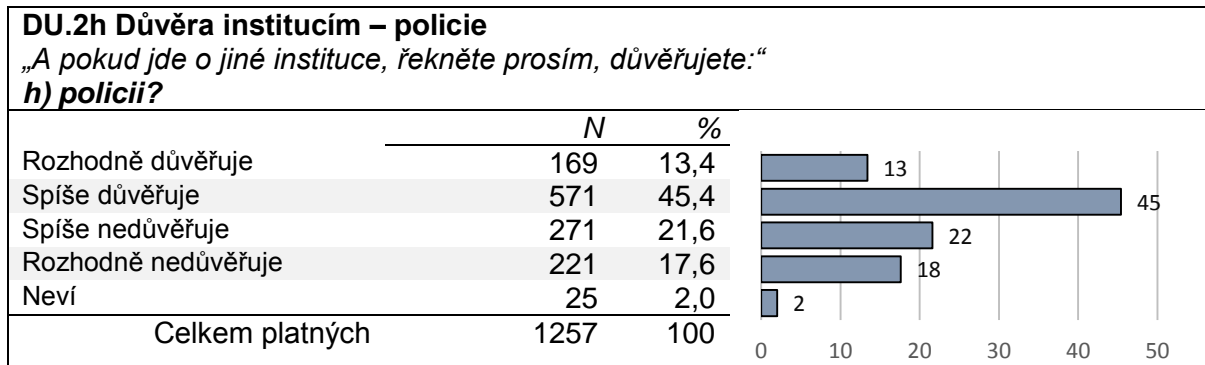

8.8. Důvěra

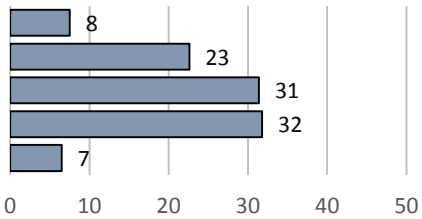

DU.1c Důvěra účastníkům jednání – SÚRAO

„Budu Vám nyní číst účastníky jednání o výběru lokality pro výstavbu hlubinného úložiště a Vy mi řekněte, nakolik jim důvěřujete nebo nedůvěřujete.“

c) Správa úložišť radioaktivních odpadů

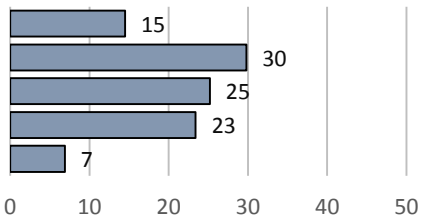
	N	%	
Rozhodně důvěřuje	94	7,5	8
Spíše důvěřuje	284	22,6	23
Spíše nedůvěřuje	395	31,4	31
Rozhodně nedůvěřuje	400	31,8	32
Neví	82	6,5	7
Celkem platných	1255	99,8	
Bez odpovědi	2	0,2	

DU.1d Důvěra účastníkům jednání – Stát. úřad pro jader. bezpečnost

„Budu Vám nyní číst účastníky jednání o výběru lokality pro výstavbu hlubinného úložiště a Vy mi řekněte, nakolik jim důvěřujete nebo nedůvěřujete.“

d) Státní úřad pro jadernou bezpečnost

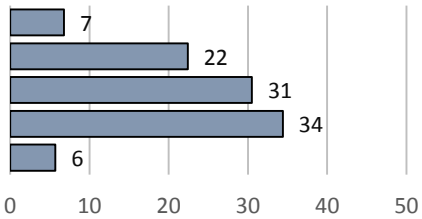
	N	%	
Rozhodně důvěřuje	182	14,5	15
Spíše důvěřuje	375	29,8	30
Spíše nedůvěřuje	317	25,2	25
Rozhodně nedůvěřuje	294	23,4	23
Neví	87	6,9	7
Celkem platných	1255	99,8	
Bez odpovědi	2	0,2	

DU.1e Důvěra účastníkům jednání – ČEZ

„Budu Vám nyní číst účastníky jednání o výběru lokality pro výstavbu hlubinného úložiště a Vy mi řekněte, nakolik jim důvěřujete nebo nedůvěřujete.“

e) energetická společnost ČEZ

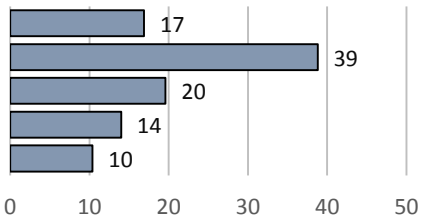
	N	%	
Rozhodně důvěřuje	86	6,8	7
Spíše důvěřuje	281	22,4	22
Spíše nedůvěřuje	383	30,5	31
Rozhodně nedůvěřuje	432	34,4	34
Neví	72	5,7	6
Celkem platných	1254	99,8	
Bez odpovědi	3	0,2	

DU.1f Důvěra účastníkům jednání – místní sdružení

„Budu Vám nyní číst účastníky jednání o výběru lokality pro výstavbu hlubinného úložiště a Vy mi řekněte, nakolik jim důvěřujete nebo nedůvěřujete.“

f) místní sdružení angažující se v otázce úložiště

	N	%	
Rozhodně důvěřuje	213	16,9	17
Spíše důvěřuje	488	38,8	39
Spíše nedůvěřuje	246	19,6	20
Rozhodně nedůvěřuje	176	14,0	14
Neví	131	10,4	10
Celkem platných	1254	99,8	
Bez odpovědi	3	0,3	

DU.1g Důvěra účastníkům jednání – celonárodní sdružení na ochranu žp
 „Budu Vám nyní číst účastníky jednání o výběru lokality pro výstavbu hlubinného úložiště a Vy mi řekněte, nakolik jim důvěřujete nebo nedůvěřujete.“
g) celonárodní sdružení za ochranu životního prostředí

	N	%
Rozhodně důvěřuje	179	14,2
Spíše důvěřuje	552	43,9
Spíše nedůvěřuje	233	18,5
Rozhodně nedůvěřuje	164	13,0
Neví	127	10,1
Celkem platných	1255	99,8
Bez odpovědi	2	0,2

DU.1h Důvěra účastníkům jednání – vědci a odborníci
 „Budu Vám nyní číst účastníky jednání o výběru lokality pro výstavbu hlubinného úložiště a Vy mi řekněte, nakolik jim důvěřujete nebo nedůvěřujete.“
h) vědci a odborníci

	N	%
Rozhodně důvěřuje	322	25,6
Spíše důvěřuje	540	43,0
Spíše nedůvěřuje	186	14,8
Rozhodně nedůvěřuje	129	10,3
Neví	78	6,2
Celkem platných	1255	99,8
Bez odpovědi	2	0,2

8.9. Aktéři

SU.1 Zná organizaci SÚRAO
 „Činnost související s plánem výstavby hlubinného úložiště zajišťuje Správa úložišť radioaktivních odpadů, zkráceně SÚRAO. Znáte tuto organizaci?“

	N	%
Ano, znáte.	618	49,2
Ne, neznáte.	638	50,8
Celkem platných	1256	99,9
Bez odpovědi	1	0,1

SU.2 Informuje SÚRAO o problematice úložiště dostatečně

„Domníváte se, že SÚRAO informuje obyvatele vaší obce o problematice hlubinného úložiště dostatečně nebo nedostatečně?“

FILTR: otázka položena těm, kteří v otázce SU.1 odpověděli variantou 1 (tzn. že znají SÚRAO).

	<i>N</i>	%
1 = zcela dostatečně	64	5,1
2	103	8,2
3	111	8,8
4	138	11,0
5	82	6,5
6	51	4,1
7 = zcela nedostatečně	45	3,6
Neví	21	1,7
Celkem platných	615	48,9
Bez odpovědi	3	0,2
Filtr	639	50,8

SU.3 Informuje SÚRAO o problematice úložiště pravdivě

„Jsou podle Vás informace, které SÚRAO poskytuje obyvatelům vaší obce o problematice hlubinného úložiště, pravdivé nebo nepravdivé?“

FILTR: otázka položena těm, kteří v otázce SU.1 odpověděli variantou 1 (tzn. že znají SÚRAO).

	<i>N</i>	%
1 = zcela pravdivé	44	3,5
2	96	7,6
3	99	7,9
4	157	12,5
5	76	6,0
6	48	3,8
7 = zcela nepravdivé	41	3,3
Neví	54	4,3
Celkem platných	615	48,9
Bez odpovědi	3	0,2
Filtr	639	50,8

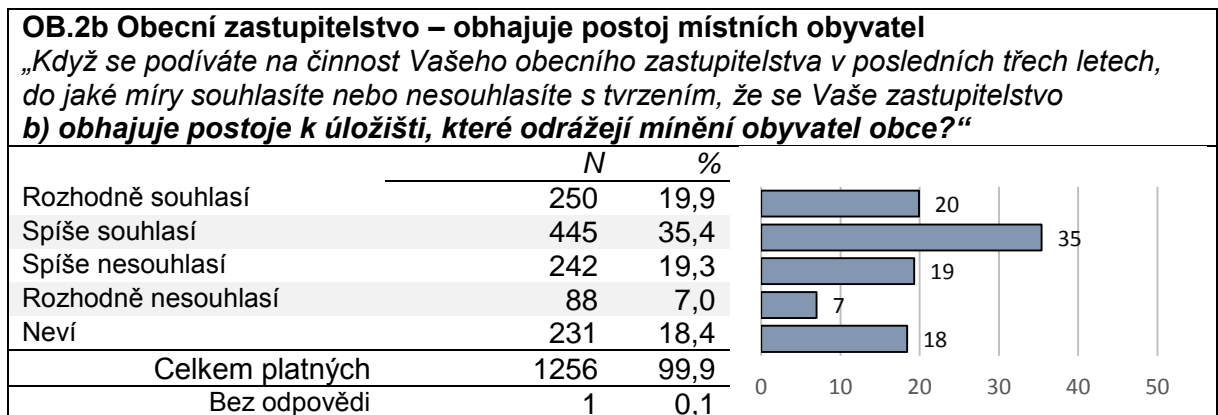
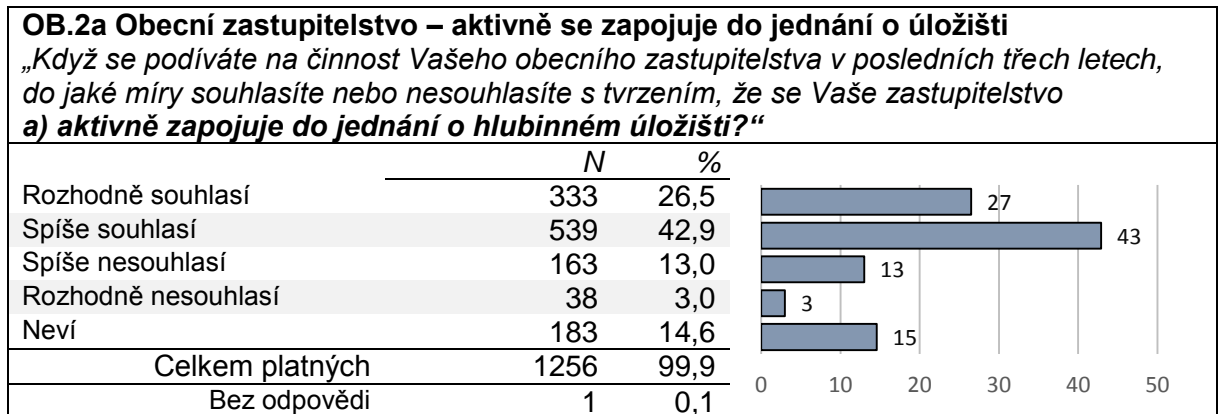
PS.1 Zná Pracovní skupinu pro dialog

„V roce 2010 vznikla tzv. Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti. Znáte tuto skupinu?“

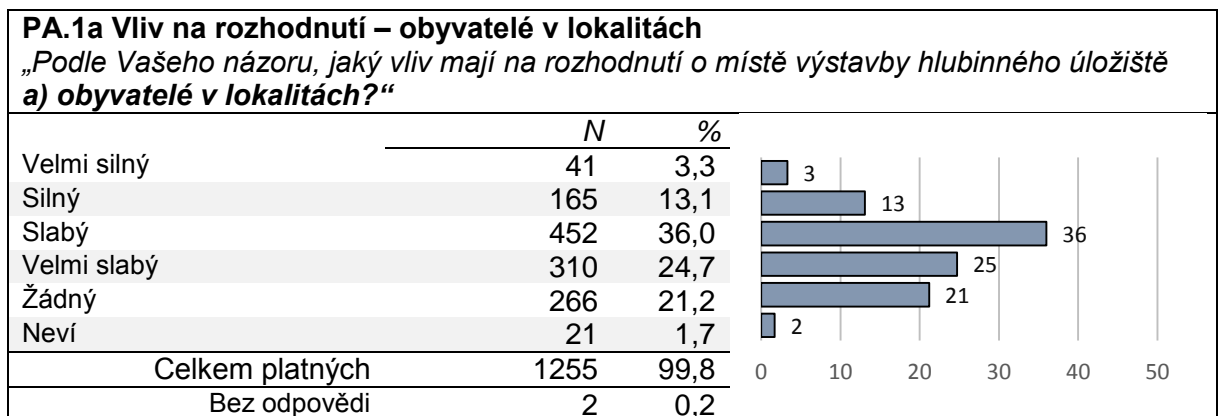
	<i>N</i>	%
Ano, znáte.	140	11,1
Ne, neznáte.	1114	88,6
Celkem platných	1254	99,8
Bez odpovědi	3	0,2

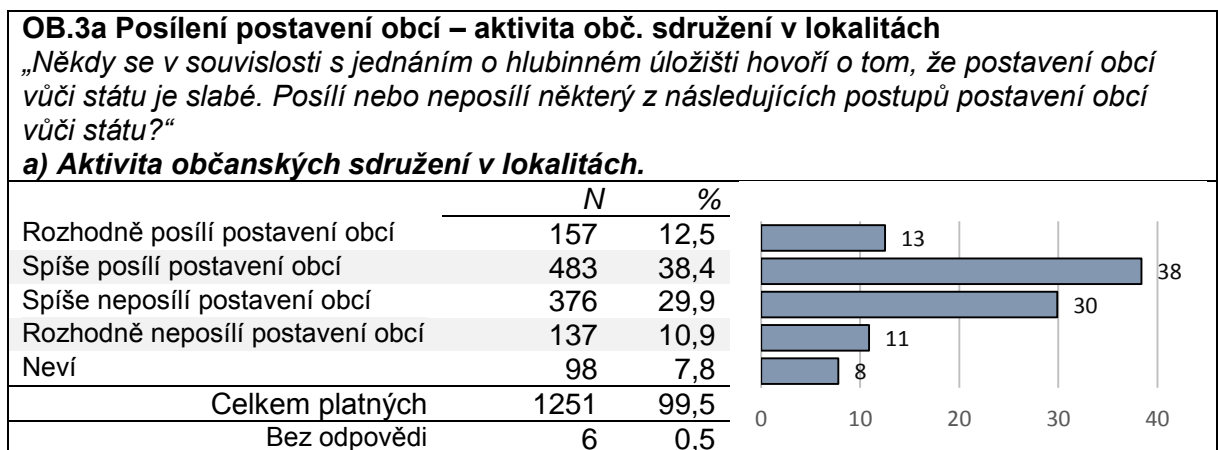
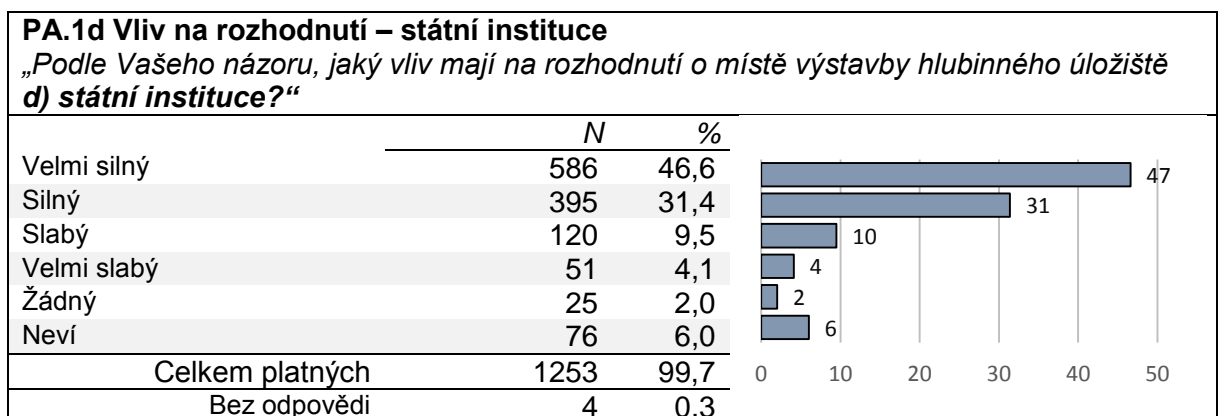
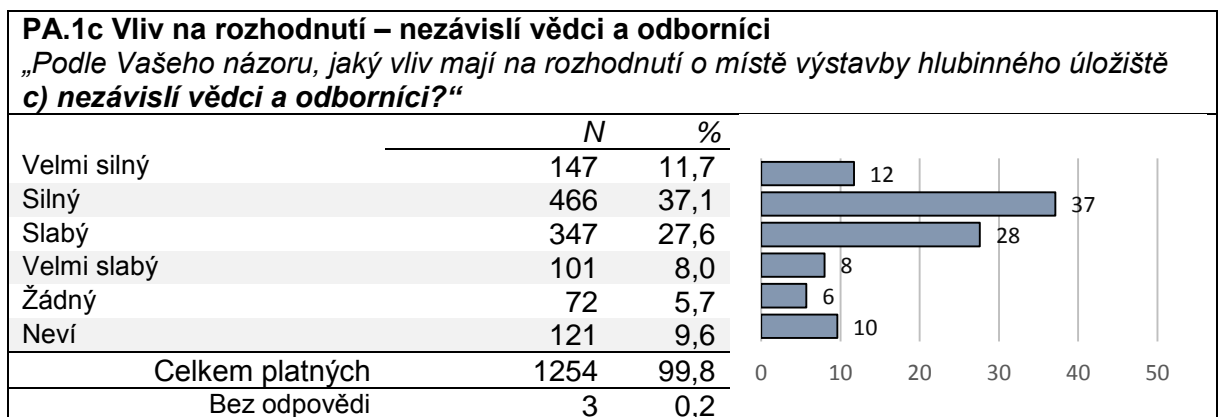
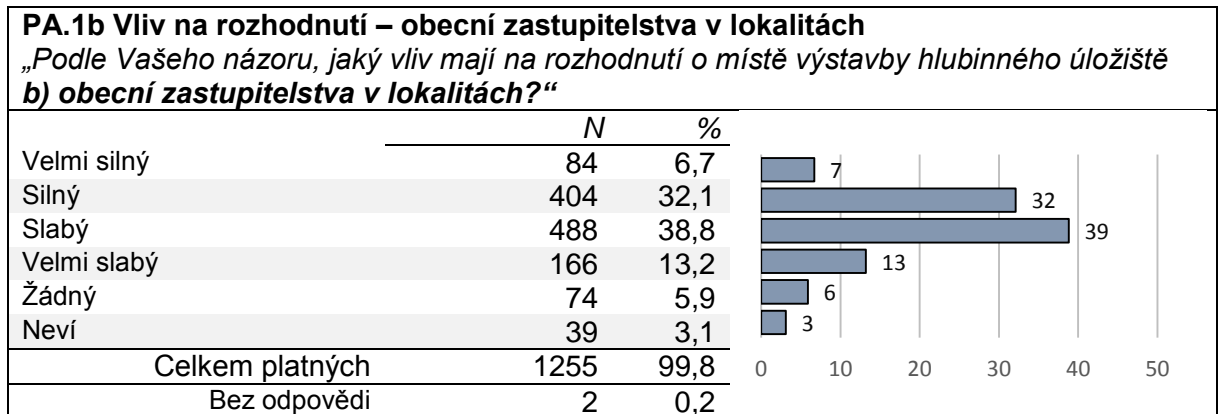
PS.2 Hlavní úkol Pracovní skupiny pro dialog		
„Co je podle vás hlavním úkolem Pracovní skupiny pro dialog o hlubinném úložišti?“		
FILTR: otázka položena těm, kteří v otázce PS.1 odpověděli variantou 1 (tzn. že znají pracovní skupinu pro dialog).		
[otevřená otázka]	<i>N</i>	<i>%</i>
Neví	22	1,8
Celkem platných	112	8,8
Bez odpovědi	6	0,5
Prázdňá (filtr)	1117	88,9
Platné odpovědi:		
dialog	4	0,3
informovat	10	0,8
přesvědčovat obyvatele/obce	9	0,7
dobré místo		
dohlíží na regulace postupů zákonů		
důkladně všechny seznámit		
hledání kompromisu jak dál		
hledání kompromisu v dané problematice		
hromadit peníze - podplácení všude		
informovat, přesvědčovat		
Jak to bude probíhat a informovat		
jednání na úrovni vlády		
jednání o úložišti		
jednání s představiteli - SÚRAO, obce...		
komunikace mezi sebou a všem		
komunikace mezi SURAO a obcemi		
komunikace mezi SURAO a s obcemi		
komunikace s obyvateli těchto oblastí - není dobrá		
komunikace, informovanost		
komunikovat		
lživě přesvědčovat lidi		
najít dohodu mezi obcemi a státem		
najít řešení		
Najít řešení pro komunikaci mezi státem a obyvateli		
oblbnout lidi		
organizace úložiště, informace		
osvěta, informace		
otázka nastavení parametrů a komunikace - stát x samospráva		
podávat informace		
pomoc při dialogu mezi občany a státem		
pořádá besedy		
pořádají protesty		
posílit postavení obcí v procesu, naformulovat zákon tak, aby lépe kryl handicap obce - zvýšit příspěvek		
pouze jsem slyšel, ale...		
pravdivě informovat občany		
prosazovat zájmy obyvatel		
prosazují názory občanů		
provádí rozhovory a jednání s obyvateli		

prověření
prověření rizik
průzkum lokalit
připravit zákon, možnost právo veta obcím
přípravou novely atomového zákona
rozkládat pro a proti
řešení - rizika apod.
řeší problémy okolo úložiště
řešit legislativní nároky vůči obcím a hlubinném úložišti, informovat dotčené lokality
řešit to úložiště
seznámení a problémy
seznamovat lidi s výstavbou
shromažďovat informace
snaha něco změnit
splnění podmínek EU, že musí vést dialog
spolupráce a informovanost o projektu
spolupráce starostů obcí a řešení problematiky hlubinného úložiště
srovnání a vyhodnocení správného úložiště
srovnání komunikace mezi jednotlivými zúčastněnými
subjekt, kde můžou obce a neziskové org. vyjádřit názor na problematiku
SÚRAO má bod za komunikaci s veřejností - směrem k EU
štvát proti sobě lidi
tipování úložišť
ukecat nás
více diskutovat s lidmi
více informací občanům, pravdivé info
vybrat lokalitu
vybrat správnou lokalitu
vysvětlení o co jde obyčejným lidem
vysvětlit lidem k čemu je to dobré
vysvětlovat a informovat o úložišti
výzkum, jestli lidi souhlasí
zabezpečit korektní jednání mezi obcema, SÚRAem, zajistit informovanost
zabránit výstavbu úložiště
zabývá se diskusí o hlubinném úložišti
zamezit výstavbě
zastavit stavbu úložiště
združovat ty organizace
získat peníze pro obec, na infrastrukturu
zjistit podrobnosti a bezpečnost
zpracovat právní věci, působit na občany

8.10. Participace na rozhodování

OB.3b Posílení postavení obcí – aktivita celostátních sdružení ochrany ž.p.

„Někdy se v souvislosti s jednáním o hlubinném úložišti hovoří o tom, že postavení obcí vůči státu je slabé. Posílí nebo neposílí některý z následujících postupů postavení obcí vůči státu?“

b) Aktivita celostátních sdružení na ochranu životního prostředí.

	N	%	
Rozhodně posílí postavení obcí	142	11,3	11
Spíše posílí postavení obcí	471	37,5	38
Spíše neposílí postavení obcí	378	30,1	30
Rozhodně neposílí postavení obcí	144	11,5	12
Neví	115	9,1	9
Celkem platných	1250	99,4	
Bez odpovědi	7	0,6	

OB.3c Posílení postavení obcí – organizace protestních akcí

„Někdy se v souvislosti s jednáním o hlubinném úložišti hovoří o tom, že postavení obcí vůči státu je slabé. Posílí nebo neposílí některý z následujících postupů postavení obcí vůči státu?“

c) Organizace protestních akcí.

	N	%	
Rozhodně posílí postavení obcí	250	19,9	20
Spíše posílí postavení obcí	415	33,0	33
Spíše neposílí postavení obcí	316	25,1	25
Rozhodně neposílí postavení obcí	182	14,5	15
Neví	87	6,9	7
Celkem platných	1250	99,4	
Bez odpovědi	7	0,6	

OB.3d Posílení postavení obcí – volně použitelné fin. příspěvky obcím

„Někdy se v souvislosti s jednáním o hlubinném úložišti hovoří o tom, že postavení obcí vůči státu je slabé. Posílí nebo neposílí některý z následujících postupů postavení obcí vůči státu?“

d) Poskytování volně použitelných finančních příspěvků obcím.

	N	%	
Rozhodně posílí postavení obcí	166	13,2	13
Spíše posílí postavení obcí	466	37,1	37
Spíše neposílí postavení obcí	298	23,7	24
Rozhodně neposílí postavení obcí	187	14,9	15
Neví	129	10,3	10
Celkem platných	1246	99,1	
Bez odpovědi	11	0,9	

OB.3e Posílení postavení obcí – fin. příspěvky obcím na odborníky

„Někdy se v souvislosti s jednáním o hlubinném úložišti hovoří o tom, že postavení obcí vůči státu je slabé. Posílí nebo neposílí některý z následujících postupů postavení obcí vůči státu?“

e) Poskytování finančních příspěvků obcím na zaplacení vlastních nezávislých odborníků.

	<i>N</i>	%	
Rozhodně posílí postavení obcí	140	11,1	11
Spíše posílí postavení obcí	355	28,2	28
Spíše neposílí postavení obcí	342	27,2	27
Rozhodně neposílí postavení obcí	239	19,0	19
Neví	171	13,6	14
Celkem platných	1247	99,2	
Bez odpovědi	10	0,8	

OB.3f Posílení postavení obcí – odborný seminář v PČR za účasti obcí

„Někdy se v souvislosti s jednáním o hlubinném úložišti hovoří o tom, že postavení obcí vůči státu je slabé. Posílí nebo neposílí některý z následujících postupů postavení obcí vůči státu?“

f) Organizace odborného semináře v Parlamentu České republiky za účasti zastupitelů obcí.

	<i>N</i>	%	
Rozhodně posílí postavení obcí	133	10,6	11
Spíše posílí postavení obcí	333	26,5	27
Spíše neposílí postavení obcí	307	24,4	24
Rozhodně neposílí postavení obcí	232	18,5	19
Neví	242	19,3	19
Celkem platných	1247	99,2	
Bez odpovědi	10	0,8	

OB.3g Posílení postavení obcí – zákon garantující práva obcí při rozhodování

„Někdy se v souvislosti s jednáním o hlubinném úložišti hovoří o tom, že postavení obcí vůči státu je slabé. Posílí nebo neposílí některý z následujících postupů postavení obcí vůči státu?“

g) Schválení zákona, který bude garantovat práva obcí při rozhodování o úložišti.

	<i>N</i>	%	
Rozhodně posílí postavení obcí	316	25,1	25
Spíše posílí postavení obcí	398	31,7	32
Spíše neposílí postavení obcí	204	16,2	16
Rozhodně neposílí postavení obcí	166	13,2	13
Neví	164	13,0	13
Celkem platných	1248	99,3	
Bez odpovědi	9	0,7	

KO.5 Účastnil se protestní akce Den proti úložišti

„Letos 18. dubna proběhla ve Vaší lokalitě protestní akce nazvaná Den proti úložišti, zúčastnil jste se jí?“

	<i>N</i>	%
Ano, zúčastnil se	112	8,9
Ano, pomáhal akci organizovat	25	2,0
Ne, ale o účasti uvažoval	249	19,8
Ne, ani o účasti neuvažoval	459	36,5
Ne, ani o akci nevěděl	399	31,7
Odmítl odpovědět.	13	1,0
Celkem platných	1257	100

PA.2 Hodnocení postupu státu při rozhodování o úložišti

„Jak hodnotíte postup státu při rozhodování o hlubinném úložišti? Řekl byste, že stát umožňuje účast veřejnosti na rozhodování, nebo prosazuje vlastní plán řešení?“

	<i>N</i>	%
Rozhodně umožňuje účast veřejnosti	61	4,9
Spíše umožňuje účast veřejnosti	251	20,0
Spíše prosazuje vlastní plán řešení	485	38,6
Rozhodně prosazuje vlastní plán řešení	389	30,9
Neví	69	5,5
Celkem platných	1255	99,8
Bez odpovědi	2	0,2

8.11. Kódovací klíč k otázce KO.2

1. Bezvýsledný/neukončený/protahující se proces vyjednávání:
 - i. Není to ukončené či vyřešené.
 - ii. Stále se jedná.
 - iii. Nikam to nevede.
 - iv. Je to jenom divadlo pro lidi.
2. Špatná komunikace, jednání:
 - i. Málo komunikují, málo jednají.
 - ii. Nedostatečný dialog mezi obcí a státem.
 - iii. Rozporuplné či proměnlivé informace.
 - iv. Netransparentní jednání.
 - v. Hádají se, různorodost zájmů a názorů (např. i obce nejsou zajedno).
 - vi. Vzájemná nedůvěra.
3. Nedostatečná informovanost:
 - i. Neinformovanost.
 - ii. Žádné informace.
 - iii. Malá informovanost.
4. Odpor proti úložišti:
 - i. Obce nechtějí úložiště.
 - ii. Ostatní nechtějí úložiště (Lidé nechtějí pochopit, že to není nebezpečné).
5. Nekorektní postoj a přístup ze strany státu:
 - i. Mlžení, dezinformace.
 - ii. Neříkají celou pravdu.
 - iii. Dotazovaný „jim“ nevěří.
 - iv. Státu je jedno, co si obce myslí.
 - v. Udělají si to po svém.
 - vi. Dělají si, co chtějí.
6. Nic konkrétního; neví o tom dost.
7. Nesouhlasí s jednáním či s úložištěm, jednání nepřesvědčilo
8. Jiné důvody.